

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Loterie a jiné podobné hry v právním systému České republiky

Lukáš Jelínek

Plzeň 2014

Prohlašuji,

že jsem diplomovou práci na téma Loterie a jiné podobné hry v právním systému České republiky vypracoval sám a uvedl jsem všechny použité prameny.

V Nehvizdech dne 31. března 2014

Lukáš Jelínek

Rád bych poděkoval vedoucímu této práce JUDr. PhDr. Janu Malastovi za veškeré připomínky a velkou ochotu při zpracování tohoto tématu.

Obsah

Úvod.....	7
1. Základní terminologie a charakteristika	9
1.1. Pojem herního práva	9
1.2. Vymezení základních pojmů v herním právu	9
1.2.1. Hra	9
1.2.2. Hazardní hra	10
1.2.3. Sázka.....	11
1.2.4. Loterie.....	11
1.2.5. Provozovatel hazardní hry	12
1.2.6. Účastník hazardní hry	13
1.2.7. Vklad do hazardní hry	14
1.2.8. Výhra z hazardní hry	15
1.2.9. Herní plán	16
2. Historie hazardních her a vývoj herního práva.....	17
2.1. Vývoj a regulace hazardních her v českých zemích	19
3. Soukromoprávní úprava sázky a hry	24
3.1. Vývoj soukromoprávní úpravy sázky a hry od roku 1811	24
3.2. Soukromoprávní úprava sázky a hry v novém občanském zákoníku	26
3.2.1. Definice sázky v novém občanském zákoníku.....	26
3.2.2. Nevymahatelnost výher	27
3.2.3. Snížení přemrštěné výhry soudem.....	28
3.2.4. Nevymahatelnost zápůjček či úvěrů poskytnutých k sázce.....	29
3.2.5. Vyloučení právní úpravy sázky	29
3.2.6. Analogie právní úpravy sázky na hru a los	29
3.3. Spotřebitelské smlouvy o sázce a hře.....	32
4. Veřejnoprávní úprava hazardních her	34

4.1.	Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách.....	34
4.1.1.	Předmět úpravy loterního zákona	34
4.1.2.	Vývoj loterního zákona do roku 2011	35
4.1.3.	Vývoj loterního zákona od roku 2011	39
4.1.4.	Systematika loterního zákona.....	41
4.2.	Režimy povolování hazardních her.....	42
4.2.1.	Režim ohlašovací.....	43
4.2.2.	Režim povolovací.....	44
4.2.3.	Režim koncesní	44
5.	Hazardní hry v České republice	45
5.1.	Loterie	45
5.1.1.	Peněžité nebo věcné loterie	46
5.1.2.	Tomboly	46
5.1.3.	Číselné loterie	46
5.1.4.	Okamžité loterie	47
5.1.5.	Provozování loterií	48
5.1.5.1.	Povolování loterií.....	48
5.1.5.2.	Los	49
5.1.5.3.	Slosování.....	51
5.1.5.4.	Loterní komise a loterní zástupce	52
5.2.	Sázkové hry.....	53
5.2.1.	Podílové sázky.....	54
5.2.2.	Kurzové sázky	54
5.2.3.	Dostihové sázky.....	54
5.2.4.	Provozování kurzových sázek	55
5.2.5.	Provozování dostihových sázek	56
5.2.6.	Internetové kurzové sázky	57

5.3.	Sázkové hry v kasinech	59
5.3.1.	Karetní hry	60
5.3.2.	Provozování sázkových her v kasinu	60
5.3.3.	Provozování karetní hry poker	62
5.4.	Sázkové hry provozované na výherních zařízeních	66
5.4.1.	Sázkové hry provozované na výherním hracím přístroji.....	66
5.4.2.	Sázkové hry provozované na interaktivním videoloterním terminálu	66
5.4.3.	Sázkové hry provozované na lokálním loterním systému	67
5.4.4.	Sázkové hry provozované na dalších výherních zařízeních	68
5.4.5.	Provozování sázkových her na výherních zařízeních.....	68
5.4.6.	Právní úprava de lege ferenda výherních zařízení.....	70
5.5.	Spotřebitelské soutěže	72
5.6.	Ostatní hazardní hry	74
5.6.1.	Bingo	74
5.6.2.	Nepojmenované hry.....	74
6.	Úprava hazardních her v podzákoných právních předpisech	76
6.1.	Vyhlášky ministerstva financí.....	76
6.1.1.	Vyhláška o hracích přístrojích.....	76
6.1.2.	Vyhláška o podmínkách monitorování a uchovávání záznamů v kasinu.....	77
6.1.3.	Vyhláška o spotřebitelských soutěžích.....	78
6.2.	Obecně závazné vyhlášky obcí	78
6.2.1.	Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009	82
7.	Trestné činy související s hazardním hraním	90
7.1.	Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry	90
7.2.	Provozování nepoctivých her a sázek	92
7.3.	Ohrožování výchovy dítěte	96
	Závěr	98

Seznam použitých pramenů	102
Shrnutí (Summary)	109
Klíčová slova (Keywords)	109

Úvod

Již od nepaměti si lidé uvědomovali, že nejen prací a povinnostmi je člověk živ, ale že je potřeba občas tzv. dobít energii. Na rozdíl od jiných živočichů, kteří si vystačí s odpočinkem v podobě spánku a lenošení, člověk i ve svém volném čase dychtí po adrenalinu, dobrodružství a snaze dokázat, že je lepší než ostatní. Touží se vymanit z každodenní rutiny, kdy je svazován pravidly a povinnostmi vůči společnosti. Chce si vytvořit vlastní svět, kde platí pouze jím vytvořená pravidla, která může určovat jen on sám. Jelikož je soutěživost a hravost člověku veskrze vlastní, vynalezl velice zajímavou činnost, která jeho potřeby dokonale uspokojila - hry.

Hry měly odjakživa za úkol člověka bavit a nahradit mu jiné kratochvíle jeho života. Postupem času si člověk vytvořil spoustu druhů a způsobů zábavy, které se dají takto označit. Ať už se jedná o divadelní představení, které má za úkol diváky bavit či poučit, nebo se jedná o hry ve smyslu soutěží, které dokazují fyzickou či intelektuální výhodu nad soupeři. Člověku nestačí pouze svého soupeře porazit, potřebuje i důkaz svého vítězství. Z počátku možná stačil údiv a společenské uznání, ale co jiného by mělo být dokonalým důkazem výhry než materiální odměna, kterou se můžeme pochlubit. A tak se možná z počátku nevinných her, stalo hraní o něco. Lidé tak mohli začít využívat hry nejen k relaxaci, ale i jako poměrně snadný způsob obohacení. To v sobě nese prvek vzrušení, které člověka odjakživa přitahuje – pomocí štěstí zbohatnout bez náročné práce.

Hry tedy začaly na člověka působit jak po pozitivní stránce, jako forma sebezdokonalování a učení, tak i po stránce negativní, kdy prohry zasahují do života hráče mimo hru. Postupem času, jak rostl apetit vítězů a výhry se stávaly čím dál většími, nastala chvíle, kdy u hazardních her tento negativní vliv dosáhl takového stavu, že bylo zapotřebí tento stav začít řešit. Bylo zapotřebí stanovit společenský postoj k tomuto problému a vymezit jasné právní mantinely, které mohou negativní vliv hazardních her na člověka v co největší míře omezit.

Tento postoj by se dal zjednodušeně představit ve dvou polohách, v jedné jako v čistě odmítavé poloze, která by hry hazardního typu zakázala (tento postoj převládal především v nábožensky orientovaných společnostech). Např. křesťanství, příp. Bible dle některých teoretiků hazardní hraní jako takové neodsuzuje. Riziko spočívá právě ve vidině snadného zbohatnutí, nikoli úpornou a záslužnou prací, ale jednoduchým a morálně zkaženým přístupem. Druhou možností je ponechat hazardní hry vlastnímu

životu, kdy jsou jejich omezení vytvářena pouze na základě pravidel vymyšlených samotnými hráči. Mezi oběma polohami bylo zapotřebí najít regulační kompromis, čímž byly položeny základy herního práva.

Začátek této diplomové práce je věnován základním pojmům, které se vyskytují napříč touto prací a jejich základní charakteristice. Poté je stručně rozebrána historie hazardních her a postupný vývoj veřejnoprávní úpravy hazardních her v českých zemích. Dále je upravena právní úprava hazardních her z pohledu soukromého práva, která v posledních letech doznala značných změn přijetím nového soukromoprávního kodexu. Následující kapitola je věnována veřejnoprávní úpravě loterií a jiných podobných her především v loterním zákoně. Poté jsou vyjmenovány jednotlivé druhy hazardních her, po jejichž charakteristice následuje bližší seznámení s provozováním jednotlivých her. Další část práce je věnována úpravě hazardních her v podzákoných právních předpisech ministerstva financí a obecně závazných vyhlášek obcí, včetně představení současných legislativních změn ve vydávání obecně závazných vyhlášek obcí společně s důvody, které tyto změny iniciovaly. Poslední kapitola je věnována veřejnoprávní úpravě hazardních her v oblasti trestního práva.

Cílem této diplomové práce je zanalyzovat současnou právní úpravu hazardních her v právním systému České republiky, upozornit na zjištěné nedostatky a případně nabídnout jejich možná řešení s ohledem na právní úpravu de lege ferenda a vývoj hazardního trhu v České republice.

1. Základní terminologie a charakteristika

1.1. Pojem herního práva

Z důvodu zasahování hazardních her do lidského života poměrně zásadním způsobem, vznikla potřeba tento druh lidské zábavy právně ukotvit. Pojem sázky a hry je upraven v rámci právního odvětví, který je nazýván herním právem. Může být předmětem sporu, zda vůbec existuje specifické právní odvětví označované jako herní a jindy jako loterní právo.¹ Herní právo není klasickým samostatným odvětvím práva tak, jak jej chápe klasická teorie práva. Herní právo je účelový soubor právních norem z různých odvětví soukromého i veřejného práva, upravujících společenské vztahy vznikající v souvislosti s uskutečňováním sázek a her a zakotvujících tomu odpovídající specifické právní pojmy a instituty.² Tato kapitola se zabývá právě právními pojmy, se kterými se můžeme při aplikaci a studiu herního práva setkat.

Herní právo v sobě absorbuje některé hmotně právní i procesně právní předpisy patřící do práva správního, finančního, občanského i trestního. Společným předmětem těchto předpisů jsou situace a vztahy vyplývající z provozování hazardních her, účasti na nich, výkonu dozoru nad hazardním hraním a odvodem finančních prostředků do veřejných rozpočtů. Stěžejním pramenem herního práva v českém právním systému je v současnosti zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách ve znění pozdějších předpisů.³

1.2. Vymezení základních pojmů v herním právu

1.2.1. Hra

V úvodu bylo nastíněno, že hra je jednou ze základních potřeb člověka. Jak dokazují archeologické výzkumy, tato činnost doprovázela lidstvo už od jeho počátků.

¹ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisecími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 17

² KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 11

³ Dále pouze loterní zákon

Postupem času vzniklo několik druhů her, které bychom mohli zjednodušeně označit buď jako hry dovednostní, při kterých mají účastníci za úkol prokázat své schopnosti a vlastnosti (sportovní a vědomostní hry), nebo hry náhodné, kdy o výhře rozhoduje pouze prvek náhody (příp. štěstí). Převažují ovšem hry, které kombinují obě tyto vlastnosti. Prvek náhody může být přítomen ve všech hrách. Záleží tedy pouze na zkušenostech a dovednostech jednotlivých účastníků, jak své schopnosti dovedou využít a prvek náhody tím snížit.

Hra může být jednostranná, když slibuje jedna strana druhé straně plnění závislé na výsledku hry, která se hraje podle určitých pravidel, nebo dvoustranná (vícestranná), když se jí účastní více stran. Na rozdíl od sázky předpokládá hra určitou činnost stran (fyzickou nebo duševní, např. sportovní soutěže). Podmínkou platnosti hry je zachování stanovených nebo dohodnutých pravidel.⁴ Z této charakteristiky lze vyvodit, že aby nějaká činnost mohla být považována za hru, potřebuje dva prvky – hráče (účastníka hry) a pravidla. Předem určená pravidla jsou práva a povinnosti jednotlivých hráčů a jejich dodržování je nezbytnou podmínkou pro naplnění smlouvy o hře. Herní právo upravuje druh her, které zjednodušeně označujeme jako hazardní hry.

1.2.2. Hazardní hra

Za hazardní hry jsou označovány hry, jejichž pravidla počítají s finančním plněním, které prohrávající zaplatí vyhrávajícímu. Při hazardních hrách běžně převládá prvek náhody nad dovedností hráče, ten však svým jednáním může prvek náhody zásadně ovlivnit. Je běžné, že se hazardní hry hrají o peníze, příp. o jejich ekvivalent (žetony). Někteří hráči hazardní hry považují za nástavbu klasických her a hraním hazardních her si pouze zpřijemňují svůj volný čas. Existují i hráči, kteří se hraním (resp. vyhráváním) hazardních her dovedou živit podobně jako zaměstnáním. Hraní hazardních her již v jejich životě neplní pouze volnočasovou složku, ale může se stát i zdrojem příjmů.

Tato představa ovšem může pro běžné hráče znamenat ohrožení vlastního života. V tom spočívá poměrně vážné společenské riziko hazardních her. Hra tak může opustit pásmo volnočasové zábavy a stát se pro někoho posedlostí, vášní, příp. povinností. Mj. i

⁴ HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1

právě tyto negativní jevy byly bezpochyby u vzniku prvních právních předpisů, které se týkaly herního práva.

V této diplomové práci jsou veškeré loterie a jiné podobné hry souhrnně označovány za hazardní hry, protože pojem hazardní hra lépe a šířeji vystihuje podstatu loterií a jiných podobných her upravených v loterním zákoně.

1.2.3. Sázka

Sázka je právní vztah vznikající na základě smlouvy o sázce. Při jednostranné sázce slibuje jedna strana druhé plnit v případě, jestliže se z protichůdných tvrzení stran ukáže, že tvrzení slibující je nepravdivé (ev. tvrzení druhé z nich je pravdivé). Dvoustranná sázka je smlouva, při které si obě ze stran navzájem slibují plnění pro případ, že se tvrzení některé z nich ukáže nepravdivým.⁵

Smlouvě o sázce je věnován zvláštní oddíl v novém občanském zákoníku, kde jsou upraveny např. nároky na výhry ze sázek a her. Obecně platí, že výhry ze sázek a her, které nejsou oficiálně povoleny státem, jsou nevymahatelné. U výher ze sázek se stejně jako u promlčených pohledávek jedná o tzv. naturální obligaci, která může být protistranou dobrovolně splněna.⁶

Rozdílem mezi hrou a sázkou je, že ve hře nejde pouze o protichůdná tvrzení dvou stran, ale i o určitou míru prvku náhody (stolní hry typu Člověče, nezlob se, nebo hra v kostky) s přičiněním vlastních dovedností hráče (např. stolní hra šachy) za předem daných herních pravidel. Ovšem i při sázce může sehrát svoji roli náhoda, příp. dovednosti jednotlivých sázejících. Předmětem sázky mohou být i neovladatelné přírodní síly (např. sázka zda bude zítra pršet, příp. jak silný bude vítr apod.).

1.2.4. Loterie

Loterie je hra, již se dobrovolně účastní fyzická osoba, která zaplatí vklad (sázku), jehož návratnost se účastníkovi loterie nezaručuje. O výhře nebo prohře účastníka loterie rozhoduje náhoda nebo předem neznámá okolnost nebo událost

⁵ HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

⁶ Viz kapitola Soukromoprávní úprava sázky a hry

uvedená provozovatelem loterie v předem stanovených herních podmínkách (herní plán). Nezáleží přitom na tom, provádí-li se hra pomocí mechanických, elektromechanických, elektronických nebo obdobných zařízení. Okolnost, jež určuje výhru (výsledek slosování), nesmí být nikomu předem známa a musí být takového druhu, aby nemohla být provozovatelem nebo sázejícím ovlivněna.⁷

Loteriemi mohou být různé hry. Především se jedná o loterie s určitým počtem vydaných losů, kde je předem známa výše jistiny - jedná se především o klasické slosovací loterie s předem označenými losy. Dále se jedná o číselné loterie, kde není výše výhry do začátku slosování loterie známa, protože se ještě neví počet výherců, mezi které se může výše výhry rozdělit - jedná se např. o hry typu loto, u nás známé také jako lotýnka, případně hra Sportka. Mezi loterie patří i klasické stírací losy, kde je výše jistiny předem známa a výhru se účastník loterie dozví v okamžiku setření losu. Mezi loterie řadíme i speciální a samoobslužné loterie po telefonu. Loterní zákon dále kromě loterií upravuje i sázkové hry a tomboly.⁸

1.2.5. Provozovatel hazardní hry

Provozovatelem hazardní hry dle loterního zákona může být jen právnická osoba se sídlem na území České republiky, které oprávněný orgán vydal povolení k provozování loterie nebo jiné podobné hry.⁹ Povolení nelze vydat tuzemské právnické osobě se zahraniční majetkovou účastí ani právnické osobě, ve které má tato společnost majetkovou účast.¹⁰ Výjimkou jsou povolení pro sázkové hry v kasinech, kde není předem znám počet účastníků a výše výher jako jsou ruleta, hra v kostky apod.¹¹ Tato výjimka se ovšem netýká mobilních heren. Fyzická osoba se v současné době provozovatelem hazardní hry stát nemůže.

⁷ HENDRYCH, Dušan. Právnický slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

⁸ Viz kapitola Hazardní hry v České republice

⁹ Dle § 1 odst. 7, loterního zákona

¹⁰ Dle § 4 odst. 4, loterního zákona

¹¹ Dle § 2 písm. i) loterního zákona

1.2.6. Účastník hazardní hry

Účastníkem hazardní hry¹² může být jen fyzická osoba, která dovršila 18 let věku a která v souladu s herním plánem uhradí vklad (sázku) provozovateli předem, bez ohledu zda vklad uhradí v hotovosti nebo bezhotovostně. Osobám mladším 18 let je účast na loteriích a jiných podobných hrách zakázána. Provozovatel hazardních her musí učinit taková opatření, aby se tyto osoby nemohly hry zúčastnit.¹³

V České republice v současné době platí pro osoby mladší 18 let zákaz sázení a hraní hazardních her provozovaných na základě loterního zákona, z důvodu prevence mládeže před rizikovými aspekty hazardního hraní. Provozovatel hazardní hry je tedy oprávněn po účastníkovi vyžadovat občanský průkaz za účelem ověření jeho věku. Omezení fyzické osoby účastnit se loterie vyplývá mj. i z ustanovení občanského zákoníku týkající se zletilosti. Z důvodu, že účast na loterii či jiné sázce a hře je v podstatě účastenstvím na závazkovém právním vztahu (smlouva o hře), se může takového závazkového právního vztahu účastnit pouze svéprávný člověk. Plné svéprávnosti se nabývá zletilostí a zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.¹⁴

Loterní zákon neobsahuje pouze omezení ve věkové hranici účastníků, ale i další omezení účasti na hazardních hrách. V loterním zákoně je obsažen zákaz účasti na sázkách v zahraničí, při nichž jsou sázky placeny do zahraničí a sbírka sázek pro sázkové hry provozované v zahraničí nebo zprostředkování sázek na sázkové hry provozované v zahraničí.¹⁵ Na první pohled je toto ustanovení jasně pochopitelné, pokud je ovšem použita terminologie loterního zákona, je nutné dojít k závěru, že toto ustanovení není dokonale formulováno. Účelem tohoto ustanovení je bezpochyby zabránit odlivu finančních prostředků z České republiky do zahraničí prostřednictvím hazardního hraní. Pokud je použita jednoduchá interpretace tohoto ustanovení, bude zjištěno, že zákaz se týká pouze sázek či sázkových her, nikoli však všech hazardních her. Na pojem sázky je v tomto případě potřeba nahlížet jako na pojem vkladu do

¹² Dále také jako hráč nebo sázející

¹³ Dle § 1 odst. 8, loterního zákona

¹⁴ Dle § 30 odst. 1 zákona č. 89/2012Sb., v platném znění dále pouze nový občanský zákoník

¹⁵ Dle § 4 odst. 10, loterního zákona

hazardní hry (podrobněji dále), pak je možno pochopit zákaz účasti na zahraničních hazardních hrách tak, jak bylo původně zamýšleno.¹⁶

Loterní zákon obsahuje i omezení spočívající v zákazu hraní zaměstnanců provozovatelů, jejichž náplní práce je vybírání sázek.¹⁷ Zákaz ovšem platí pouze pro provozovny provozovatele, pro kterého je zaměstnanec zaměstnán. Další zákaz se týká omezení osob, které stanovují kurzy pro kurzovní sázkové hry, které byly povoleny dle loterního zákona a to bez výjimky. Důvodem může být obava o znevýhodnění ostatních sázejících např. ovlivněním výše kurzu u jednotlivých sázkových kanceláří a možného narušení rovného postavení všech účastníků sázek.

Zákaz účasti na sázkových hrách platí také pro osoby, které se her na které se sází, účastní, ať už přímo jako např. hráči hrajícího fotbalového mužstva, příp. rozhodčí, kteří daný zápas rozhodují. Stejný zákaz se uplatní i pro nepřímé účastníky jako jsou trenéři či funkcionáři klubů, kteří svým jednáním mohou přímo ovlivnit výsledek zápasu. Toto ustanovení má rozhodně účel opět v zajištění rovnosti všech účastníků sázek, ale také v zabránění vzniku korupčního prostředí ve sportu. Nedávný skandál v české fotbalové lize, při kterém se provalilo poměrně rozsáhlé spiknutí fotbalových hráčů a některých asijských sázkových společností, dokázal potřebu tohoto ustanovení přímo v praxi.¹⁸

1.2.7. Vklad do hazardní hry

Dalším ze základních pojmů hazardního hraní je pojem vklad. Vklad je upraven v loterním zákoně, kde je označen za typický znak hazardních her.¹⁹ V tomtéž ustanovení se nalézají i jedna z klíčových vlastností vkladu a to, že jeho návratnost se nezaručuje. Splatnost vkladu je upravena v herním plánu. Vklad je vždy splatný před začátkem hry ať už v hotovostní, či bezhotovostní formě. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že vkladem nemohou být věci ani práva, ale pouze peníze.

¹⁶ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 46

¹⁷Dle § 26 loterního zákona

¹⁸TRUSINA, Radim, Petr ŠEDIVÝ a Petr BÍLEK. Fotbal čelí sázkařskému skandálu, policie zatkla desítky hráčů. Idnes.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://fotbal.idnes.cz/policie-setri-korupcni-jednani-ve-fotbalovem-prostredi-pjo-/fot_dsouteze.aspx?c=A130911_184202_fot_dsouteze_par

¹⁹ Dle § 1 odst. 2 loterního zákona

V loterním zákoně se vyskytuje i synonymum pro pojem vklad. Hned při prvním výskytu tohoto pojmu, je použita závorka a v ní vložené slovo sázka. V dalších jednotlivých ustanoveních tyto pojmy definovány nejsou a tak mohou vzniknout různé interpretační potíže. Pojem vklad je v loterním zákoně použit i v soukromoprávním smyslu jako vklad pro splacení základního kapitálu společnosti, které může být vydáno povolení provozovat hazardní hry.²⁰

Vklad do hry představuje účastníkovu vůli přijmout pravidla hry a účastnit se jí, tudíž je potřeba, aby byl vklad zaplacen dobrovolně, nedobrovolné zaplacení vkladu by mělo za následek neplatnost smlouvy o sázce či hře. Existence finančního vkladu do hazardní hry má za následek, že můžeme hazardní hry, označit především za smlouvy úplatné. Úplatnost smluv o sázce a hře ovšem není pravidlem. Může být uzavřena např. sázka pro čest, tj. že ten, kdo prohrál, uzná např. vynikající znalost vítěze v určitém oboru. Obdobně tak může být uzavřena smlouva o hře, přičemž do hry nebude učiněn žádný majetkový vklad. Příkladem může být turnaj v mariáši, při kterém jsou sice činěny vklady, ale ty se hráčům po skončení turnaje vrací.²¹ Dosti často je odměnou vítěze obdiv a uznání méně úspěšných hráčů, popř. diplom nebo jiná forma čestné pocty, neboť hra nebyla vedena za účelem výhry některého z účastníků, nýbrž výlučně pro pobavení a ukrácení si dlouhé chvíle.²² Pokud finanční vklad do hry chybí, nemůže se jednat o hazardní hru dle loterního zákona, výjimkou jsou pouze spotřebitelské soutěže, které jsou v loterním zákoně upraveny, ale za hazardní hru se obecně nepovažují.²³

1.2.8. Výhra z hazardní hry

Výhrou neboli vítězstvím nazýváme úspěšný výsledek hazardní hry, antonymem je pojem prohra. Pojem výhra loterní zákon nedefinuje, upraveny jsou ovšem předměty výhry. U peněžitých, číselných a okamžitých loterií a sázkových her jsou výhrami výhradně peníze, pokud ministerstvo výjimečně nepovolí i výhry v jiných movitých věcech. U věcných loterií a tombol věci movité s vyloučením peněz, vkladních knížek a

²⁰ Dle § 4 odst. 7 loterního zákona

²¹ Viz kapitola Karetní hry

²² DVORÁK, Tomáš. K některým otázkám právní úpravy sázky a hry s přihlédnutím k principu dobrých mravů [online]. Spolek JURISTIC, @2001 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://obchodni.juristic.cz/75517/clanek/j_obchod2.html

²³ Viz kapitola Spotřebitelské soutěže

cenných papírů.²⁴ Provozovatel hry má povinnost výhru bezprostředně vyplatit po konci hazardní hry, příp. ve lhůtě stanovené v herním plánu. Nejpozději musí být výhra vyplacena do 60 dnů.²⁵ Po uplynutí 60 dní se z výhry stává běžná pohledávka, na kterou se vztahuje ustanovení o promlčení pohledávky ve lhůtě tří let.²⁶

Vymahatelnost pohledávky u soudu je ovšem podmíněna řádným uplatněním nároku u provozovatele ve lhůtě, která nesmí být kratší 30 dnů a delší než 90 dnů ode dne následujícího po slosování. Pojem výhry nalezneme i v novém občanském zákoníku, nově je použit i termín přemrštěná výhra, kterou může soud na návrh prohrávající strany snížit.²⁷ Výhry z loterií a jiných sázkových her jsou dokonce zahrnuty do společného jmění manželů jako tzv. příjmy z jiných zdrojů.²⁸

1.2.9. Herní plán

Herní plán hazardních her podrobně určuje podmínky provozování, zejména stanoví pravděpodobnost výhry, podmínky dozoru, způsobu kontroly, výši vkladu (cenu losu), výši herní jistiny, počet výher a jejich jednotlivou a úhrnnou cenu, způsob provedení slosování nebo zajištění okolnosti, jež určuje výhru a způsob zveřejnění výher.²⁹

Herní plán je nezbytnou podmínkou pro získání povolení k provozování hazardních her. Herní plán je souhrn pravidel, se kterými účastník hry dává souhlas zaplacením vkladu. U herního plánu se na první pohled nabízí analogie se soukromoprávním pojmem obchodní podmínky, které jsou také pro všechny zájemce o uzavření smlouvy stejné (pokud se strany nedohodnou jinak), ovšem herní plán na rozdíl od obchodních podmínek má poměrně značný veřejnoprávní význam. Herní plán, na rozdíl od obchodních podmínek, musí být schválen orgánem veřejné moci, který jej dokonce může i do určité míry měnit.³⁰

²⁴ Dle § 3 odst. 1 loterního zákona

²⁵ Dle § 3 odst. 2, loterního zákona

²⁶ Dle § 629 nového občanského zákoníku

²⁷ Viz kapitola Soukromoprávní úprava sázek a her

²⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 3. 2. 1972 R 42/1972 civ.

²⁹ Dle § 42 loterního zákona

³⁰ Dle § 43 odst. 5 loterního zákona

2. Historie hazardních her a vývoj herního práva

Jak bylo uvedeno v úvodu, hry patří k lidské společnosti od nepaměti. Tato kapitola bude věnována stručnému vývoji hazardních her napříč dějinami. O původu slova hazard se vedou mezi historiky spory. Podle jedné z teorií pochází toto slovo z arabského az-zahr, což bylo označení pro hru, při které hráči používali malé očíslované kostky, druhou verzi nabízí zkomolení názvu hradu Hazarth nebo Asart při jehož obléhání v 15. století hráli vojáci oblíbenou hru v kostky. Někteří historikové tvrdí, že hazard, je starý více jak 40 tis. let. Dokazují to nálezy v jeskyních, kde byly nalezeny pravidelně opracované psi a ovčí kůstky (původ slova kostky), které nejspíše sloužily pravěkým lidem pro zábavu.³¹

Kostky byly oblíbené ve všech civilizovanějších říších, právě pro svoji jednoduchost a dostupnost, přesto se objevují i jiné propracovanější a důmyslnější hry. V Mezopotámii již 3 tis. let př. n. l. byla oblíbenou hrou backgammon, kterou si v upravené verzi můžeme zahrát i dnes. Ve starověkém Egyptě byla zase vynalezena hra podobná dnešní hře kuželky. Jednalo se o několik figurek rozestavených na hracím poli a hráči proti nim házeli kostkami a vyhrál ten, který jich shodil více. Hrály se i jednodušší hry, např. kdy měl hráč uhádnout, jaký počet kamenů drží jeho protihráč v ruce. V období okolo roku 2300 př. n. l. se v Číně začala hrát hra s hliněnými destičkami, které byly bohatě zdobené, aby se od sebe odlišovaly a postupem času se vyráběly z dostupnějšího materiálu - papyru.³² Staří Řekové zase vymysleli olympijské hry, které bezpochyby daly základ sportovnímu sázení. Mimochodem v řecké mytologii najdeme také odkaz na hazardní hry. Podle pověsti si měli tři bratři, první bohové řeckého pantheonu Zeus, Poseidón a Hádés mezi sebe rozdělit území, na kterém budou vládnout. Rozhodli tak mezi sebou losem.

Starověký Řím, který ve své kultuře hodně navazoval na kulturu starověkého Řecka, ve vývoji hazardních her dále pokračoval a hraní hazardních her bylo součástí každodenního života ve starém Římě. Gaius Julius Caesar nejenže při přechodu přes řeku Rubikon prohlásil: Kostky jsou vrženy (tento výrok se v současnosti používá jako symbolika pro jednání, z kterého už není cesty zpět a je rozhodnuto, ať následující události přinesou cokoli), ale tento nejslavnější římský císař je některými označován i

³¹ PETROVA MICHAJLOVA, Alexandra. Historie hazardu. Dvorek.eu [online]. 28. 12. 2009. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.dvorek.eu/clanek/23585>

³² PETROVA MICHAJLOVA, Alexandra. Historie hazardu. Dvorek.eu [online]. 28. 12. 2009. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.dvorek.eu/clanek/23585>

za zakladatele loterie, či tomboly, jelikož své hosty ve svých domech obdarovával zajímavým způsobem. Hosté si z koženého sáčku vytahovali destičky s obrázkem daru, který si pak mohli odnést domů.³³

Podobný náznak loterie, i když velice krutý, se používal i při tzv. decimaci. Decimaci nejvíce proslavil pozdější Caesarův spojenec Marcus Crassus jako trest za zbabělost pro svoji armádu v boji s otroky, které vedl bývalý gladiátor Spartakus. Římští vojáci byli rozděleni do skupin po deseti a dostali deset losů, z nichž jeden, označoval vojáka, který měl rukou ostatních spolubojovníků zemřít. Tímto otřesným činem, chtěl Crassus vzbudit ve svých vojácích větší strach než jeho nepřítel. Spartakus se jako otrok účastnil v tehdejší době velmi oblíbených gladiátorských zápasů, které mj. provázely i sázky na vítěze, prakticky totožné s těmi, které se dají dnes uzavřít na výsledky sportovních utkání a to i včetně různých kurzů apod. Další římský císař Claudius dokonce obhajoval hru v kostky v jednom ze svých autorských děl a dokonce si nechal svá nosítka upravit tak, aby tuto hru mohl hrát kdekoli.³⁴ Ačkoli řecká i římská kultura byla velice pokroková, např. v matematických i fyzikálních objevech, pořád byl výsledek hry přisuzován vůli bohů, od 6. století př. n. l. konkrétně římské bohyni jménem Fortuna.

Ve starověkém Římě pak můžeme pozorovat i první snahy o právní regulaci hazardního hraní. Z římského práva je převzat jeden ze základních právních termínů tzv. naturální obligace. Již ve starém Římě se jednalo o závazek, jehož splnění záviselo především na ochotě dlužníka dluh splatit, jelikož se jednalo o právně nevymahatelný závazek z důvodu nerovnosti subjektů. Výhry ze sázek a her zařadil císař Justinián v 6. století n. l. právě mezi naturální obligace, čímž položil základní premisu, která provází soukromoprávní úpravu hazardního hraní až do současnosti.

S příchodem křesťanství vzrůstá kritika hazardního hraní. Z povahy křesťanství jako náboženství, jehož symbolem je chudoba a urputná práce, je láska k penězům a rychlé zbohatnutí bráno jako hřích a vidina takového zbohatnutí je označována za pokušení a přímou cestu ke zlu. Proto není v bibli hraní označeno za druh vhodné

³³ KASAL, Ivo. Losy v srdci Evropy. Od klasických ke stíracím. Praha: Olympia, 2001, s. 223. ISBN 80-7033-717-6.

³⁴ PETROVA MICHAJLOVA, Alexandra. Historie hazardu. Dvorek.eu [online]. 28. 12. 2009. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.dvorek.eu/clanek/23585>

zábavy či poučení. I v bibli, ale můžeme najít odkazy na hazardní hraní. Např. apoštolové losovali, když vybírali nástupce za zrádce Jidáše.³⁵

Navzdory neslučitelnosti s křesťanskou vírou se hazardním hrám nejvíce dařilo právě v Evropě. Evropská historie je s mírnou nadsázkou protnuta hazardem. Např. vynález knihtisku neměl za následek jenom rozšíření tak bohulibého díla jako Bible, ale i tzv. čertových obrázků neboli hracích karet. Anglický král Jindřich VIII. z obavy, že jeho vojáci více holdují hazardním hrám než výcviku, nechal veškeré hazardní hry zakázat, ačkoli sám byl vášnivým hráčem hry v kostky.³⁶ Jeho dcera Alžběta I. zase využila loterii jako prostředek k odbytu drahých věcí a cetek, které se jinak špatně prodávaly. První taková loterie se odehrála v Anglii v roce 1569. Evropští vládci brzy zjistili, že loterie je jedním z možných příjmů státní pokladny a tak i francouzský panovník Ludvík XIV. ji použil jako jeden z příjmů financování jeho vlády.³⁷

První kasino bylo otevřeno v roce 1638 v Benátkách, které je dodnes funkční. V roce 1860 bylo Karlem III. Monackým otevřeno nejznámější evropské kasino, které mělo zpříjemňovat pobyt bohatším hostům. V USA se hazardní hraní původně odehrávalo v saloonech jako jeden ze zdrojů zábavy. Nejznámějšími městy byly New Orleans, St. Louis, Chicago a San Francisco. Počátkem 20. století ovšem nastoupila prohibice hazardu napříč USA a jediným státem, kde byl povolen hazard, se stal stát Nevada. V nevadské poušti vzniklo nejznámější centrum hazardu – Las Vegas.

2.1. Vývoj a regulace hazardních her v českých zemích

Archeologické důkazy o počátcích her na českém území se datují do příchodu Slovanů okolo 5. století. Jednalo se především o nálezy kostek a kamenů, které sloužily ke hraní a s nimiž byli někteří Slované pohřbíváni. Za zřejmě první restriktivní zákonný předpis můžeme označit Břetislavova dekreta, která nechal v roce 1093 vyhlásit tehdejší přemyslovský kníže Břetislav nad ostatky sv. Vojtěcha v polském Hvězdně. V této nejstarší souvislé právní památce se uvádí:

³⁵ Skutky apoštolů 1. www.biblenet.cz [online]. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.biblenet.cz/app/b/Acts/chapter/1>

³⁶ PETROVA MICHAJLOVA, Alexandra. Historie hazardu. Dvorek.eu [online]. 28. 12. 2009. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.dvorek.eu/clanek/23585>

³⁷ BUKAČ. Kde a jak vyhrát peníze. Měsíc.cz [online]. 2003 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/kde-a-jak-vyhrat-penize/>

„Ten, kdo by krčmu, jež jest kořenem všeho zlého, odkud pocházejí krádeže, vraždy, smilství a ostatní nepravosti, zřídil, i ten, kdo by zřízenou koupil...buď uprostřed tržiště ke kůlu přivázán, mrskán tak, až biřic umdlí, a na hlavě oholen; jmění mu však nebudiž zabaveno, nýbrž toliko pití na zem vylito, aby se nikdo prokletým douškem neposkrvnil.“

Hazardní hraní se zde jmenovitě neuvádí, ale lze jednoduše odvodit, že jednou z *ostatních nepravostí*, které se v krčmách měly odehrávat, mohly být mj. i hazardní hry.

Za první právní předpis upravující hazardní hraní v českých zemích jsou obecně považována privilegia měst Jihlavy a Brna z let 1243-1253 vydaná králem Václavem I. Pokutu za hraní karet o peníze obsahovalo i privilegium Starého města pražského z roku 1328.³⁸

Bezpochyby prvním právním předpisem s celostátní působností, který se o hrách zmiňuje přímo, je zákoník Karla IV. Maiestas Carolina, který se věnoval omezení hazardního hraní ve dvou ustanoveních. Konkrétně se ustanovení týkala hry v kostky a hry zvané vrhcáby (obdoba původního backgammonu z Mezopotámie). O hře v kostky pojednává toto ustanovení:

„Slušně dopúšťieme v kostky hráti chtějícím všem o hotové penieze, toliko svobodně. Ale pójčky žádnému nedopúšťieme činiti v té hře, krom do jediné kopy na peněžích, to věz hotových, nic jinak. Pak ktož proti tomu učinie, což pójčí, ztrať to a tolikěž do naši komory jménem pokuty d'ůžen bud' splniti, aniž přinucen bývaj ten, komuž iest pójčeno, by z většie odpověděti měl tomu, ktož mu jest pójčil mimo svrchupsanú sunmu peněz“.

Hru v kostky tedy zákoník nejenže neměl v úmyslu zakázat, ale povoloval ji v případě hraní o hotové peníze. Zákoník pouze omezoval možné půjčky do hry tím, že určil maximální výši takové půjčky, zřejmě z důvodu snížení negativních vlivů těchto půjček. Tento zákoník byl ovšem generálním sněmem odmítnut v roce 1355 a nikdy tak nenabyl účinnosti. Jestli jedním z důvodů neoblíbenosti mezi šlechtou, bylo i omezení právě půjček pro hry v kostky se dnes můžeme pouze dohadovat. Omezení karetních her přineslo i Vladislavské zřízení zemské. Jednalo se o zákaz hry poddaným, tehdejší vrchnosti se zákaz nijak netýkal.

³⁸ ZÍBRT, Čeněk. Z her a zábav staročeských: příspěvky ke kulturním dějinám českým. Velké Meziříčí: Nakl. J. F. Šaška, 1889. s. 13

V restrikci karetních her pak pokračovali i další čeští panovníci, např. Maxmilián II. i jeho syn Rudolf II, který dokonce provoz karetních her, trestal nejen pokutami, ale i tělesnými tresty. Leopold I. pak nechal dokonce veškeré vysoké hry (tehdejší označení hazardu) zakázat pomocí patentu a označil je za rouhání proti Bohu. Tento patent přinesl zásadní změnu v restrikci hazardu díky formě, kterou byl vydán, protože platil nejen pro poddané, ale pro všechny tehdejší stavy bez výjimky. Tento zákaz byl velmi přísně dodržován státními orgány. V roce 1714 Karel VI. vydal patent, který zakazoval hru v kostky, hru v karty, biliár a další hry a dokonce výslovně zakazoval znásobování sázek. Karel VI. v roce 1719 zároveň zavedl rakouskou Orientální loterii, což byla tzv. loterie třídního typu.³⁹

V letech 1744 až 1746 pak Marie Terezie vydávala patenty, které tyto zákazy rozšiřovaly. Panovnice těmito patenty chtěla především hazard zakázat. Když Marie Terezie zjistila, že se jí to s největší pravděpodobností nepodaří, tak hazard zároveň použila, podobně jako její předchůdci jako zdroj příjmů pro státní pokladnu. Součástí těchto patentů byly totiž opět pokuty a to ve výši dvojnásobku prohry pro prohrávajícího a trojnásobku výhry pro výherce. Také byli pokutováni provozovatelé her např. krčmáři a šenkýři, pokud se některá ze zakázaných her v jejich podniku odehrála, pak byli nuceni zaplatit pokutu ve výši jednoho tisíce dukátů. Pokud pokutu nezaplatili, měli být vyhoštěni ze země. Patent Marie Terezie byl i zajímavý nejen tím, že obsahoval záruku anonymity pro toho, kdo takovou hru oznámil příslušným úřadům, ale především obsahoval odměnu pro oznamovatele ve výši jedné třetiny výhry. Zbylé dvě třetiny výher putovaly do státní pokladny. Za panování Marie Terezie také vznikla první herna na Starém Městě v Praze, konkrétně v ulici V kotcích. V této herně mohli hrát vysokou hru nejen osoby urozeného panského a rytířského stavu, ale i vyšší důstojníci. Z příjmů této herny byl financován první nalezinec pro děti a sirotky v Soukenické ulici, který nechala Marie Terezie také zřídit. Hazard se tímto stal jedním ze způsobů financování charitativní činnosti.

V roce 1811 byl přijat jako císařský patent č. 946/1811 Sb. z. s. Všeobecný zákoník občanský, který byl přirozenoprávní kodifikací tehdejšího soukromého práva, který mj. obsahoval i soukromoprávní úpravu smlouvy o sázce a hře. Ten platil na

³⁹ ČECH, Jan. Výnosný zdroj státních příjmů: Kterak se Marie Terezie rozhodla zbohatnout na hazardní hře. Dějiny a současnost. Kulturně historická revue [online]. 2009, roč. 31, č. 11, s. 21-23 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2009/11/vynosny-zdroj-statnich-prijmu-/>

českém území tehdejšího Rakouska – Uherska i po jeho rozpadu a byl účinný i v Československu do roku 1950 kdy byl nahrazen tzv. středním občanským zákoníkem.⁴⁰

V roce 1919 byla vládním nařízením č. 109 Sb. zrušena malá číselná loterie janovská tzv. lotýnka na českém území. Jedním z autorů tohoto nařízení byl i první ministr financí Dr. Alois Rašín. Od července roku 1919 tak mohly být na území nově vzniklé Československé republiky legálně provozovány pouze loterie třídní, věcné a dobročinné.⁴¹ Za první republiky byl vyroben i první hrací automat v Čechách. Jednalo se o dřevěný přístroj jménem FORBES, který vyráběla továrna Josefa Vaňka v Semilech. Nejdříve přijímal dvaceti haléře, později se vyráběly přístroje na padesátníky a koruny.⁴² Loteriím se za první Československé republiky dařilo. Ve 20. letech 20. století vznikla pro pamětníky dodnes vzpomínaná sázková kancelář SPOSAK, která úzce spolupracovala i s anglickými sportovními sázkovými kancelářemi.⁴³

V období Protektorátu Čechy a Morava se restriktivní opatření týkala hlavně osob židovského původu a se snahou o omezení negativních vlivů hazardního hraní měla pramálo společného. Lidé židovského původu tedy měli zákaz nejen nakupovat určitý druh základních potravin, jako bylo maso, nebo ovoce, ale zároveň platil od května 1941 také zákaz prodeje losů.⁴⁴

Po roce 1945 se hazardním hrám v Československu příliš nedařilo, přesto se Československá třídní loterie hrála ještě po druhé světové válce, ale po únorovém převratu v roce 1948 nahradila všechny dosavadní soukromé sázkové podniky Státní sázková kancelář (STASKA). Její místo zabrala roku 1956 sázková společnost Sazka, která svůj zisk ze sázek na výsledky sportovního zápolení povinně směřovala do

⁴⁰ Viz Soukromoprávní úprava sázky a hry

⁴¹ KUNEŠOVÁ, Jana. ODDĚLENÍ STARŠÍCH ČESKÝCH DĚJIN NÁRODNÍHO MUZEA. Výstava Peníze představí i hazardní hry [online]. 11.11:2013. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.muzeum3000.cz/aktuality/vystava-penize-predstavi-i-hazardni-hry>

⁴² MASTNÍK, Aleš. Vynálezce, který proslavil Semily výherními stroji. 5plus2.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://liberecky-kraj.5plus2.cz/vynalezce-ktery-proslavil-semily-drn-semily.aspx?c=A140109_052340_ppd-semily_58893

⁴³ DVORÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisejícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 15

⁴⁴ MACHALA, Jan. Vyostřování protektorátní protizidovské politiky v roce 1941. In: KUDRNA, Ladislav. Válečný rok 1941 v československém domácím a zahraničním odboji: sborník k mezinárodní konferenci. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2012, s. 141-152. ISBN 808721160x. DOI: RIV/61989592:15210/12:33142223. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/publikace/sborniky/rok1941/machala-jan.pdf>

státního rozpočtu na rozvoj sportu. Rok po svém založení přišla Sazka s číselnou loterií - Sportkou.⁴⁵

⁴⁵ ČESKÁ TELEVIZE. Poprvé byla tažena čísla československé třídní loterie [online]. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kalendarium/61547-poprve-byla-tazena-cisla-ceskoslovenske-tridni-loterie/>

3. Soukromoprávní úprava sázky a hry

3.1. Vývoj soukromoprávní úpravy sázky a hry od roku 1811

Základním pramenem občanského práva v tehdejší habsburské monarchii byl od roku 1811 Všeobecný zákoník občanský (německy Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten Deutschen Erbländer der Österreichischen Monarchie) pro nějž dnes používáme zkrácený výraz ABGB. Tento zákoník upravoval i tzv. odvážné smlouvy v § 1267 a násl. Mezi tento smluvní typ, označovaný také jako aleatorní (alea znamená latinsky kostky) se řadily i pojmy sázka, hra a los z důvodu jejich podmíněnosti nejistou událostí.

V ustanovení § 1270 se nacházela definice sázky. Sázka byla popsána jako právní vztah vznikající na základě dohod dvou stran o zaplacení výhry na základě neznámé skutečnosti. Zároveň tento paragraf obsahoval i úpravu neplatnosti sázky. Neplatnost spočívala v ochraně slabší strany před zneužitím sázky stranou, která o výsledku sázky předem věděla. Pokud ovšem strana přestože o výsledku věděla, prohrála, pak plnění, které splnila vyhrávající straně, bylo považováno za dar. Jelikož ABGB vycházel i ze základů římského práva jako byly např. naturální obligace, je součástí § 1271 i zmínka o nevymahatelnosti výhry ze sázky soudní cestou.

Pojem „hra“ ABGB výslovně nedefinoval, jeho smysl však vyjádřil v ustanovení § 1272 ve vztahu k definovanému pojmu „sázka“ slovy, že „každá hra je druhem sázky; práva ustanovená pro sázky platí také pro hry“. Vzájemný vztah pojmů sázka a hra založil tedy ABGB na principu zcela opačném, než by odpovídalo vžitému obecně filozofickému chápání tohoto vztahu, podle nějž je sázka vlastně jen určitým druhem hry, resp. sázení je jen určitým druhem hraní (v obecně filozofickém pojetí ten, kdo sází, si určitým způsobem hraje, zatímco v právním pojetí založeném ABGB je tomu naopak).⁴⁶ Podobně se zákonodárce zachoval v § 1273 k pojmu - los. Poslední ustanovení § 1274 zakládá výjimku pro státem schválené sázky a hry z předchozích ustanovení. Takto schválené sázky a hry se mají posuzovat pouze dle vyhlášených herních plánů. Všeobecný zákoník občanský platil na českém území i po vyhlášení samostatného československého státu až do roku 1950.

⁴⁶ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 19

Díky politicko-společenským změnám, které se odehrály po roce 1948, bylo potřeba během krátkého období přijmout základní právní prameny vhodné pro nově vznikající etapu československé republiky. Během poměrně krátké doby vznikly stěžejní právní prameny tehdejšího socialistického režimu a jedním z těchto pramenů byl i zákon č. 141/1950 Sb., dnes nazývaný jako tzv. střední občanský zákoník. Ten věnoval sázkám a hrám pouze dvě ustanovení.

Na těchto stručných ustanoveních je na první pohled patrné, že ustanovení známá z ABGB byla redukována na nezbytné minimum a to konstatováním obsaženém v § 504 o nevymahatelnosti výher ze sázek a her. Dále pak zákonodárce v následujícím ustanovení opakuje z ABGB, že los se posuzuje stejně jako sázka a hra. Nakonec nechybí zmínka o výjimce z předchozích ustanovení pro výherní podniky státem povolené, či přímo provozované. Tehdejší zákonodárce k této redukci soukromoprávní úpravy pravděpodobně vedl důvod, že hazardní hry a sázky byly označeny po vzoru Sovětského svazu za buržoazní a kapitalistický přežitek, který nebude mít dlouhého působení v novém socialistickém zřízení. V roce 1964 pak vstoupil v účinnost další občanský zákoník č. 40/1964 Sb., který byl již plně komfortní se socialistickým zřízením na území Československa.

Občanský zákoník z roku 1964 pokračoval v redukci soukromoprávní úpravy sázek a her do takové míry, že zbylo pouhé nepřímé ustanovení v § 455 odst. 2, které se týkalo bezdůvodného obohacení. Výhry ze sázek a her se tedy nepovažovaly za neoprávněný majetkový prospěch a nebylo možné ani plnění vzniklé ze sázky a hry požadovat soudní cestou.

Po pádu komunistického režimu, bylo opět zapotřebí reflektovat politicko-společenské změny do občanského práva a tak vznikla rozsáhlá novelizace tehdejšího občanského zákoníku zákonem č. 509/1991 Sb. Tato novela obsahovala i ustanovení, která se stala základním pramenem pro soukromoprávní úpravu sázek a her. Tato rozsáhlá novela opět samostatně upravila smlouvu o sázce a hře ve dvou ustanoveních, která byla značně inspirována ustanoveními ze středního občanského zákoníku z roku 1950. Tato právní úprava platila na území České republiky do 31. 12. 2013.

3.2. Soukromoprávní úprava sázky a hry v novém občanském zákoníku

Od 1. 1. 2014 je účinný dlouho očekávaný zákon č. 89/2012 Sb., tzv. nový občanský zákoník. Jelikož se za posledních 25 let odehrálo mnoho velkých politicko-spoločenských změn souvisejících s pádem socialistického režimu a nástupu kapitalismu, bylo potřeba reflektovat tyto změny také do soukromého práva. Předchozí občanský zákoník byl přijat v roce 1964 a plně reflektoval tehdejší poměry, kulturu a především názory na soukromé právo v 60. letech minulého století. Časté novelizace starého občanského zákoníku zapříčinily jeden z největších nedostatků tohoto zákoníku – roztržitost úpravy občanskoprávních vztahů do několika různých právních předpisů. Nový občanský zákoník klade důraz jak na naše demokratické právní tradice, tak i na principy a standardy soukromého práva v Evropě.⁴⁷

Na první pohled je patrné, že v NOZ jsou sázky a hry upraveny v daleko větší míře, než v dosavadních soukromoprávních kodexech. Sázkám a hrám je nově věnováno celkem deset paragrafů od § 2873 až § 2883. Jedná se o dosud nejširší občanskoprávní úpravu věnovanou tomuto tématu, která kdy na území českého státu platila. V těchto ustanoveních jsou interpretována jak nová ustanovení, tak i ustanovení, která byla dříve odvozována z právní vědy, příp. z judikatury.

3.2.1. Definice sázky v novém občanském zákoníku

Hned první ustanovení § 2873 je věnováno definici sázky, resp. smlouvy o sázce. Smlouva o sázce může být uzavřena písemně, ústně i konkludentně. Tím ovšem není vyloučeno, aby se účastníci na její formě dohodli. Může zde postačovat i právní úkon projevovaný mlčky tak, aniž by ten, kdo navrhuje uzavření smlouvy, předem znal konkrétního příjemce návrhu.⁴⁸ Pojem sázky se tak nově nemusí odvíjet od právní vědy, ale je obsažen přímo v občanském zákoníku. Přítomnost definice tak velice usnadní interpretaci soukromoprávní úpravy sázek a her. Sázka je nově definována jak z pohledu prohrávajícího (ukáže-li se nesprávným její tvrzení), tak i z pohledu vyhrávajícího (ukáže-li se tvrzení druhé strany o této události správným).

⁴⁷ O novém občanském zákoníku. MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČR. Občanský zákoník [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/o-novem-obcanskem-zakoniku/>

⁴⁸ DVORÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisejícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 22

Na tomto paragrafu se výrazně projevuje inspirace Všeobecným občanským zákoníkem z roku 1811. Obdobnou definici obsahoval totiž již ABGB, ve kterém byla upravena událost, oběma stranám ještě neznámá. Nově zákonodárce vypustil slovo ještě, čímž je dáno, že u sázky se objektivně nijak nerozlišuje, jestli se událost již stala, nebo se teprve stane. Důležitá je neznámost dané skutečnosti (události) oběma stranám.⁴⁹ Původní znění ABGB také ovlivnilo odst. 2 téhož paragrafu, jelikož obsahuje ochranu slabší strany podobně jako ABGB. Pokud má jedna strana výhodu v podobě jistoty výsledku, pak je taková sázka absolutně neplatná. Je ovšem důležité, aby druhá strana zatajila svojí jistotu první straně. Lze tedy odvodit, že pokud by při uzavírání sázky druhá strana informovala první stranu o své výhodě, o absolutní neplatnosti nemůže být řeč, protože první strana uzavřela sázku i přes vědomí, že má minimální naději sázku vyhrát.

3.2.2. Nevymahatelnost výher

Následující ustanovení v § 2874 a § 2875 obsahuje již několikrát zmiňovanou základní charakteristiku sázek a her o naturální obligaci, známou již z římského práva. Podstata naturální pohledávky spočívá v tom, že ji nelze vymáhat. Je-li však naturální dluh splněn dobrovolně, nelze plnění vymáhat zpět.⁵⁰ Dle důvodové zprávy k NOZ je toto pojetí natolik tradiční, že není důvod toto pojetí nijak výrazně upravovat. Přesto pod vlivem zahraničních občanskoprávních kodexů (např. italského, nizozemského, quebeckého aj.) došlo k zjemnění této tradiční úpravy. Jedinou výjimkou, kdy by bylo možné dobrovolné plnění výhry vyžadovat zpět, je případ, kdy by prohrávající stranou byla osoba se zjevně nedostatečnými rozumovými či duševními schopnostmi.⁵¹

Během účinnosti starého občanského zákoníku, jenž platil do konce minulého roku, se ochrana slabší strany odvozovala od obecných ustanovení týkajících se právního úkonu učiněného v omylu.⁵² Pro určení neplatnosti na základě omylu, bylo vždy potřeba individuálně zvážit všechny okolnosti a důvody uzavření sázky. Důležité byly informace smluvních stran o znalostech, vzdělání a poměrech druhé smluvní

⁴⁹ To samozřejmě umožňoval i ABGB, protože slovo *ještě* bylo důležité chápat v subjektivním smyslu. Při použití výkladu ad absurdum by se ustanovení použilo pouze na budoucí neznámé události. Nový občanský zákoník tak vypustil tuto část ustanovení a tím pádem podobné polemizování vyloučil.

⁵⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb. znění účinné od 18. 5. 2011

⁵¹ Advokátní kancelář Richard Gürlich. Sázka, hra, los a veřejný příslib. www.sreality.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.sreality.cz/article/sazka-hra-los-a-verejny-prislib/7404>

⁵² Dle § 49a zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník – zrušen zákonem č. 89/2012 Sb.

strany. Pro určení neplatnosti sázky bylo nutné, aby byl omyl pro uzavření sázky rozhodující a druhá strana tento omyl vyvolala nebo o něm musela vědět. Jako příklad uvedu sázku mezi meteorologem a osobou s běžným vzděláním o to jaké bude na následující den ohlášeno počasí ve večerních zprávách. Meteorolog by v takovém případě byl ve značné výhodě. V takovém případě by sázka postrádala svůj základní rys spočívající v zachování stejné naděje na výhru pro obě strany sázky. Stejný následek, tedy relativní neplatnost sázky, má omyl, který byl druhou stranou vyvolán úmyslně (v tomto případě se jedná o jakýkoliv omyl, nikoliv pouze omyl o skutečnosti, která je pro uzavření sázky rozhodující).⁵³

Zákaz vymáhání výher je důsledkem riskantní povahy her a sázek. Zákon touto úpravou chrání subjekty před neuváženě nevhodným či spekulativním jednáním s vlastním majetkem, čímž současně poskytuje ochranu i dalším společenským vztahům a hodnotám (vznik „hráčské závislosti“, dopady neuváženého nakládání s vlastním majetkem na třetí osoby, zejména rodinné příslušníky apod.). Zákaz vymáhání výher také nepochybně limituje rozvoj tohoto druhu smluvních vztahů a brání jejich rozšíření.⁵⁴

3.2.3. Snížení přemrštěné výhry soudem

Další novinkou je ustanovení uvedené v § 2876. Tímto ustanovením se nově dává pravomoc nezávislým soudům snížit výši výhry, která je vzhledem k okolnostem případu a postavení i možnostem stran zjevně přemrštěná. Před účinností tohoto ustanovení mohl soud rozhodnout pouze o výhře jako celku. Zákonodárce používá i nový termín přemrštěná výhra. Přemrštěnost výhry by měla být vždy posuzována individuálně a na návrh prohrávajícího. Ke zmírnění výhry by mělo dojít např. v případě, že prohrávajícímu by v důsledku odevzdání výhry mohly vzniknout vážné ekonomické problémy.

⁵³ ŠVESTKA, Jiří, Jiří SPÁČIL, Marta ŠKÁROVÁ a Milan HULMÁK. Občanský zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-108-6. s. 2354

⁵⁴ ŠVESTKA, Jiří, Jiří SPÁČIL, Marta ŠKÁROVÁ a Milan HULMÁK. Občanský zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-108-6. s. 2355

3.2.4. Nevymahatelnost zápůjček či úvěrů poskytnutých k sázce

V následujícím ustanovení nalezneme další známou zásadu vycházející z historického vývoje občanskoprávní úpravy. Podle § 2877 nelze vymáhat ani pohledávku ze zápůjčky nebo úvěru poskytnutého vědomě k sázce. Jak bylo uvedeno v kapitole historického vývoje hazardních her i soukromoprávní úpravy, toto ustanovení je odvozeno stejně jako nevymahatelnost výhry od naturálních obligací zavedených již v římském právu. Zápůjčka je právní vztah, při kterém zapůjčitel (věřitel) vydržiteli (dlužníkovi) zapůjčí věc a vydržitel zapůjčitelu vrátí věc stejného druhu (např. peníze). Nezbytnou podmínkou pro nevymahatelnost zápůjčky či úvěru je vědomost zapůjčitele, že zápůjčka je určena pro zaplacení pohledávky ze sázky. Opět je obsažena ochrana osob s nedostatečnými duševními nebo rozumovými schopnostmi, neboť na ně výše uvedené podmínky o nevymahatelnosti neplatí. V návaznosti na odvážnost smluv o sázce nemůže být taková pohledávka dle § 2878 platně zajištěna, ani v případě uznání dlužníkem.

3.2.5. Vyloučení právní úpravy sázky

V § 2879 a 2880 nalezneme ustanovení, která vylučují použití úpravy sázek na tzv. smlouvy na rozdíl, což je smlouva mezi dvěma stranami, „kupujícím“ a „prodávajícím“, která zavazuje prodávajícího k zaplacení rozdílu mezi současnou hodnotou podkladového aktiva a jeho hodnotou v době uzavření kontraktu, pokud je současná hodnota vyšší⁵⁵ a na smlouvy uzavřené na komoditní burze, na regulovaném trhu, v mnohostranném obchodním systému nebo na smlouvu mezi podnikateli, kdy je jejím předmětem investiční nástroj.

3.2.6. Analogie právní úpravy sázky na hru a los

Nový občanský zákoník sice obsahuje nově definici sázky, definice hry či losu v novém občanském zákoníku ovšem obsaženy nejsou. Oběma pojmům jsou sice věnovány vlastní pododdíly, ačkoli obsahují každý po jednom ustanovení. Dalo by se

⁵⁵ KRACÍK, Lukáš. Co je investiční instrument Contract For Difference?. Měšec.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/co-je-investicni-instrument-contract-for-difference/>

hovořit o promarněné šanci zákonodárce, když nevyužil vydání takto přelomového právního díla k uzákonění těchto pojmů. Na druhou stranu jsou oba pojmy natolik běžné, že jejich úprava by byla zbytečným projevem formálnosti zákonodárce. Výrazné změny se tato ustanovení s ohledem na dřívější právní úpravu nedočkala. Na hru se tedy dle § 2881 obecně vztahuje právní úprava sázky s výjimkou her založených výlučně na zručnosti nebo tělesném cvičení obou stran. U těchto her se uplatní jen možnost požadovat již poskytnutou výhru zpět osobám s omezenými duševními nebo rozumovými schopnostmi.⁵⁶ Obdobnou úpravu obsahují již zmíněné zákoníky např. španělský, italský, nizozemský a quebecký.⁵⁷

Los je papír, který potvrzuje, že se někdo účastní určité hry či sázky a v němž se současně slibuje plnění pro případ, že číslo, kterým je los označen, bude vytaženo při tahu. Los není cenným papírem, nevztahují se na něj tedy ustanovení nového občanského zákoníku obsažené v § 514 – § 544.⁵⁸ Losy sice nejsou cennými papíry, ani ceninami jako platné bankovky, existence těchto listin může však zakládat nárok jejich držitele na výplatu peněžité nebo jiné výhry. Každý los má přitom povahu neopakovatelného originálu. To se projevuje mj. i v tom směru, že nelze provést jeho vidimaci, tj. nelze pořídit úředně ověřenou kopii losu a sázenky.⁵⁹ Podle všeho však lze provést vidimaci losu podle zákona o notářích, který los z vidimace nevylučuje.⁶⁰ Na los se také uplatí obecná úprava sázky s výjimkou losů určených k rozhodnutí sporu, rozdělení společné věci nebo rozhodnutí hlasování.

Poslední § 2883 obsahuje výjimku z ustanovení o nevymahatelnosti pohledávek ze sázky, hry nebo loterie provozovaných státem nebo podléhajících úřednímu povolení. V tomto ustanovení nedošlo k výrazné změně oproti dřívější úpravě z důvodu ochrany účastníků hazardních her povolených na základě loterního zákona. Zajímavou otázkou je, zda pohledávky vzniklé z nepovolených hazardních her upravených v loterním zákoně jsou, či nejsou naturálními obligacemi. Otázce se ve vztahu k

⁵⁶ Advokátní kancelář Kocián-Šolc-Balaščík. Sázka, hra a los. Jak se změní v novém občanském zákoníku? Patria Online [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2080555/sazka-hra-a-los-jak-se-zmeni-v-novem-obcanskem-zakoniku.html>

⁵⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb. znění účinné od 18. 5. 2011

⁵⁸ ŠVESTKA, Jiří, Jiří SPÁČIL, Marta ŠKÁROVÁ a Milan HULMÁK. Občanský zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-108-6. s. 2355

⁵⁹ Dle § 9 písm. a) zákona č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a ověřování pravosti podpisu v platném znění

⁶⁰ DVORÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisecími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 52

sázkovým hrám provozovaných na nepovoleném výherním hracím přístroji věnuje i soudní judikatura.

V řízení před Okresním soudem v Českých Budějovicích se jednalo o přiznání výhry získané hrou výherním hracím přístroji. Ten ovšem nebyl úředně povolen, ačkoli byl běžně v provozu. Tato skutečnost by dle rozsudku okresního soudu neměla jít k tíži žalobce, neboť jde vyloženě o zavinění žalovaného. Okresní soud v Českých Budějovicích tak vyhověl žalobci na základě ochrany dobrých mravů obsažených v občanském zákoníku.⁶¹ Krajský soud v Českých Budějovicích svým rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl.⁶² Na základě ustanovení, podle kterého nelze výhry ze sázek a her soudně vymáhat, nelze konstituovat nárok na výplatu ze hry a sázky, jestliže zákon toto výslovně stanoví. Podle názoru krajského soudu má předmětné ustanovení kogentní povahu a ustanovení pojednávající o ochraně dobrých mravů na tom nic nemění.⁶³ Z uvedeného judikátu plyne, že není podstatné, zda hrací přístroj byl prezentován, popř. výslovně označen jako úředně povolený, podstatnou je pouze skutečnost, zda provoz hracího přístroje byl nebo nebyl úředně povolen.⁶⁴ Dle Dvořáka s takovým názorem nelze souhlasit a uvádí další důvody, o které své tvrzení opírá. Předmětné ustanovení sleduje především ochranu společnosti před negativními důsledky provozování úředně nedovolených sázek a her, nikoliv ochranu provozovatele sázek a her, který tak činí v rozporu se zákonem, před oprávněnými nároky účastníka hry konajícího v dobré víře, že činí po právu.⁶⁵

Podobné otázce se ve vztahu k sázkovým hrám provozovaných na výherních hracích přístrojích věnoval Nejvyšší soud. Ten ve svém rozsudku uvedl, že přístroj, který *není obsluhován přímo jeho provozovatelem a že ten, v jehož provozovně je umístěn, není jeho provozovatelem ve smyslu zákona č. 202/1990 Sb., není pro otázku vymahatelnosti výhry prostřednictvím soudu rozhodující.*⁶⁶

Přestože se polemika věnuje ustanovením obsažených ve zrušeném zákoně, je právní názor autora obsažený v této polemice plně konformní se současnou právní

⁶¹ Dle § 3 zákona č. 40/1964 Sb., zrušeného zákonem č. 89/2012 Sb.

⁶² Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích z 2. 11. 1995, 8 Co 1799/95

⁶³ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích z 2. 11. 1995, 8 Co 1799/95

⁶⁴ DVOŘÁK, Tomáš. K některým otázkám právní úpravy sázky a hry s přihlédnutím k principu dobrých mravů [online]. Spolek JURISTIC, @2001 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://obchodni.juristic.cz/75517/clanek/j_obchod2.html

⁶⁵ DVOŘÁK, Tomáš. K některým otázkám právní úpravy sázky a hry s přihlédnutím k principu dobrých mravů [online]. Spolek JURISTIC, @2001 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://obchodni.juristic.cz/75517/clanek/j_obchod2.html

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 10. 1997 sp. zn. 3 Cdon 1396/96

úpravou nového občanského zákoníku. Znění zákona a zejména účel ustanovení týkající se výjimky z nevymahatelnosti výher pro úředně povolené hry a sázky se totiž zásadně nezměnil. Vzhledem k tomu, že nový občanský zákoník je na ochraně dobrých mravů zásadně postaven⁶⁷, bude zajímavé sledovat, jak se české soudy k uvedenému judikátu při své rozhodovací činnosti postaví.

3.3. Spotřebitelské smlouvy o sázce a hře

Soukromoprávní úpravu smlouvy o sázce a hře nalezneme také v ustanoveních týkajících se závazků ze smluv uzavíraných se spotřebitelem tzv. spotřebitelských smluv.⁶⁸ Spotřebitelská smlouva je smlouva mezi podnikatelem a spotřebitelem. Podnikatelem je ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také každá osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.⁶⁹ Spotřebitelem je každý, kdo mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo mimo rámec samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.⁷⁰ Spotřebiteli zákon poskytuje jako slabší straně závazkového právního vztahu rozsáhlou ochranu např. v možnosti odstoupení od smlouvy.

Ustanovení týkající se soukromoprávní úpravy sázek a her jako spotřebitelských smluv⁷¹ obsahuje výjimky použití ustanovení týkající se uzavírání smluv distančním způsobem a závazky ze smluv uzavíraných mimo obchodní prostory.⁷² Toto ustanovení se týká smluv, při kterých je spotřebitel chráněn možností odstoupení od smlouvy s lhůtou 14 dnů, příp. 1 roku a 14 dnů pokud nebyl na možnost odstoupení upozorněn. Tato ochranná lhůta spotřebitele souvisí s možností odstoupit od smlouvy v případě, že si spotřebitel dodatečně rozmyslí uzavření smlouvy s podnikatelem. Takováto ochrana v oblasti sázek a her by měla za následek faktickou likvidaci provozování hazardních her

⁶⁷ Srovnej např. § 1 a § 2 nového občanského zákoníku

⁶⁸ Upraveny v § 1810 - § 1867 nového občanského zákoníku

⁶⁹ Dle § 420 nového občanského zákoníku

⁷⁰ Dle § 419 nového občanského zákoníku

⁷¹ Dle § 1840 písm. c) nového občanského zákoníku

⁷² Dle § 1820 - § 1851 nového občanského zákoníku

moderními elektronickými prostředky, protože účastníci takových her by mohli do 14 dnů od zjištění, že nevyhráli odstoupit od smlouvy.⁷³

Před přijetím nového občanského zákoníku, tato výjimka platila také, ale týkala se smluv spočívajících ve hře či loterii.⁷⁴ Použití veřejnoprávního pojmu loterie v soukromoprávním předpise způsobovalo opět terminologickou nepřesnost, kterou se podařilo vysvětlit pomocí systematického a logického výkladu. Loterie je totiž druhem hry, tzn. loterii nelze považovat za něco jiného nežli hru. Kromě toho ve smyslu specifické veřejnoprávní dikce loterního zákona mohou být předmětem spotřebitelských smluv vedle her-loterií i hry-sázky, neboť loterie nejsou jediným druhem hry, který loterní zákon rozlišuje. Ustanovení bylo nutno vykládat tak, že odstoupit nelze od spotřebitelské smlouvy spočívající buď v loterii, nebo jiné podobné hře (vyjádřeno terminologií veřejnoprávního loterního zákona), nebo v sázce a hře (řečeno terminologií občanského zákoníku, což v daném kontextu lze považovat nepochybně za nejsrozumitelnější).⁷⁵ Tuto nepřesnost se podařilo při vzniku nového občanského zákoníku napravit sjednocením používaných soukromoprávních pojmů sázka a hra napříč celým zákonem.

⁷³ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 32

⁷⁴ Dle § 53 odst. 8 písm. f) zákona č. 40/1964 Sb., zrušen zákonem č. 89/2012 Sb.

⁷⁵ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 32-33

4. Veřejnoprávní úprava hazardních her

Smlouvy o sázce a hře jsou především soukromoprávními instituty. Z důvodu veřejného zájmu jsou tyto instituty upraveny i v oblasti veřejného práva. Na rozdíl od soukromoprávního pojetí smlouvy o sázce a hře, se zde vyskytuje základní vztah nadřízenosti orgánu veřejné správy na jedné straně vůči subjektu, o němž je rozhodováno na straně druhé. Veřejnoprávní úprava hazardního hraní je obsažena především v zákonných i podzákonných právních předpisech z oblastí finančního, správního a trestního práva. Veřejnoprávní úpravy vztahů sázky a hry představují co do svého počtu a druhu podstatně obsáhlejší a také heterogennější množinu pramenů herního práva nežli úpravy soukromoprávní.⁷⁶

4.1. Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách

Nejdůležitějším právním předpisem v oblasti regulace hazardních her v České republice je zákon č.202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách. Loterní zákon je speciálním zákonem vůči zákonné úpravě obsažené v novém občanském zákoníku. Ustanovení obsažená v loterním zákoně tedy mají aplikační přednost před obecnou soukromoprávní úpravou sázky a hry v novém občanském zákoníku. Loterní zákon je především veřejnoprávní předpis, některá jeho ustanovení však mohou mít soukromoprávní povahu (příp. jejich povaha může být z tohoto hlediska nejasná).⁷⁷

4.1.1. Předmět úpravy loterního zákona

Loterní zákon upravuje veřejnoprávní předpoklady pro uskutečňování vymezeného okruhu občanskoprávních smluvních vztahů sázek a her, tzv. loterií a jiných podobných her. Účelem tohoto zákona je vymezit rámec pro zákonem povolené podnikání v oblasti loterií a jiných podobných her a pro jejich provozování, přispět k

⁷⁶ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 34-35

⁷⁷ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 36 – polemika o soukromoprávní povaze § 12 loterního zákona, který pojednává o lhůtě pro uplatnění nároku na výhru u provozovatele

ochraně osob, které se účastní loterií a jiných podobných her, a k omezení společenských rizik této účasti.⁷⁸

Obecně vymezený předmět úpravy loterního zákona je možno z věcného hlediska členit na dílčí okruhy úpravy, v nichž loterní zákon⁷⁹

- vymezuje a charakterizuje druhy hazardních her
- stanoví, kdo může provozovat hazardní hry a jaké k tomu musí splňovat předpoklady,
- stanoví práva a povinnosti provozovatele her,
- stanoví, kdo může být účastníkem hazardních her a zároveň stanoví jeho práva a povinnosti,
- stanoví působnost a pravomoc orgánů veřejné správy v oblasti hazardních her,
- stanoví práva a povinnosti dalších osob, pokud vykonávají činnost v souvislosti s provozováním hazardních her.

4.1.2. Vývoj loterního zákona do roku 2011

Před rokem 1990 byly loterie a jiné podobné hry upraveny v zákoně č. 37/1973 Sb., o veřejných sbírkách a loteriích a jiných podobných hrách. Původní zákon z roku 1973 se vedle loterií věnoval i pořádáním veřejných sbírek na území Československa. Na základě zmocňovacího ustanovení § 19 odst. 2 zákona č. 37/1973 Sb. byla vydána v témže roce i vyhláška ministerstva financí č. 61/1973, která upravovala účel a podmínky jednotlivých her, povolování, provádění a vyúčtování loterií a jiných podobných her. Tento zákon platil až do změny politického režimu v naší zemi.

Od pádu komunismu v roce 1989 přirozeně stoupal zájem obyvatelstva o novinky, které se na naše území postupně dostávaly. Mezi nimi byly i hazardní hry, které byly po pádu bývalého režimu na vzestupu. Lidem nestačily standardní hry typu loto (u nás známé jako Sportka), ale začala se objevovat první kasina, non stop herny a další nové možnosti hazardního hraní. Vznikla tedy přirozená potřeba tento znovuobjevený a rychle se rozšiřující trh dostat pod veřejnoprávní kontrolu. Dne 17.

⁷⁸ Dle § 1 odst. 1 loterního zákona

⁷⁹ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 37

května 1990 byl přijat zákon č. 202/1990 Sb., zákon o loteriích a jiných podobných hrách. Bohužel se nejednalo o nový zákon, ale o vynětí a rozšíření některých pasáží týkajících se hazardního hraní ze zákona č. 37/1973 Sb. Původní zákon se po vynětí pasáží o loteriích věnoval pouze veřejným sbírkám a v této podobě zůstal v platnosti až do roku 31. května 2001, kdy byl zrušen a nahrazen novým zákonem č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách.

Hlavním účelem nového loterního zákona bylo především udělení pravomoci povolování hazardních her státu. Tato pravomoc připadla ministerstvu financí jako vykonavateli finanční správy. Pouze menší loterie, tomboly a výherní hrací přístroje na českou měnu umístěné mimo kasina, mohly povolovat obecní úřady dle místní příslušnosti.

Ministerstvo financí bylo vybráno z důvodu odůvodněné obavy z praní špinavých peněz, či peněz získaných na černém trhu. Z toho důvodu se mohly provozovatelem loterií a jiných podobných her stát pouze právnické osoby se sídlem v České republice bez zahraniční účasti. Zákon ovšem obsahoval i výjimku pro sázkové hry v kasinech, při kterých zahraniční spoluúčast nebyla překážkou. Zákon stanovil i výši jistiny, která měla zajistit případné pohledávky státu a výplaty výher pro výherce. Jistina se skládala v povinné výši 10% základního a provozního kapitálu. Nově také loterní zákon hovořil o tzv. odvodu výtěžku ze hry na veřejně prospěšné účely, který má za úkol zajistit, aby nemalé finanční prostředky poskytované na hazardní hraní měly prospěšný cíl.

Nový loterní zákon obsahoval i zmocnění pro ministerstvo financí.⁸⁰ Zákonodárce si jistě uvědomoval, že na rychle se rozvíjícím trhu budou vznikat nové typy her, které nemohou být logicky vyjmenovány v zákoně. Proto zákon rozšířil pravomoc ministerstva financí o povolování i tzv. jiných podobných her. Aby takové jiné podobné hry mohly být povoleny, musely být všechny jejich zvláštní podmínky provozování uvedeny v povolení, které poté individuálně přezkoumával příslušný odbor ministerstva financí.

V roce 1994 přišla první novelizace loterního zákona zákonem č. 70/1994 Sb. Jednalo se pouze dílčí novelizaci, která upravila veřejnoprávní úpravu dostihových sázek tím, že nově mohlo být povolení o provozování dostihových sázek uděleno pouze v případě, že 90% výtěžku z těchto dostihových sázek bude použito na chov

⁸⁰ Dle § 50 odst. 2 loterního zákona v původním znění

dostihových plemen koní. Toto ustanovení bylo použito účelově z důvodu podpory dostihového sportovního odvětví. Z důvodové zprávy novelizace vyplývá, že měl být zároveň odstraněn faktický monopol Státního závodiště Praha na provozování dostihových sázek.⁸¹

V roce 1998 byl přijat zákon č. 149/1998 Sb., který byl do roku 2011 největší novelou loterního zákona. Dle důvodové zprávy měla tato novela za cíl především zpřísnit režim provozování loterií a jiných podobných her, upřesnit definice základních pojmů, zprůhlednit celou tuto specifickou činnost a vytvořit podmínky pro zkvalitnění dozoru nad celou oblastí sázkových her.⁸² Veškeré změny loterního zákona vycházely z analýz získaných během osmileté praxe používání loterního zákona.

Tato novelizace se týkala především úpravy ustanovení týkajících se nového způsobu výpočtu prostředků odváděných na veřejně prospěšné účely u sázkových her, kurzových sázek v kasinu a sázkové hry bingo, zpřesnění náležitostí vyúčtování provozu sázkových her a stanovení povinnosti skládání herní jistiny pro provozovatele všech druhů sázkových her.

Novelou z roku 1998 došlo k rozšíření ustanovení požadujících bezúhonnost osob provozujících hazardní hry dle loterního zákona. Do té doby platila zásada bezúhonnosti pouze pro osoby pověřené přijímat kurzové sázky. Nově mohly provozovat hazardní hry pouze společnosti, které dokázaly bezúhonnost svých zakladatelů, příp. jejich akcionářů. Pokud byla zakládající osobou právnická osoba, bylo potřeba potvrdit bezúhonnost osob v jejím statutárním orgánu.

Zároveň byla stanovena minimální hranice základního jmění provozovatelů hazardních her. Např. u loterií byla takováto hranice stanovena na 100 mil. Kč a hodnota základního jmění nesměla po dobu provozování klesnout pod zákonem určenou hranici. Také došlo k omezení získání povolení k provozování loterie a jiných podobných her pouze právnickým osobám majícím sídlo na území České republiky. Ve většině případů mohla být provozovatelem hazardních her pouze akciová společnost s akciemi upsanými na jméno, což mělo opět zprůhlednit strukturu společností provozujících hazardní hry.

Novela se mj. pokusila o upřesnění terminologie. Např. nově je upraven pojem provozovatel, který nahradil dřívější označení pořadatel. Dále byly přidány způsoby provozu na zařízeních elektronicko-mechanických a elektronických, vedle

⁸¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 70/1994 Sb.

⁸² Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 149/1998 Sb.

mechanických zařízení. Došlo také ke zpřísnění podmínek hraní hazardních her pro nezletilé hráče. Díky této novele měli provozovatelé pravomoc učinit opatření proti účasti nezletilých na hazardních hrách.

Novým zněním zákona došlo ke zpřísnění sankcí za porušování zákona, příp. podmínek povolení od ministerstva financí. Dle důvodové zprávy k této novele došlo v průměru k navýšení o polovinu původních finančních sankcí z důvodu posílení výchovného aspektu pokut na provozovatele.⁸³

V neposlední řadě se novela věnovala zpřesnění právní úpravy výherních hracích přístrojů. Novela nejdřív nově zavedla termín výherní hrací přístroj, namísto dosud užívaného hracího přístroje. Zároveň mělo dojít k přesunu výherních hracích přístrojů do speciálních heren a kasin a tím omezit jejich výskyt v běžných restauračních zařízeních. Z tohoto důvodu loterní zákon nově obsahoval zákaz výskytu více jak šesti výherních hracích přístrojů mimo herny a kasina. Herna byla v loterním zákoně definována jako místnost určená zejména k provozování výherních hracích přístrojů a platil do ní z výše uvedených důvodů zákaz vstupu osobám mladším 18 let. Výherní hrací přístroje se nesměly vyskytovat ve školách, školských zařízeních, v zařízeních sociální a zdravotní péče, v budovách státních orgánů a církví, včetně sousedství uvedených budov. Tuto regulaci směly obce provádět pomocí obecně závazných vyhlášek v okruhu 100 m od těchto budov.

Vzhledem k rozsáhlosti této novely je tedy zvláštní, že se zákonodárce nepokusil o napsání úplně nového zákona, namísto zbytečně složité a rozsáhlé novelizace, která loterní zákon znepřehlednila. Nehledě na to, že novela mj. mezi loterie a jiné podobné hry zařadila i spotřebitelské soutěže, které na rozdíl od klasických loterií a sázek postrádají jeden důležitý prvek. Tímto chybějícím prvkem je vklad do hry, jehož návratnost se u klasických hazardních her nijak nezaručuje.

Rok po rozsáhlé novelizaci následovala další novelizace zákonem č.63/1999 Sb., která opět umožňovala udělit výjimku ze zákazu zahraniční majetkové účasti provozovatele sázkových her v kasinech ministerstvem financí. Tím, že předkládaná novela navrácí v otázce zahraniční majetkové účasti stav platný k 31. 8. 1998, obnovuje respektování závazku, který pro Českou republiku vyplývá z čl. 61 odst. 2 Evropské dohody (tj. neučinit stávající úpravu více restriktivní).⁸⁴

⁸³ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 149/1998 Sb.

⁸⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 63/1999 Sb.

Tato novela byla mj. i reakcí na stoupající oblibu spotřebitelských soutěží. Je zajímavé, že v důvodové zprávě k této novele nalezneme zmínku o tom, že zařazení spotřebitelských soutěží do loterního zákona je v rámci evropského práva unikátním, přesto je zákonodárce ponechává dál upraveny v loterním zákoně. Na druhou stranu veřejnoprávní úpravu spotřebitelské soutěže upravenou v loterním zákoně zákonodárce dále zpřesňuje. Nejzásadnější změnou bylo vynětí pravomoci povolování spotřebitelských soutěží ministerstvu financí. Nově získal tuto pravomoc místně příslušný finanční úřad, na kterém musela být soutěž předem ohlášena.

Mezi lety 2001 a 2005 docházelo pouze k dílčím změnám v loterním zákoně, které byly způsobeny např. přijetím novely k zákonu o účetnictví, nebo zákonů přijatých v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů apod.

Jelikož jsou hazardní hry neustále vyvíjeny, byly roku 2005 znovu obnoveny legislativní práce ministerstva financí na další novelizaci loterního zákona, které měly reflektovat změny na poli hazardního hraní v České republice. Na trhu se objevily některé nové hazardní hry, které bylo potřeba dostat pod veřejnoprávní úpravu. Z hazardu se mj. stalo i vděčné mediální téma a tak zákonitě vznikla společenská poptávka po větší transparentnosti toků peněz směrem od provozovatelů hazardních her z důvodu obavy možné trestné činnosti, příp. z rozkrytí osob, které mají na provoz těchto her zásadní vliv. V červenci téhož roku byla vládou schválena novela, která měla tyto obavy z nedostatečné transparentnosti odstranit. Především mělo dojít k odstranění hazardu jako možného zdroje příjmu organizovaného zločinu. Tato novela ovšem nebyla kvůli vládní krizi v roce 2009, podobně jako např. nový občanský zákoník, projednána tehdejšími Parlamentem ČR.

4.1.3. Vývoj loterního zákona od roku 2011

V roce 2011 došlo k několika zásadním novelizacím. Komunikační a výpočetní technika za posledních 10 let prošla takovým vývojem, že vznikla spousta nových hazardních her. Nově se objevilo např. online sázení, které si získalo příznivce díky rychle se rozšiřující dostupnosti internetového připojení. Mj. vznikla opět společenská poptávka po omezení hazardu jako zdroje kriminální činnosti, (např. z důvodu obavy praní špinavých peněz), nehledě na neustále se zvyšující počet patologických hráčů uchylujících se ke kriminalitě.

Jako nejpalčivější společenský problém se ovšem ukázala nedostatečně řešená úloha obecní samosprávy v oblasti sázek a her, která mohla regulovat na svém území pouze jeden druh hazardních her a to výherní hrací přístroje. Společnost dlouhodobě dávala najevo, že je potřeba okruh pravomoci pro obecní samosprávu rozšířit. Jsou to zejména obce, které nejtěživěji pocítují celospolečenská rizika obvykle spojená s provozováním loterií a jiných podobných her (narušování veřejného pořádku, patologické hráčství atd.). Z tohoto důvodu zákonodárce dává obcím pravomoc regulovat právě ty hry, s nimiž jsou zmíněná negativní společenská rizika nejčastěji spojená.⁸⁵

Zákon č. 300/2011 Sb., jímž se upravuje loterní zákon, reflektuje tuto společenskou poptávku do nového zákona tím, že obcím přiznává větší pravomoci v oblasti povolování sázkových her v kasinu, loterií a jiných podobných her provozovaných pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícím a v neposlední řadě loterie a jiné podobné hry, povolované na základě § 50 odst. 3 loterního zákona. Jedná se tedy především o často diskutované videoloterní terminály.

Další novelou byl zákon č. 420/2011 Sb., zákon o změně některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Ten upravoval kromě loterního zákona i velké množství dalších zákonů souvisejících se zavedením nového institutu právní odpovědnosti právnických osob. Tato novela loterního zákona měla za následek podmínku bezúhonnosti pro právnické osoby, které žádaly o vydání povolení k provozování loterií a jiných podobných her.

Zákon č. 457/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Finanční správě České republiky, zase v loterním zákoně reflektoval zrušení finančních ředitelství. Nově je používán termín orgán Finanční správy České republiky.

Poslední novelou z roku 2011 je zákon č. 458/2011 Sb., o změně zákonů související se zřízením jednoho inkasního místa. Ten nahradil dosud používaný pojem odvodů na veřejně prospěšné účely univerzálnějším termínem - odvod z loterií a jiných podobných her. Odvodům je nově věnována celá část šestá loterního zákona. Zpřesněním šesté části loterního zákona se věnuje zatím poslední novela č. 215/2013 Sb. s účinností od 1. 1. 2014.

⁸⁵ Důvodová zpráva k zákonu č.300/2011 Sb.

4.1.4. Systematika loterního zákona

V předchozí kapitole věnované vývoji loterního zákona bylo uvedeno, že loterní zákon patří k právním předpisům, které byly přijaty v hektickém období politicko-spoločenských změn souvisejících s pádem komunistického režimu. V této situaci nebylo mnoho prostoru na vypracování promyšlené a legislativně vyzrálé koncepce systematiky zákona, stejně jako na dostatečné vyřešení všech formálně logických a terminologických vazeb normativního textu.⁸⁶ Jednotlivé novelizace navíc vždy řešily pouze konkrétní dílčí problémy, což ještě více systematiku loterního zákona znepřehlednilo.

Loterní zákon je celkově členěn na osm částí. První částí je Úvodní ustanovení a jedná se zřejmě o nejproblematictější část z pohledu systematiky loterního zákona. Úvodní ustanovení, které je poměrně textově obsáhlé, totiž není nijak přehledně strukturováno a vytváří tak dojem obrovského množství textu, ve kterém je do určité míry složité se zorientovat.⁸⁷ V Úvodním ustanovení nalezneme základní definice pojmů, které se vyskytují napříč loterním zákonem, kdy jsou některé pojmy dále rozvíjeny i v ostatních částech. Pro pochopení těchto pojmů je tedy potřeba znát celé znění loterního zákona. U zákona tohoto rozsahu mi připadá taková systematika zbytečně komplikovaná. Z toho důvodu by bylo např. vhodnější úvodní ustanovení přehledněji rozčlenit do jednotlivých rubrik a vyvarovat se zbytečnému tříštění definic některých pojmů do několika částí.

Dále je loterní zákon dělen na dalších sedm částí. Jednotlivé části jsou z důvodu přehlednosti nadepsány dle vybraných okruhů, kterým se věnují. Z důvodu neočíslování Úvodního ustanovení je druhá část zákona pojmenována jako první atd., což přehlednosti zákona rozhodně neprospívá. Na druhou stranu se nejedná o nijak zásadní problém. Část první se věnuje loteriím a tombolám, Část druhá výherním hracím přístrojům, Část třetí kurzovým sázkám, Část čtvrtá sázkovým hrám v kasinu, Část pátá dostihovým sázkám. Část šestá, která vznikla novelizací z roku 2011 a je věnována odvodu z loterií a jiných podobných her. Poslední částí je Část sedmá Ustanovení společná, přechodná a závěrečná. Ta by se dala označit za další problematickou část zákona, protože obsahuje mj. právní úpravu

⁸⁶ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 37

⁸⁷ Výjimkou je pojmenování § 4d a § 5 loterního zákona

- herního plánu a jeho povinného obsahu,
- státního dozoru hazardních her,
- pravomocí povolujícího orgánu udělovat sankce,
- určení češtiny jako úředního jazyka a možnost využití tlumočnicka pro národnostní menšiny,
- zachování povinnosti mlčenlivosti pro provozovatele, osob, které jsou k němu v pracovněprávním nebo obdobném poměru, zaměstnanci orgánu státního dozoru, ministerstva nebo jiného správního orgánu,
- pokut udělených na základě výsledků státního dozoru,
- pravomocí ministerstva financí,
- pravomocí obcí vydávat obecně závazné vyhlášky ad.

Všechna tato ustanovení se týkají vykonávání veřejné správy loterií a jiných podobných her, což není vzhledem k pojmenování této části vhodné. Jednotlivá ustanovení na sebe nijak logicky nenavazují a opět je potřeba věnovat pozornost celému znění zákona. Např. pojem herní plán se vyskytuje napříč loterním zákonem, ale jeho definice je až v poslední části zákona. Z toho důvodu by toto ustanovení bylo vhodnější přesunout do části první Úvodní ustanovení, kde se nachází i první zmínka o herním plánu.

4.2. Režimy povolování hazardních her

Správními orgány, které mají pravomoc k vydávání oprávnění hazardních her na základě zmocnění loterního zákona, jsou obecní úřady, krajské úřady a ministerstvo financí. O oprávnění rozhodují vyjmenované správní orgány ve správním řízení. Správní řízení o vydání oprávnění k provozování se řídí správním řádem, vůči kterému je loterní zákon zvláštním zákonem.⁸⁸ Účastníkem řízení je budoucí provozovatel v postavení žadatele a v některých případech obec, pokud je hazardní hra provozována na jejím území.⁸⁹

⁸⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ Dle § 45 odst. 3 loterního zákona

V teorii správního práva se rozlišuje mezi několika modelovými režimy úpravy vzniku oprávnění k podnikatelské či jiné výdělečné činnosti (režim volný, ohlašovací, registrační, povolovací a koncesní). Z nich se v úpravě vzniku oprávnění provozovat loterii nebo jinou podobnou hru v platném loterním zákoně uplatňují režimy ohlašovací, povolovací a koncesní.⁹⁰ V následující podkapitole se nachází stručné vyjádření k jednotlivým režimům. Jednotlivé druhy hazardních her a režim, kterému podléhají, budou rozebrány v kapitole věnované hazardním hrám upraveným v loterním zákoně.

4.2.1. Režim ohlašovací

Z obecně teoretického hlediska musí v ohlašovacím režimu ten, kdo hodlá činnost provozovat, splňovat stanovené hmotněprávní předpoklady a musí záměr předem ohlásit příslušnému správnímu úřadu, jestliže stanovené předpoklady skutečně splňuje a jestliže je ohlášení řádné, vzniká oprávnění již samotným ohlášením (jeho doručením) úřadu, popřípadě pozdějším dnem, který je předem stanoven.⁹¹ Pokud podmínky správního ohlášení nejsou splněny, nebo ohlášení trpí nezhojenými vadami, mělo by být logicky vydáváno deklaratorní rozhodnutí, že oprávnění na základě ohlášení nevzniklo.

Loterní zákon, ani jiné právní předpisy herního práva⁹² ovšem v souvislosti s nevzniklým oprávněním na základě vadného ohlášení žádné úkony adresovaného správního orgánu nepředpokládají.⁹³ Tuto pravomoc je ovšem možné odvodit ze správního řádu, kde je upravena povinnost správního orgánu poskytnout *v souvislosti se svým úkonem dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné.*⁹⁴

Ohlašovací režim se uplatňuje pouze u spotřebitelských soutěží. Oprávnění k provozování spotřebitelských soutěží tak vzniká samotným ohlášením příslušnému

⁹⁰ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 49

⁹¹ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 49-50

⁹² Vyhláška ministerstva financí č. 315/1999 Sb., o způsobu oznamování soutěží, anket a jiných akcí o ceny, které nejsou spotřebitelskou loterií

⁹³ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 62

⁹⁴ Dle § 4 odst. 2 správního řádu

finančnímu úřadu. Bližší podmínky ohledně ohlašování spotřebitelských soutěží jsou upraveny ve vyhlášce ministerstva financí o spotřebitelských soutěžích.⁹⁵

4.2.2. Režim povolovací

V povolovacím režimu ten, kdo hodlá činnost provozovat, musí splňovat stanovené hmotněprávní předpoklady a podat příslušnému správnímu orgánu žádost o vydání rozhodnutí (povolení).⁹⁶ Splnění podmínek k získání oprávnění provozování hazardních her spolu s bezvadnou žádostí zakládá právní nárok na vydání povolení. Povolovací režim při vzniku oprávnění provozovat hazardní hry dle loterního zákona převažuje nad ostatními režimy a uplatňuje se při vydávání oprávnění u většiny hazardních her.

4.2.3. Režim koncesní

Koncesní režim je velice podobný povolovacímu režimu, rozdíl ale spočívá v tom, že vydání rozhodnutí o oprávnění k provozování hazardní hry je záležitostí volné úvahy správního orgánu.⁹⁷ Při koncesním režimu nestačí pouhé splnění podmínek, je potřeba i kladné rozhodnutí příslušného správního orgánu. S ohledem na uvedené nevzniká na vydání oprávnění právní nárok. Koncesní režim se uplatňuje zejména při povolování nepojmenovaných hazardních her ministerstvem financí dle § 50 odst. 3 loterního zákona. V tomto ustanovení se sice hovoří o povolení, ale vzhledem k tomu, že ministerstvo dle dikce ustanovení *může povolovat i loterie a jiné podobné hry, které nejsou v zákoně ve zvláštních částech upraveny*, jedná se bezpochyby o vydání rozhodnutí ve smyslu koncese. Ministerstvo financí zároveň musí při vydání oprávnění v koncesním režimu brát v potaz ustanovení obsažená v Úvodních ustanoveních a přiměřeně i ustanovení obsažená ve zvláštní části loterního zákona.

⁹⁵ Vyhláška ministerstva financí č. 315/1999 Sb., o způsobu oznamování soutěží, anket a jiných akcí o ceny, které nejsou spotřebitelskou loterií

⁹⁶ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 50

⁹⁷ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 50

5. Hazardní hry v České republice

Tato část práce je zaměřena na vymezení druhů hazardních her vyskytujících se na trhu s hazardním hraním v České republice a jejich právní úpravou v loterním zákoně. Jednotlivé legálně provozované hazardní hry v České republice jsou upraveny v loterním zákoně. Loterní zákon uvádí pouze demonstrativní výčet hazardních her, taxativní výčet hazardních her by z důvodu postupného vývoje hazardního průmyslu neměl opodstatnění. Demonstrativní výčet nalezneme převážně v Úvodních ustanoveních, konkrétně v § 2 loterního zákona, podrobnější zvláštní právní úpravu některých her nalezneme v jednotlivých částech loterního zákona.⁹⁸

5.1. Loterie

Loterie jsou hazardní hry, k jejichž provozování je zapotřebí los. Los je dokladem složení vkladu do hry a zároveň plní funkci poukazu na případnou výhru, kvůli níž hráč do hry vstupuje a v níž doufá. Zisk výhry v loterii je závislý jen na náhodě a vylučuje se tak jakákoliv osobní zkušenost nebo schopnost hráče. Proto je to hra hazardní, hráč se spoléhá jen na své vlastní štěstí a osud a smíruje se s tím, že nebude-li mu dopřáno, přijde o svůj většinou malý vklad.⁹⁹

O výhře v loterii nejčastěji rozhoduje předem určená událost - slosování.¹⁰⁰ Slosování je jednorázovou událostí, která se nedá opakovat.¹⁰¹ Právě díky pravidelné a menší frekvenci slosování bývají loterie často označovány za bezpečnou hazardní hru. S tímto označením nelze bezvýhradně souhlasit. Současný životní styl a vývoj komunikačních prostředků mají za následek vyšší frekvenci slosování z důvodu zachování atraktivnosti loterií na moderním trhu hazardního hraní. Přesto se jedná o jednu z nejpobulárnějších možností hazardního hraní v České republice.

Ze soukromoprávního hlediska představuje los nabídku provozovatele loterie k účasti na loterii. Zakoupení losu pak představuje akceptaci sázejícího na nabídku účasti na loterii. O počtu účastníků loterie rozhoduje provozovatel vydáním příslušných losů, které mohou být předem omezené (při okamžitých loteriích, či tombolách) nebo

⁹⁸ Viz Systematika loterního zákona

⁹⁹ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 78

¹⁰⁰ Dle § 1 odst. 3 loterního zákona

¹⁰¹ Pokud by slosování bylo možné provést naprosto shodným způsobem a se stejným výsledkem jako předchozí slosování, pak důvodně vzniká obava z provozování nepoctivé hazardní hry

neomezené (při číselných loteriích). V loterním zákoně jsou upraveny následující druhy loterií.

5.1.1. Peněžité nebo věcné loterie

Peněžitými nebo věcnými loteriemi jsou takové loterie, při nichž je provozovatelem vydán podle herního plánu určený počet losů s pořadovými čísly. Jsou-li losy rozděleny do několika sérií, musí každá série obsahovat stejný počet losů a každý los musí být označen vedle pořadového čísla i označením série. Prodejní cena losu každé loterie musí být stejná ve všech sériích. Do slosování se zahrnou všechny vydané losy.¹⁰² Pravděpodobnost výhry v peněžité nebo věcné loterii nesmí být nižší než 1:200.¹⁰³

5.1.2. Tomboly

Tomboly jsou hazardní hrou loterního typu. Rozhodující událostí o výhře je okamžik slosování. Do slosování jsou na rozdíl od peněžitých a věcných loterií zahrnuty pouze prodané losy. Losy se prodávají a výhry vydávají v den a na místě slosování.¹⁰⁴

Tomboly jsou především zábavnou vložkou či přímo vyvrcholením zábavy na plesech, bálech ad. Věcné ceny vyhrané v tombolách nemívají vysokou peněžní hodnotu, z těchto důvodů nebývají obecně považovány za hazardní hru. Pravděpodobnost výhry v tombole, podobně jako u peněžitých či věcných loterií nesmí být menší než 1:200. U tombol se často stává, že losování o ceny probíhá tak dlouho, dokud nejsou vyzvednuty všechny výhry.

5.1.3. Číselné loterie

Číselnými loteriemi jsou hry, u nichž není předem určen ani počet účastníků, ani výše herní jistiny, kterou se rozumí násobek počtu vydaných losů a prodejní ceny za jeden los. Výhra se vypočítává podle počtu výherců a úhrnné výše vkladů (sázek)

¹⁰² Dle § 2 písm. a) loterního zákona

¹⁰³ Dle § 1 odst. 4 loterního zákona

¹⁰⁴ Dle § 2 písm. b) loterního zákona

předem stanoveným podílem, popřípadě se stanoví násobkem vkladu (sázky) podle toho, jak z omezeného počtu čísel tažených při slosování uhodl účastník podle herního plánu určený počet tažených čísel.¹⁰⁵

V současné době jde o nejrozšířenější typ loterií a jsou velmi populární po celém světě. Všechny tyto loterie jsou založeny na podobných principech.¹⁰⁶ Při číselné loterii jsou sázejícími tipována čísla, která budou vylosována po ukončení příjmu sázek. Počet účastníků loterie není omezen a výherců může být více. Počet výherců je limitován pouze počtem shodně vsazených čísel. Nejznámějšími číselnými loteriemi jsou v České republice Sportka a Šťastných deset společností Sazka, a.s.

5.1.4. Okamžité loterie

Okamžité loterie jsou v loterním zákoně definovány jako loterie, při nichž účastník hry, v provozovatelem stanovených obdobích, na vyznačené, až do doby koupě zakryté části sázkového tiketu nebo losu, jejím setřením po uhrazení vkladu zjistí případnou výhru nebo prohru.¹⁰⁷ Na rozdíl od číselných loterií, kde slosování probíhá až po ukončení příjmu sázek, v případě okamžitých loterií lze říci, že výsledky jsou předlosovány a jsou přímo uvedeny na jednotlivých losech tak, aby je před koupí nebylo možno zjistit žádnou destruktivní metodou.¹⁰⁸ Neznámou skutečností podmiňující smlouvu o sázce u okamžitých loterií není tedy následné slosování jako u ostatních druhů loterií, ale neznámá povaha losu, který může být výherní. Účastník hry tak setřením předem zakryté části losu zjistí, zda mu náleží výhra. Pravděpodobnost výhry opět nesmí být nižší než 1:200.

Existuje několik typů okamžitých loterií, ale nejrozšířenějšími jsou v České republice stírací losy. V Československu byly stírací losy poprvé představeny veřejnosti v roce 1989. Prvním losem byla Spartakiádní hra. V roce 1991 byla na trh uvedena dosud nejúspěšnější česká okamžitá loterie Tutovka.¹⁰⁹ Dosud nejdražší losy nabídla společnost Sazka, a.s. v loterii s názvem Vánoční kometa v roce 1995. Jeden los stál 500 Kč a takto vysoké ceně odpovídala i rekordní výhra sto milionů korun – vítězný los

¹⁰⁵ Dle § 2 písm. c) loterního zákona

¹⁰⁶ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 79

¹⁰⁷ Dle § 2 písm. d) loterního zákona

¹⁰⁸ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 97

¹⁰⁹ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 98

se ale neprodal.¹¹⁰ Okamžité loterie nikdy nebyly tak populární jako častější číselné loterie např. z důvodu nižších výher. V posledních letech ovšem prodej stíracích losů roste. Tomuto druhu hazardního hraní propadly zejména ženy a právě na ně výrobci a designéři losů cílí.¹¹¹

5.1.5. Provozování loterií

Zvláštní podmínky provozování hazardních her loterního typu jsou uvedeny v Části první loterního zákona. V jednotlivých ustanoveních jsou upraveny správní orgány povolující loterie a okolnosti vylučující udělení povolení. Dále jsou upraveny náležitosti losu a slosování, ustanovení týkající se speciální loterní komise a loterního zástupce. V Části první je upravena i lhůta pro uplatnění práva na výhru pro výherce a ustanovení týkající se vyúčtování loterií ad.

5.1.5.1. Povolování loterií

Pro povolení všech hazardních her loterního typu se používá povolovací režim.¹¹² Působnost správních orgánů je upravena v § 6 loterního zákona, ve kterém je stanoveno, že tento typ her povoluje obecní úřad pro svůj správní obvod, v hlavním městě Praze úřad městské části a v územně členěných statutárních městech úřad městské části nebo městského obvodu v přenesené působnosti, jde-li o tombolu s herní jistinou do 50 tis. Kč a věcnou loterii s herní jistinou do 200 tis. Kč, v ostatních případech uděluje povolení ministerstvo financí.¹¹³ Povolení k provozování hazardních her loterního typu je časově neomezené.

Tomboly jako zvláštní druh loterního typu hazardních her mohou být speciálně povolovány příslušnou obcí podle vlastního uvážení a místních poměrů v případě, že jsou výhry v tombole dotovány převážně z věcných darů členů organizace, která akci pořádá.

¹¹⁰ DUŠAN KÚTNER. Stírací losy opět táhnou, prodeje rostou o desítky procent. E15.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/stiraci-losy-opet-tahnou-prodeje-rostou-o-desitky-procent-1056192>

¹¹¹ ČESKÁ TELEVIZE. Češi utratili za stírací losy přes miliardu. Propadly jim hlavně ženy. ČT24.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/260422-cesi-utratili-za-stiraci-losy-pres-miliardu-propadly-jim-hlavne-zeny/>

¹¹² Viz kapitola Režimy povolování hazardních her

¹¹³ Dle § 6 loterního zákona

V loterním zákoně jsou upraveny i důvody pro které není možné v České republice povolit loterii. Nelze povolit loterii, jejímž účelem je krytí výdajů provozovatele loterie, jež podle své povahy mají být kryty z jeho příjmů, nebo výdajů na pořádání zábav, slavností a podobných akcí, na nichž není vybíráno vstupné, nebo pokud by byla loterie nehospodárná.¹¹⁴ Výše výher v loteriích nesmí být menší než 20% a vyšší než 50% herní jistiny, pouze v odůvodněných případech může ministerstvo financí zejména za účelem vyššího zájmu, zvýšit úhrnnou cenu výher loterie až na 70% herní jistiny.

K žádosti o povolení loterie je potřeba kromě obecných náležitostí připojit i

- účel, pro který byla loterie povolena,
- počet vydaných losů, jejich cenu a celkovou výši herní jistiny,
- počet a celkovou cenu výher,
- místo a den slosování,
- lhůty pro předložení vyúčtování loterie a výtěžku akce, pro jejíž zabezpečení byla loterie povolena,
- označení správního orgánu, který vykonává státní dozor,
- schválení herního plánu s případnými úpravami a doplňky,
- lhůtu a místo vyzvednutí výher.¹¹⁵

5.1.5.2. Los

V loterním zákoně jsou upraveny náležitosti losů následovně. Text losů podléhá schválení orgánu státního dozoru. Užívání státních symbolů na losech není dovoleno.¹¹⁶ Loterní zákon obsahuje i ustanovení, jehož účelem je namátkově zkontrolovat počet vydaných losů a jejich správné číslování ještě před vydáním losů do prodeje za přítomnosti orgánu státního dozoru.¹¹⁷ U loterií s herní jistinou nad 50 tis. Kč mohou být slosovány pouze losy vytištěné Státní tiskárnou cenin v Praze.¹¹⁸ Výjimku z tohoto ustanovení může udělit ministerstvo financí, v případě že provozovatel zajistí ochranu

¹¹⁴ Dle § 6 odst. 2 loterního zákona

¹¹⁵ Dle § 6 odst. 5 loterního zákona

¹¹⁶ Dle § 9 odst. 1 loterního zákona

¹¹⁷ Toto ustanovení se použije při kontrole okamžitých loterií

¹¹⁸ Dle § 8 odst. 1 loterního zákona

losů před paděláním.¹¹⁹ Loterní zákon pro loterii s herní jistinou nad 50 tis. Kč upravuje minimální požadavky na text losů. Text losů musí obsahovat:

- název a sídlo provozovatele,
- počet vydaných losů a jejich cenu, nebo údaj, čím je určena celková výše herní jistiny,
- počet a cenu výher, popřípadě jakým způsobem se stanoví počet výher,
- způsob, místo a datum slosování, popřípadě stanovení okolnosti, která rozhoduje o výhře,
- číslo a datum povolovacího rozhodnutí,
- označení, jak a kde budou oznámeny výhry,
- označení místa, kde se výhry vydávají,
- lhůtu, do níž musí být výhry vyzvednuty.¹²⁰

Dle rozsudku Nejvyššího soudu je pro nárok na výhru rozhodující herní plán platný v době koupě losu, nikoli text losu.¹²¹ Většina losů je ovšem prodávána na poštách či v trafikách, kde jsou vystaveny za okénkem nebo v příslušném stojanu. Kupující se tak ve většině případů před samotnou koupí seznamují s pouhým grafickým vzhledem losu. Nezajímají se o detailní podmínky na nich uvedených, natož pak znění aktuálního herního plánu, který může mít i několik stran. Majitelem losu se člověk stává zakoupením losu, resp. jeho zaplacením a předáním. Mezi koupí losu a jeho setřením má jeho majitel libovolné množství času na seznámení se s aktuálním herním plánem. Majitel losu tak může v klidu zvážit všechny eventuality vycházející z jeho rozhodnutí vstoupit do závazkového vztahu s provozovatelem. Nehledě na to, že účastníkem hry se může stát pouze osoba zletilá, která má mít dostatečné rozpoznávací a rozumové schopnosti k tomu, aby si sama určila, zda si los zakoupí i v případě předchozího neseznámení se s detailními herními podmínkami. S tímto rozsudkem lze tedy s ohledem na uvedené důvody a právní úpravu souhlasit.

U tombol a věcných loterií s herní jistinou do 50 tis. Kč mohou být slosovány losy nebo jinak pojmenované slosovateľné papíry, pokud jsou očíslovány a opatřeny razítkem provozující organizace a k použití losů dal souhlas orgán oprávněný k

¹¹⁹ Ustanovení tedy narušuje monopol Státní tiskárny cenin na tisk losů. Musí být ovšem zachován účel tohoto ustanovení tj. zabránit paděláním losů

¹²⁰ Dle § 9 odst. 2 loterního zákona

¹²¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. listopadu 2003, sp. zn. 33 Odo 621/2003

povolání loterie nebo tomboly.¹²² Toto ustanovení se užívá především při provozování a povolování tombol. V případě, že by u tombol bylo povinné předem vytisknout losy Státní tiskárnou cenin v Praze, bylo by provozování tombol značně neekonomické a mělo by negativní dopad na provozovatele tombol, kteří provozování hazardních her nemají jako primární předmět podnikání jako jsou např. dobrovolní hasiči, zahrádkáři ad. Jednodušší a mnohem méně nákladnější zpracování losů je proporcionální právní úpravou s ohledem na charakter tombol a věcných loterií. V loterním zákoně je stanovena i maximální výše odměny vyplácené fyzickým osobám za prodej losů. Odměna za prodaný los nesmí přesahovat 10% z ceny losu.¹²³

5.1.5.3. Slosování

Slosování je upraveno v loterním zákoně jako jedna z okolností určujících výhru¹²⁴, ale definice tohoto pojmu se v loterním zákoně nevyskytuje. Slosování je událostí založené na náhodě, která je definujícím znakem hazardních her. Vzhledem k rozličnosti loterií není podmínkou, aby slosování muselo být budoucí událostí po koupi losu. Příkladem jsou okamžité loterie, jejichž slosování je provedeno před samotnou emisí a prodejem losů. Podmínkou slosování je jeho veřejnost, pokud by tato podmínka nebyla naplněna, bylo by slosování jako právní úkon stíženo absolutní neplatností.

Před slosováním musí být zajištěny a uschovány na bezpečném místě v zapečetěných balících neprodané losy. Provozovatel musí zároveň učinit taková opatření, aby losy, které jsou vráceny poštou nebo jiným způsobem nemohly být zneužity.¹²⁵ Ustanovení tak zakládá právní povinnost zabránit zneužití losů, které jsou doručovány poštou těsně před slosováním.

Slosování loterie s herní jistinou přesahující 50 tis. Kč musí být provedeno za účasti notáře, který osvědčuje průběh slosování, a za účasti orgánu státního dozoru.¹²⁶ Slosování loterií s herní jistinou do 50 tis. Kč musí být provedeno za účasti orgánu státního dozoru, který osvědčuje průběh slosování na protokolu, který sepisuje loterní komise nebo loterní zástupce.¹²⁷ Účast orgánu státního dozoru není nutná u tomboly s

¹²² Dle § 8 odst. 2 loterního zákona

¹²³ Dle § 7 loterního zákona

¹²⁴ Dle § 1 odst. 3 loterního zákona

¹²⁵ Dle § 11 odst. 5 loterního zákona

¹²⁶ Dle § 10 písm. a) loterního zákona

¹²⁷ Dle § 10 písm. b) loterního zákona

herní jistinou do 20 tis. Kč. Účast orgánu státního dozoru na každé tombole by nebyla v souladu se zásadou hospodárnosti veřejné správy s ohledem na minimální škody vzniklé při možném nepoctivém provozování tombol, přesto je účast orgánu státního dozoru možná.

5.1.5.4. Loterní komise a loterní zástupce

Provozovatel, kterému byla povolena loterie, je povinen jmenovat loterní komisi, v případě tomboly je provozovatel povinen jmenovat loterního zástupce. Loterní komise je nejméně tříčlenný orgán, jehož členové a loterní zástupce musí splnit podmínku bezúhonnosti. Provozovatel je povinen sdělit jména, příjmení a bydliště předsedy a ostatních členů loterní komise, popřípadě loterního zástupce do sedmi dnů po doručení rozhodnutí o povolení loterie orgánu státního dozoru.¹²⁸

Úkolem loterní komise a loterního zástupce je zajistit řádný průběh loterie nebo tomboly. Bez souhlasu loterní komise nebo loterního zástupce nesmí provozovatel, kterému byla loterie nebo tombola povolena, zasahovat do jejího průběhu.¹²⁹ Loterní komise a loterní zástupce mají povinnost dbát pokynů orgánu státního dozoru a informovat ho o všech závažnějších okolnostech, které nastaly a o přijatých opatřeních.¹³⁰ Loterní komise nebo loterní zástupce spolu s orgánem státního dozoru zkontrolují, zda do osudí byla vložena čísla všech vydaných losů u loterií a všech prodaných losů u tombol.¹³¹

Po skončení slosování sepíše loterní komise nebo loterní zástupce protokol o průběhu slosování, který musí obsahovat údaje o technickém postupu slosování a seznam vyhrávajících čísel losů.¹³² Loterní komise i loterní zástupce nejsou loterním zákonem oprávněni zveřejňovat jména výherců. Po slosování jsou loterní komisí zajištěny výhry připadající na neprodané losy a loterní zástupce nevyzvednuté výhry u tomboly.¹³³ Loterní komise je zároveň povinna zabezpečit vydání výherní listiny tiskem a uvědomit o tom veřejnost. Loterní zástupce uvědomí veřejnost po slosování o

¹²⁸ Dle § 11 odst. 1 loterního zákona

¹²⁹ Dle § 11 odst. 2 loterního zákona

¹³⁰ Dle § 11 odst. 3 loterního zákona

¹³¹ Dle § 11 odst. 4 loterního zákona

¹³² Dle § 11 odst. 6 loterního zákona

¹³³ Dle § 11 odst. 7 loterního zákona

vyhrávajících losích a při provozování tomboly s herní jistinou nad 20 tis. Kč zajistí posouzení zveřejnění písemného seznamu vyhrávajících čísel.¹³⁴

Loterní komise nebo loterní zástupce musí zajistit vyúčtování loterie nebo tomboly ve lhůtě 60 dnů po skončení lhůty na vyzvednutí výher. Vyúčtování musí obsahovat údaje o přijatých vkladech a vyplacených výhrách. Provozovatel je povinen předložit vyúčtování orgánu státního dozoru a v opise orgánu, který loterii nebo tombolu povolil.¹³⁵ Do příjmu loterie patří i výhry připadající na neprodané losy a výhry, které nebyly ve stanovené lhůtě vyzvednuty. Do vyúčtování příjmu tomboly se započítávají i nevyzvednuté výhry.¹³⁶

Vzhledem k tomu, že loterní komisi nezřizuje stát (ministerstvo nebo jím pověřená státní organizace) nebo akciová společnost, která je založena k provozování loterií a jiných podobných her, najde úprava loterní komise uplatnění jen ojedinele.¹³⁷ Výjimka pro akciovou společnost je ovšem iracionální a kontraproduktivní, neboť ztěžuje dozor nad dodržováním zákona.¹³⁸

5.2. Sázkové hry

Sázkové hry jsou hazardní hry, které spočívají v uzavírání sázek. Princip hraní sázkové hry plně odpovídá definici sázky obsažené v novém občanském zákoníku.¹³⁹ O výhře v sázkových hrách rozhoduje budoucí událost, či hra, na jejímž výsledku má sázející určité očekávání. Na základě tohoto očekávání pak sázející uzavře smlouvu o sázce s provozovatelem. Je pouze na uvážení provozovatele na jaké události a s jakým výsledkem bude sázky přijímat. Sázející si tedy může vsadit jak na výhru, tak prohru nebo remízu ve sportovním zápase. Provozovatel i sázející tedy mohou vystupovat v několika sázkách a uzavřít na jednu konkrétní událost několik i protichůdných sázek.

Nejběžnější formou sázkové hazardní hry jsou sázky na sportovní utkání např. ve fotbale. V loterním zákoně jsou upraveny následující druhy sázkových her.

¹³⁴ Dle § 11 odst. 8 loterního zákona

¹³⁵ Dle § 13 loterního zákona

¹³⁶ Dle § 14 loterního zákona

¹³⁷ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 68

¹³⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 55

¹³⁹ Viz Soukromoprávní úprava sázky a hry

5.2.1. Podílové sázky

Podílovými sázkami jsou sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech.¹⁴⁰ Povaha těchto sázek spočívá ve výpočtu výhry. Výhra se vypočítává z poměru výherců, k celkové výši sázek a předem stanovenému podílu výher. Výherci se tedy na své výhře podílí. Zjednodušeně lze konstatovat, že čím větší je šance na výhru, tím více sázejících uzavře sázku, ale o to menší díl výhry jim v případě výhry připadne. Při vydávání oprávnění k provozování podílových sázek se používá koncesní režim.

5.2.2. Kurzové sázky

Kurzové sázky jsou sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím sportovních výsledků nebo pořadí ve sportovních soutěžích, závodech nebo uhodnutím jiných událostí veřejného zájmu, pokud sázky na tyto události neodporují etickým principům.¹⁴¹ Etické principy je třeba vykládat v souladu s úpravou dobrých mravů obsažené v § 1 odst. 2 nového občanského zákoníku.¹⁴² Výše výhry je přímo úměrná výhernímu kurzu stanoveného provozovatelem a výši vkladu do hry. Sázkový kurz může vyjadřovat předpoklad provozovatele k výsledku dané události, vklad do hry zase představuje akceptaci takového kurzu sázejícím. Počet výherců v kurzových sázkách tedy nemá vliv na výši výhry.

5.2.3. Dostihové sázky

Dostihové sázky jsou sázkové hry, při nichž je výhra podmíněna uhodnutím pořadí ve výkonnostních zkouškách koní dostihových plemen.¹⁴³ Z historického pohledu jde o jedno z nejstarších odvětví sázení, např. před 2000 let se konaly gigantické dostihy starého Říma v aréně Cirkus Maximus pro 200 tis. diváků.¹⁴⁴ U dostihových sázek se výše výhry určuje za pomoci stejné metody jako u podílových či

¹⁴⁰ Dle § 2 písm. f) loterního zákona

¹⁴¹ Dle § 2 písm. h) loterního zákona

¹⁴² DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 40

¹⁴³ Dle § 2 písm. k) loterního zákona

¹⁴⁴ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 121

kurzových sázek. Dostihové sázky jsou tedy spíše zvláštním druhem podílových či kurzových sázek. Dostihové sázky byly původně speciálně upraveny v loterním zákoně z důvodu existence zvláštní povinnosti pro provozovatele tohoto typu hazardních her. Výtěžek z dostihových sázek bylo možné použít pouze pro účely dotací výkonnostních zkoušek koní dostihových plemen, dotací chovu koní dostihových plemen nebo pro jiné související účely.¹⁴⁵ Je zajímavé, že dostihové sázky se týkají výlučně koní. Na dostihové závodění chrtů a jiných zvířat se zvláštní ustanovení týkající se dostihových sázek nepoužije a platí zde úprava pro podílové, nebo kurzové sázky.

5.2.4. Provozování kurzových sázek

Část druhá loterního zákona obsahuje zvláštní právní úpravu pouze kurzových sázek. Při vydávání oprávnění k provozování kurzových sázek se používá povolovací režim. Povolení vydává ministerstvo financí nejdéle na dobu 10 let. V povolení musí být stanoveny konkrétní podmínky provozování kurzových sázek. Musí být stanoven předmět sázek a musí být předem schválen počet a umístění jednotlivých sázkových kanceláří.¹⁴⁶ Provozovatelem může být pouze akciová společnost se sídlem na území České republiky, jejíž základní kapitál činí nejméně 100 mil. Kč.¹⁴⁷ Ustanovení § 22 je veskrze zbytečné a matoucí. Podmínky vydání jsou jasně stanoveny v loterním zákoně a ze žádného zákonného ustanovení přitom nelze dovodit, že by bylo možno vydat povolení při nesplnění byť jediné zákonné podmínky. Z obecného právně-teoretického hlediska, jakož i zásad logiky a zdravého lidského rozumu je zcela vyloučeno, aby zákonodárce nařídil vydat povolení i tehdy, jestliže podmínky pro jeho vydání by nebyly splněny.¹⁴⁸

Do roku 1998 loterní zákon dovoľoval přijímání sázek (ve smyslu vkladů do hry) pouze v hotovosti. Tato povinnost je naštěstí s ohledem na vývoj bankovního trhu a bezhotovostních transakcí již překonána. Sázky lze přijímat předem v hotovosti nebo bezhotovostně.¹⁴⁹ V současnosti sázkové kanceláře zřizují sázejícím vlastní hráčská konta, na která sázející vkládají své peníze buď na pobočce, nebo převodem z

¹⁴⁵ Dle § 40 odst. 2 loterního zákona ve znění platném do 31. 12. 2011

¹⁴⁶ Dle § 21 loterního zákona

¹⁴⁷ Dle § 22 loterního zákona

¹⁴⁸ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisejícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 53

¹⁴⁹ Dle § 25 loterního zákona

bankovního účtu. Hráčské konto je poté používáno k rychlejšímu uzavírání sázek např. přes internet. Provozovatel kurzových sázek nesmí přijímat sázky na závody, utkání a soutěže, kterých se účastní zvíře, jednatel nebo družstvo, které jsou k němu ve vlastnickém nebo pracovním poměru.¹⁵⁰ Účel tohoto ustanovení je stejný jako v případě zákazu účasti na sázkách pro osoby přímo se účastnící rozhodné události jako osoby vyjmenované v § 26 loterního zákona.

Na konci zvláštní části věnující se zvláštní právní úpravě kurzových sázek se nachází zákaz účasti osobám mladším 18 let na kurzovém sázení. Tento zákaz je upraven již v Úvodních ustanoveních, která jsou obecnou právní úpravou platnou pro všechny hazardní hry dle loterního zákona. Je zajímavé, že předchozí dvě ustanovení¹⁵¹ byla zrušena, ale toto ustanovení stále v loterním zákoně zůstává. Zákonodárce zřejmě chce zákaz účasti mládeže na kurzových sázkách zvlášť zdůraznit. Přesto je zákaz účasti osob mladších 18 let obsažený v několika ustanoveních loterního zákona zbytečný. Za účelem prověření věku sázejícího je provozovatel oprávněn požadovat předložení průkazu totožnosti.¹⁵² Tato formulace obsažená v loterním zákoně je nepřesná – správně by mělo být stanoveno, že provozovatel má povinnost kontroly, když tuto jeho povinnost lze ze zákona nepochybně dovodit.¹⁵³

5.2.5. Provozování dostihových sázek

Při vydávání oprávnění k provozování dostihových sázek se používá povolovací režim podobně jako při provozování kurzových sázek. Současná právní úprava dostihových sázek je obsažena v § 40 loterního zákona. Toto ustanovení by mělo být zvláštní právní úpravou k obecné úpravě dostihových sázek obsažené v Úvodních ustanoveních. Ve znění loterního zákona před rokem 2012 byla zvláštní právní úprava o provozování dostihových sázek upravena odlišně. K provozování dostihových sázek *pověřil stát zpravidla organizaci, která byla osobou oprávněnou v oblasti chovu koní dostihových plemen.*¹⁵⁴ Toto ustanovení bylo poměrně nedomyšlené. Nelze totiž předpokládat, že právnická osoba oprávněná k chovu koní dostihových plemen (tedy

¹⁵⁰ Dle § 27 loterního zákona

¹⁵¹ Zrušené § 29 a § 30 loterního zákona

¹⁵² Dle § 31 loterního zákona

¹⁵³ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisejícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 74

¹⁵⁴ Dle § 40 odst. 1 loterního zákona ve znění platném do 31. 12. 2011

chovný hřebčín) bude mít odpovídající vybavení, finanční prostředky a kvalifikované pracovníky k organizování dostihových sázek.¹⁵⁵ Ustanovení bylo ovšem v rozporu k výše uvedené zvláštní úpravě kurzových sázek. Z pohledu možného legitimního očekávání je vhodné se zabývat otázkou, z jakého důvodu byli chovatelé koní upřednostněni oproti chovatelům jiných druhů zvířat, kterých se týkal výše uvedený zákaz provozování kurzových sázek na zvířata v jejich vlastnictví.

K napravení tohoto nedostatku došlo nevhodným způsobem. V ustanovení je totiž upraveno, že podmínkou pro vydání povolení je, *aby žadatel ministerstvu doložil zejména splnění podmínek obsažených v ustanovení § 4 odst. 9 a prokázal splnění podmínek pro řádné provozování dostihových sázek*. Dle dikce tohoto ustanovení tedy povolení dostane provozovatel, který splní podmínky upravené v Úvodních ustanoveních loterního zákona. Zvláštní úprava obsažená v § 40 tak pouze opakuje obecnou právní úpravu obsaženou v § 4 odst. 9. Z důvodu, že tato zvláštní úprava nijak nerozšiřuje obecnou úpravu, je vhodné pomyslet nad budoucím vypuštěním tohoto nadbytečného ustanovení z loterního zákona.

5.2.6. Internetové kurzové sázky

Spolu s rozvojem internetového připojení a jeho snadnější dostupnosti v České republice bylo jen otázkou času, kdy dojde k provozování hazardních her, resp. kurzových sázek přes internet. Spolu s tím se začaly řešit otázky jakým způsobem tento druh sázení upravit. Legální provozování sázek přes internet bylo dlouhou dobu z pohledu ministerstva financí jako povolovacího orgánu tabu. Tato skutečnost ovšem nebránila sázejícím z České republiky uzavírat sázek prostřednictvím zahraničních sázkových společností. Někteří zahraniční provozovatelé své internetové portály dokonce lokalizovali do českého jazyka pro snadnější přístup českých hráčů. Ti pak uzavírali sázky navzdory zákazu uvedenému v loterním zákoně.¹⁵⁶ Z takového způsobu sázení však neplynuly žádné finanční toky do České republiky a zároveň nebyl možný správní dozor ministerstva financí nad provozováním těchto hazardních her.

Pod vlivem těchto skutečností došlo v lednu 2009 k prolomení tabu a ministerstvo financí povolilo provozování internetové kurzové sázky pěti tuzemským

¹⁵⁵ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisecími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 76

¹⁵⁶ Dle § 4 odst. 10 loterního zákona

sázkovým společnostem na dobu deseti let.¹⁵⁷ Protože internetové sázení není v loterním zákoně výslovně uvedeno, je tento způsob sázení povolován ministerstvem financí na základě zmocňovacího ustanovení.¹⁵⁸ Povolení na základě tohoto ustanovení je sice právně konformní, na druhou stranu zřejmě nebylo nejvhodnější. Internetové sázky se svoji definicí prakticky neliší od kurzových sázek, rozdílný je pouze způsob jejich uzavírání a proto by neměl být problém povolovat internetového sázení dle ustanovení o kurzových sázkách.¹⁵⁹ Délka lhůty, na níž bylo povolení vydáno, s ohledem na budoucí vývoj trhu také nebyla vybrána vhodně. V dalších letech se dá předpokládat velký rozvoj tohoto druhu hraní a z toho důvodu mělo ministerstvo financí zvolit kratší dobu povolení. Úprava internetového sázení v loterním zákoně se stává nutností. Vydání povolení přímo na základě zvláštních povinností uvedených v loterním zákoně je rozhodně vhodnějším a transparentnějším způsobem než povolení na základě univerzálního zmocnění na tak dlouhou dobu.

V současné době mohou dle rozhodnutí ministerstva financí internetové sázky provozovat pouze tuzemské právnické osoby. Jednou z podmínek nutných k získání oprávnění je, že provozovatel vlastní síť kamenných poboček, na kterých se sázející musí před sázením registrovat.¹⁶⁰ Toto opatření má zejména za úkol omezit přístup k sázení osobám mladších osmnácti let. Fakticky ovšem dochází pouze k omezení registrace, nikoli k samotnému zabránění sázení mladistvým. Provozovatel i přes veškerou snahu nemá prakticky žádnou možnost, jak zabránit zneužití registrace k uzavírání sázek neoprávněným osobám či nezletilým.

V souvislosti s internetovými sázkami je nutné zmínit i úpravu v rámci Evropské unie. Dne 24. 3. 2011 byla Evropskou komisí vydaná Zelená kniha o online hazardních hrách na vnitřním trhu¹⁶¹, jejímž účelem je zahájení konzultace o úkolech veřejné politiky a možných problémech v souvislosti s online hazardními hrami.¹⁶² V rámci vnitřního trhu EU se totiž v současné době vyskytují dva modely regulace. První je založen na vydávání povolení, jako je tomu v případě České republiky. Druhý model je

¹⁵⁷ ŠTICKÝ, Jiří. Ministerstvo financí poprvé v historii povolí sázky na internetu. Idnes.cz [online]. 2008 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/ministerstvo-financi-poprve-v-historii-povoli-sazky-na-internetu-1d0-/ekonomika.aspx?c=A081211_210443_ekonomika_abr

¹⁵⁸ Dle § 50 odst. 3 loterního zákona

¹⁵⁹ Dle § 2 písm. h) loterního zákona

¹⁶⁰ Dle § 4 odst. 5 loterního zákona

¹⁶¹ Zelená kniha Evropské komise. O on-line hazardních hrách na vnitřním trhu /kód dokumentu 8313/11, KOM(2011) 128 v konečném znění

¹⁶² SALINKOVÁ, Alena. Hazardní hry online. COFOLA 2011: the Conference Proceedings, 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2011/files/IT/eGovernment/Salinkova_Alena_5976.pdf7

založený na monopolu jednoho provozovatele, většinou státu. Podle evropského práva, jak potvrdil Soudní dvůr EU, spadají hazardní hry do působnosti článku 56 Smlouvy o fungování EU, a proto se na ně vztahují pravidla o poskytování služeb. Provozovatelé tedy mohou s povolením pro jeden členský stát poskytovat své služby spotřebitelům v jiném státě, pokud se na ně nevztahují omezení ve vyšším veřejném zájmu, jako je ochrana spotřebitele nebo obecná potřeba zachovávat veřejný pořádek. Tato omezení musí být v souladu se sekundárními právními předpisy EU.¹⁶³ Protože je internet komunikačním médiem, které prakticky nezná hranic, je nutné najít mezi těmito modely právní kompromis, který by byl uznáván napříč Evropskou unií.

Sjednocení právní úpravy internetových sázek není ovšem otázkou pouze evropského práva. U internetových sázek je poměrně složité určit místo provozování hazardní hry. Dle jednoho názoru je místo provozování shodné s umístěním serveru, který zprostředkovává sázení. Dle dalšího názoru může být určující poloha koncového zařízení, na kterém je sázení provozováno. Místo provozování lze posuzovat i dle místa (resp. státu), kde je sázková společnost registrována. S ohledem na uvedené skutečnosti bude potřeba najít kompromis i v rámci práva mezinárodního, protože na evropském trhu začínají působit i asijské sázkové společnosti a společnosti provozující internetovou hru poker z Ameriky. K těmto společnostem bude zapotřebí také zaujmout právní postoj.

Tyto uvedené skutečnosti jsou opravdu aktuální, protože dle legislativních plánů ministerstva financí vydaných 25. 3. 2014 se pracuje na zrušení omezení limitující zahraniční sázkové společnosti k získání povolení k provozování internetových sázek na českém trhu. Budoucnost ukáže, jaký dopad bude mít tato novinka na trh s hazardním hraním v České republice.

5.3. Sázkové hry v kasinech

Sázkovými hrami provozovanými v kasinech jsou sázkové hry provozované ve zvláště k tomu určených hernách a kasinech.¹⁶⁴ Sázkové hry v kasinech jsou provozovány i za pomoci mechanických zařízení, při nichž není předem určen počet

¹⁶³ SALINKOVÁ, Alena. Hazardní hry online. COFOLA 2011: the Conference Proceedings, 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2011/files/IT/eGovernment/Salinkova_Alena_5976.pdf7

¹⁶⁴ Dle § 2 písm. i) loterního zákona

účastníků a ani není známa výše vsazených částek jedné hry, například ruleta, kostky, karetní hry, kdy sázející hrají proti provozovateli kasina, případně další hry schválené v herním plánu, jakož i varianty těchto her. Provozovatel sázkové hry tedy může vystupovat i jako účastník sázkové hry. Např. ve hře black jack rozdávající (krupiér) hraje proti jednomu nebo více hráčům, čímž přímo ovlivňuje hru a při úspěšné hře může získat výhru pro provozovatele.¹⁶⁵ Výhra se vypočítává podle podmínek stanovených herním plánem pro jednotlivé sázkové hry provozované v kasinu. Dle loterního zákona je zakázán provoz mobilních heren. Při vydávání oprávnění k provozování sázkových her v kasinech se používá povolovací režim.

5.3.1. Karetní hry

Karetními hrami jsou turnajové nebo hotovostní sázkové hry provozované za pomoci karet.¹⁶⁶ Počet účastníků ani výše vkladů do hry není předem známa. Účastníkem karetní hry se stává ten, který zaplatí vklad do hry, příp. startovné. Výhra se vypočítává podle podmínek stanovených herním plánem. Sázkové karetní hry nelze provozovat v mobilních hernách a kasinech podobně jako jiné sázkové hry provozované v kasinu.

Karetní sázkové hry mohou být uskutečňovány buď jako stolní hry, při nichž sázející hrají jeden proti druhému na hracích stolech na základě povolení pro sázkové hry v kasinech, nebo prostřednictvím zařízení obsluhovaných přímo sázejícím. Může se jednat o např. karetní hry provozované na internetu, interaktivních videoloterních terminálech, lokálních loterních systémech, výherních hracích přístrojích ad.

5.3.2. Provozování sázkových her v kasinu

Povolení k provozování sázkových her v kasinu vydává ministerstvo financí na dobu určitou s maximální dobou povolení 10 let.¹⁶⁷ V povolení ministerstvo stanoví podrobné podmínky provozu her v kasinu a zároveň schválí žadatelem předložený herní

¹⁶⁵ Viz kapitola Trestněprávní úprava hazardních her

¹⁶⁶ Dle § 2 písm. m) loterního zákona

¹⁶⁷ Dle § 32 odst. 1 loterního zákona

plán, návštěvní řád a druhy sázkových her provozovaných v kasinu.¹⁶⁸ Provozovatelem může být pouze akciová společnost se sídlem na území České republiky se základním kapitálem v minimální výši 100 mil. Kč.

Herní měnou v kasinu je česká koruna, výjimku povoluje ministerstvo financí.¹⁶⁹ Chce-li provozovatel her v kasinu užívat i jinou měnu potřebuje k tomu i živnostenské oprávnění na směnářenskou činnost, aby mohl provádět směnu české měny na cizí a obráceně.¹⁷⁰ Ke hře v kasinech se používá zvláštní ekvivalent peněz - žetony. V loterním zákoně jsou upraveny dva druhy žetonů – hodnotové a hrací žetony. Hodnotové žetony fungují jako platidlo pro složení vkladu do hry u většiny sázkových her hraných v kasinu s výjimkou rulety. Pravidla rulety předpokládají více hráčů u hracího stolu a použití stejných hodnotových žetonů více hráči by zbytečně mátlu krupiéra. U rulety loterní zákon povoluje užívání speciálních hracích žetonů, které musí být odlišné od hodnotových. Hrací žetony po skončení hry u stolu vymění obsluha hracího stolu hráči žetony za hodnotové žetony.¹⁷¹

Hodnotové žetony nelze využít k úhradě závazků, které nevznikly ze hry.¹⁷² Dle některých autorů žetony sice slouží jako platidlo v kasinu, ale nelze s nimi uhradit pohledávky ani ve hře. Žetony totiž nemají žádnou uhrazovací hodnotu, mají pouze zastupovat skutečné peníze a těmito penězi je možné pohledávky uhradit. Žetony úhradu pouze zprostředkovávají.¹⁷³ Vzhledem k tomu, že hrací žetony se ihned po ukončení hry mění za hodnotové žetony, je nemožné takto použít i hrací žetony, ačkoli to loterní zákon výslovně neuvádí. Žetony je zakázáno vynášet z kasina. O nevrácených nebo ztracených hodnotových žetonech sepíše vedení kasina protokol, a to v den, kdy tuto skutečnost zjistí. Kopie protokolů sepsaných v kalendářním měsíci předá vedení kasina do sedmi kalendářních dnů po uplynutí příslušného měsíce orgánu státního dozoru.¹⁷⁴

Podobu žetonů, jejich nominální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál a další náležitosti schvaluje ministerstvo financí. Provozovatel je zároveň povinen předložit schválené vzory hodnotových žetonů před zahájením provozu kasina orgánu státního

¹⁶⁸ Dle § 32 odst. 2 loterního zákona

¹⁶⁹ Dle § 33 loterního zákona

¹⁷⁰ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 76

¹⁷¹ Dle § 35 odst. 4 loterního zákona

¹⁷² Dle § 35 odst. 6 loterního zákona

¹⁷³ DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5. s. 78

¹⁷⁴ Dle § 35 odst. 7 loterního zákona

dozoru¹⁷⁵ a vést jejich řádnou evidenci.¹⁷⁶ Každé kasino používá vlastní speciálně označené hodnotové žetony, pouze pokud provozovatel provozuje více kasin, může v nich používat stejně označené hodnotové žetony.¹⁷⁷

Do kasin je povolen vstup pouze návštěvníkům starším 18 let. Návštěvníci jsou zároveň povinni při vstupu do kasina předložit doklad prokazující jejich totožnost.¹⁷⁸ V tomto ustanovení je právně upraven status návštěvníka kasina, nikoli účastníka hry. Právní úprava zákazu vstupu do kasin všem osobám mladším 18 let je zvláštní právní úpravou zákazu účasti na hazardních hrách obsažený v Úvodních ustanoveních. Na rozdíl od zákazu hraní kurzových sázek osobám mladší 18 let, nemůže být toto ustanovení z výše uvedeného důvodu nadbytečné. O návštěvnících kasina vede provozovatel kasina evidenci.¹⁷⁹

5.3.3. Provozování karetní hry poker

Karetní hry jsou v loterním zákoně upraveny od přijetí novely č. 300/2011 Sb. Ustanovení týkající se právní úpravy karetních her, se zřejmě nejvíce dotklo provozovatelů pokerových turnajů. Před účinností této novely byly pokerové turnaje provozovány v pokerových klubech, kterých bylo na začátku roku 2011 okolo 200. Tyto pokerové kluby byly ve většině případů registrovány jako občanská sdružení. Od účinnosti předmětné novely je ovšem možné stolní (živé) karetní hry provozovat pouze v kasinech a na základě povolení podle § 2 písm. i), tj. kasinových her. Zákonodárce k tomuto kroku přistoupil z důvodu, že se tyto turnaje zpravidla vyznačují vysokými finančními vklady i výhrami a vedle dovednosti v sobě nesou i jistý prvek náhody. Z těchto důvodů bylo úmyslem zákonodárce povolovat tento druh sázkových her pouze do "herního prostředí" s nejvyšší mírou ochrany (kamerové systémy snímající celý průběh hry, jmenná evidence návštěvníků vedená na vstupu do kasina).¹⁸⁰

Občanská sdružení provozující pokerové turnaje měla po přijetí předmětné novely dvě možnosti. První možností bylo založit akciovou společnost se základním

¹⁷⁵ Dle § 35 odst. 1 loterního zákona

¹⁷⁶ Dle § 35 odst. 5 loterního zákona

¹⁷⁷ Dle § 35 odst. 2 loterního zákona

¹⁷⁸ Dle § 36 odst. 1 loterního zákona

¹⁷⁹ Dle § 36 odst. 2 loterního zákona

¹⁸⁰ Stanovisko ministerstva financí ke karetním sázkovým hrám podle § 2 písm. m) zákona č. 202/1990 Sb. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Methodika_2012-01-01_Stanovisko-ke-karetnim-sazkovym-hram-podle-2-pism-m-zakona-c-2021990-Sb.pdf

kapitálem ve výši 100 mil. Kč, která by získala povolení od ministerstva financí na provozování kasina¹⁸¹, druhou možností pak bylo provozování karetních turnajů ukončit. Provozovatelé a hráči pokeru tak na svoji obranu začali bojovat o udělení výjimky z tohoto ustanovení.

Od přijetí předmětné novely loterního zákona tak existuje neshoda mezi hráči pokeru a ministerstvem financí o to, zda poker může být považován za hazardní hru. Např. Asociace českého pokeru uspořádala na začátku roku 2012 turnaj s heslem Poker není zločin, jehož cílem bylo dokázat při případném soudním líčení, že poker, jakožto dovednostní hra, pod loterní zákon nepatří.¹⁸² Mezi argumenty ministerstva financí patří již zmíněné vysoké finanční vklady i výhry a především prvek náhody, který se u karetní hry poker vyskytuje v podobě rozdaných karet. Na druhé straně se nacházejí argumenty pokerových hráčů, kteří tvrdí, že poker je především dovednostní hrou, protože prvek náhody se objevuje pouze na začátku hry, samotný průběh a zakončení hry pak závisí na jednotlivých hráčích.

Pro ucelené vnímání právní problematiky definování pokeru za hazardní hru je potřeba znát pravidla této hry. V současné době je nejoblíbenější verzí pokeru tzv. Texas Hold'em Poker. Každý hráč nejprve dostane dvě karty. Dalších pět karet, které se postupně vyloží na stůl, jsou společné pro všechny hráče. Hráči vytváří co možná nejvyšší kombinaci pěti karet a mohou při tom využít všech sedmi dostupných karet, přičemž je jedno jestli použijí tři, čtyři, nebo dokonce všech pět společných karet. V momentě kdy každý hráč u stolu obdrží první dvě karty, začíná úvodní kolo sázek. První dva hráči po levici rozdávajícího musí vložit dvě vynucené slepé sázky tzv. blinds. První hráč vloží malou sázku tzv. small blind a druhý hráč potom velkou sázku tzv. big blind. Během postupného odkrývání společných karet se sázející rozhodují, zda se vzdají dalšího pokračování ve hře a položí karty na stůl, nebo mohou sázející ve hře pokračovat, příp. sázky navyšovat.¹⁸³ Výhercem se stává ten, kdo má na konci sázení buď nejlepší kombinaci karet, nebo ten, kdo nabídne takovou sázku, kterou nikdo z ostatních hráčů není ochoten akceptovat.

Vzhledem k obecné definici hazardní hry obsažené v loterním zákoně tj. loterií nebo jinou podobnou hrou se rozumí hra, jíž se účastní dobrovolně každá fyzická osoba, která zaplatí vklad (sázku), jehož návratnost se účastníkovi nezaručuje, karetní hra

¹⁸¹ Takový scénář je pro občanská sdružení mající desítky, max. stovky členů naprosto nereálný

¹⁸² PAVELKA, Jindřich. Soud poprvé rozhodoval o pokeru. Hazardní-Hry.eu [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.hazardni-hry.eu/karty/poker/soud-poprve-rozhodoval-o-pokeru.html>

¹⁸³ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 47

poker splňuje předpoklady pro označení za hazardní hru. Podle pravidel každá nová hra začíná prvotní sázkou, jejíž návratnost sázejícímu není zaručena. V pokračování obecné definice hazardní hry je zároveň uvedeno, že o výhře nebo prohře rozhoduje náhoda nebo předem neznámá okolnost nebo událost uvedená provozovatelem v předem stanovených herních podmínkách. Argument, že poker je hazardní hrou tak obstojí i v této části obecné definice, jelikož rozdané karty před začátkem hry jsou bezpochyby náhodným prvkem této hry.

Otázkou zůstává, do jaké míry je tento prvek náhody dominantní ve vztahu k předem neznámé události, kdo a jakým způsobem hru vyhraje. Pokud je akceptována argumentace, že při pokeru jsou dominantním prvkem právě chování a případné reakce hráčů, nemůže být poker označen za hazardní hru dle loterního zákona. Neznámou událostí totiž nemůže být jednání hráčů během hraní pokeru, protože *okolnost, jež určuje výhru, ...musí být takového druhu, aby nemohla být provozovatelem nebo sázejícím ovlivněna.*¹⁸⁴ Tato argumentace je s největší pravděpodobností správná vzhledem k tomu, že poker je především psychologickou hrou o odhadnutí chování protihráčů, než o tom jaké karty má který hráč v ruce. Důkazem je bezpochyby okolnost uvedená v pravidlech hry, že v případě kdy všichni hráči až na jednoho položí karty na stůl, čímž se vzdají své účasti ve hře, výherce získává veškeré vsazené sázky a své karty nikomu dalšímu neukazuje. V takové situaci o výhře v pokeru bezpochyby nerozhoduje náhoda v podobě rozdaných karet, ale zkušenosti a jednání výherce, příp. jeho schopnost odhadnout a využít situaci. Na druhou stranu i profesionální hráči pokeru přiznávají, že často mívají ve hře štěstí a že bez dobrých karet se pokerové turnaje v dlouhodobém horizontu vyhrávat nedají.

Účelem podřazení pokeru jako hazardní hry dle loterního zákona byla bezpochyby snaha ministerstva financí o větší kontrolu finančního toku peněz plynoucího z tohoto typu her. Je pravdou, že některé pokerové turnaje se hrály o vysoké finanční výhry v řádech milionů korun, některé turnaje se ovšem hrály o poměrně nízké částky ve výši tisíců korun. Přijetím novely došlo k faktické likvidaci pokerových klubů bez ohledu na to, v jaké výši byly výhry na turnajích výhercům poskytovány.

Dle stanoviska ministerstva financí musíme provozovatele karetní hry vnímat jako osobu, která má úmysl provozovat turnajové nebo hotovostní karetní sázkové hry. Tomuto závěru by měl odpovídat i účel zákona, tj. měla by být postihována taková

¹⁸⁴ Dle § 1 odst. 3 loterního zákona

jednání, která mohou vytvářet určitý stupeň společenské škodlivosti, a tím by měl být potažmo dodržen zájem na veřejnoprávní regulaci.¹⁸⁵ Vzhledem k tomu, že díky přijetí novely jsou hráči pokeru nuceni navštěvovat kasina místo návštěv specializovaných pokerových klubů, jsou hráči více vystavováni nevhodnému vlivu hazardních her. Kasina totiž skýtají mnohem větší nebezpečí ve vytváření patologických hráčů, protože nabízejí mnohem větší nabídku hazardních her. Hráč, který měl zpočátku zájem pouze o jednu konkrétní hru, se tak snáze dostane např. ke hraní kostek, ruletě nebo k výherním zařízením. V tomto ohledu argumenty, které jsou založeny na ochraně veřejnosti, hájící přesunutí pokeru do kasina, logicky neobstojí.

Na druhou stranu je určitě výhodou, že jsou hráči pokeru monitorováni stejným způsobem jako ostatní hráči v kasinech, což omezí některé nezákonné hospodářské praktiky jako např. praní špinavých peněz apod. S ohledem na vzrůstající oblibu karetních her typu poker v posledních letech je nebezpečí vytváření nových patologických hráčů důležitějším faktem. Zájem na veřejnoprávní regulaci by tak měl odrážet toto konkrétní možné společenské riziko více než fiskální potřeby státu.

Vhodným kompromisem by pak mohlo být přijetí novely, ve které by karetní hry byly rozděleny podobně, jako je tomu např. v případě povolování loterií a tombol. Vhodným kritériem by byla např. maximální výše jedné výhry. Na základě výše výhry by se rozlišovala i možnost právní formy osoby, která by karetní hry provozovala. Spolky¹⁸⁶ by tak mohly provozovat např. karetní hry s max. výhrou do 5 tis. Kč, v případě vyšších výher by provozovatelem mohli být pouze provozovatelé kasinových her. V zájmu zachování veřejného zájmu na kontrole finančních toků by spolky musely přijmout některá opatření jako např. povinnost vést podrobnou evidenci hráčů jako v kasinu, příp. další opatření nutná k bezpečnému a transparentnímu provozování této karetní hry. Vzhledem k tomu, že provozování hazardních her není jednoduchou záležitostí, musela by být o podrobné právní úpravě vedena odborná debata mezi odborníky na obchodní, správní a finanční právo. Přesto je myšlenka rozdělení karetních her a jejich provozovatelů dle výše výher zajímavým kompromisem, na kterém se dá nová právní úprava postavit.

Současná právní úprava dopadá pouze na karetní turnaje, na jejichž závěru se předává finanční výhra. Z tohoto důvodu nejsou právní úpravou stiženy karetní turnaje,

¹⁸⁵ Stanovisko ministerstva financí ke karetním sázkovým hrám podle § 2 písm. m) zákona č. 202/1990 Sb. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Methodika_2012-01-01_Stanovisko-ke-karetnim-sazkovym-hram-podle-2-pism-m-zakona-c-2021990-Sb.pdf

¹⁸⁶ Dle § 214 – § 302 nového občanského zákoníku

na jejichž konci se sázky vracejí hráčům a vítěz vyhrává pouze diplom, nebo pohár.¹⁸⁷ Pokud se tedy turnaje nehrají o hotové peníze, příp. o žetony, které jsou na konci hry vypláceny, nemohou být tyto turnaje považovány za hazardní hraní dle loterního zákona.¹⁸⁸

5.4. Sázkové hry provozované na výherních zařízeních

Sázkovými hrami provozovanými na výherních zařízeních jsou hry provozované přímo účastníkem prostřednictvím technických zařízení, jako jsou např. výherní hrací přístroj, nebo interaktivní videoloterní terminál. Tento druh hazardních her je v současnosti nejdiskutovanějším a zřejmě nejnebezpečnějším druhem hazardního hraní v České republice.¹⁸⁹ Rozhodující událostí je výsledek hry. Hráč spolu se zaplacením vkladu do hry, zároveň uzavírá sázku na svoji výhru.¹⁹⁰

5.4.1. Sázkové hry provozované na výherním hracím přístroji

Sázkovými hrami provozovanými na výherních hracích přístrojích jsou sázkové hry provozované pomocí elektronicky nebo elektronickomechanicky řízených výherních hracích přístrojů nebo podobných zařízení.¹⁹¹ Moderní výherní hrací přístroje jsou jednoduché elektronické stroje. Všechny funkce včetně výherních poměrů jsou řízeny rezidentním procesorem jako u počítačů. Herní kombinace jsou vyvolávány generátorem náhodných čísel.¹⁹²

5.4.2. Sázkové hry provozované na interaktivním videoloterním terminálu

Nový typ hazardních her, který se začíná pozvolna objevovat zejména začátkem 21. století, jsou interaktivní videoloterní terminály. Jde o loterní systémy, jejichž

¹⁸⁷ Odpovědi na nejčastěji kladené dotazy - k zákonu č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů - od 1. 1. 2012. MINISTERSTVO FINANCÍ. Ministerstvo financí ČR [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/loterie-a-sazkove-hry/casto-kladene-dotazy>

¹⁸⁸ Dle § 3 loterního zákona

¹⁸⁹ Viz kapitola Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009

¹⁹⁰ Vložení mince či bankovky do zařízení, nebo odpis z hráčského konta u moderních systémů

¹⁹¹ Dle § 2 písm. e) loterního zákona

¹⁹² HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 72

koncová zařízení, která jsou online propojená s centrálním systémem, mají často podobu výherních hracích přístrojů. Základem je tzv. centrální loterní systém, který řídí veškeré herní procesy v rámci sítě – tj. losuje výsledky jednotlivých her a okamžitě je zobrazuje hráčům na obrazovce terminálu, provádí správu hráčem vložených vkladů (snižuje je o jednotlivé sázky a zvyšuje o jednotlivé výhry) a provádí veškerou administraci systému včetně zajištění nepřetržitého monitoringu a kontroly.¹⁹³

Sázkovými hrami na interaktivních videoloterních terminálech jsou sázkové hry provozované prostřednictvím funkčně nedělitelného technického zařízení centrálního loterního systému, jímž je elektronický systém tvořený centrální řídicí jednotkou, místními kontrolními jednotkami a neomezeným počtem připojených koncových interaktivních videoloterních terminálů. Centrální řídicí jednotka řídí veškeré herní procesy, losuje výsledky na základě uplatnění náhody, rozhoduje o všech výhrách a výhry okamžitě zobrazuje na interaktivním videoloterním terminálu, provádí správu vkladů vložených sázejícími a provádí veškerou administraci spojenou s průběhem hry. Centrální řídicí jednotka se musí vždy nacházet na státním území České republiky. Interaktivní videoloterní terminál je obsluhován přímo sázejícím a slouží pouze jako zobrazovací jednotka centrálního loterního systému.¹⁹⁴

5.4.3. Sázkové hry provozované na lokálním loterním systému

Sázkové hry provozované na lokálním loterním systému jsou provozovány prostřednictvím technického zařízení, které je elektronickým systémem tvořeným řídicí jednotkou se třemi pevně fyzicky spojenými herními místy obsluhovanými sázejícími, se kterými tvoří funkčně nedělitelný celek (dále jen „lokální loterní systém“). Toto technické zařízení sázejícím nabízí konkrétní válcové hry zobrazované prostřednictvím nejméně tří mechanicky otáčejících se nebo elektronicky nabíhajících kotoučů s různými symboly, doplněné o bonusovou hru. Technické zařízení nelze rozšiřovat o další herní místa. Rozhodnutí o základních výhrách a správa sázejícím vložených vkladů je prováděno přímo na místě buď technickým zařízením, nebo jedním z herních míst.¹⁹⁵

¹⁹³ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 111

¹⁹⁴ Dle § 2 písm. l) loterního zákona

¹⁹⁵ Dle § 2 písm. n) loterního zákona

Na lokálním loterním systému jsou tedy provozovány podobné hry jako u výherních hracích přístrojů, jednotlivá zařízení jsou ovšem navzájem propojena ke sdílenému serveru, nacházejícího se přímo v herně. Videoloterní terminály jsou oproti tomu propojeny online i mimo hernu a pomocí tohoto systému nelze provozovat hazardní hry podle § 2 písmen a), c), d), f), g), h), l) a m) bodu 1.¹⁹⁶

5.4.4. Sázkové hry provozované na dalších výherních zařízeních

Sázkovými hrami na dalších výherních zařízeních jsou loterie a jiné podobné hry provozované pomocí technických zařízení obsluhovaných přímo sázejícím nebo provozované po telefonu, při nichž není předem určen počet účastníků a ani není předem známa výše vsazených částek. Výhra je vypočítávána z výše vkladů nebo podle podmínek stanovených v herním plánu.¹⁹⁷

Jedná se především o terminály sázkových společností umožňujících provádění online podílových a kurzových (vč. dostihových) sázek, výherní zařízení umožňující hru bingo a dalších hazardních her provozovaných v kasinu (např. elektronické kostky či poker) pomocí technického zařízení. Výherním zařízením tedy může být terminál, telefon, pravděpodobně jím může být i osobní počítač či podobné zařízení umožňující provozování těchto her. V současné době se hovoří zejména o provozování internetových hazardních her pomocí moderních tabletů.

5.4.5. Provozování sázkových her na výherních zařízeních

Zvláštní podmínky provozování hazardních her na výherním hracím přístroji jsou uvedeny v Části druhé loterního zákona. Výherním hracím přístrojem se rozumí kompaktní, funkčně nedělitelné a programově řízené technické zařízení s ovládním určeným pouze pro jednoho hráče.¹⁹⁸

Výherní hrací přístroje smějí být provozovány v kasinech a hernách. Dále smějí být provozovány v pohostinských zařízeních a dalších místech, která splňují podmínky

¹⁹⁶ MINISTERSTVO FINANCÍ. Lokální loterní systém. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/loterie-a-sazkove-hry/podminky-pro-povolovani-loterii/lokalni-loterni-system>

¹⁹⁷ Dle § 2 písm. j) loterního zákona

¹⁹⁸ Dle § 17 odst. 1 loterního zákona

zvláštního provozního režimu.¹⁹⁹ Loterní zákon také obsahuje omezení počtu výherních hracích přístrojů. Sedm a více přístrojů může být provozováno pouze ve specializovaných hernách a kasinech. Loterní zákon předpokládá provoz výherních hracích přístrojů ve vhodných místech, což potvrdil i Ústavní soud.²⁰⁰ Do heren a do částí pohostinských zařízení platí zákaz vstupu osob mladších osmnácti let. Zároveň je vyžadován dohled osoby odpovědné za dodržování tohoto zákazu.²⁰¹ Jména takto odpovědných osob jsou povinnou součástí žádosti o provozování tohoto typu hazardní hry.²⁰² V Druhé části není zmíněn zákaz vstupu osob mladších osmnácti let do kasin, tento zákaz se dá odvodit z části věnující se hazardním hrám v kasinu.²⁰³

Loterní zákon zároveň stanovuje maximální výši sázek, výher a proher. Nejvyšší vsazená částka na jednu hru činí 2 Kč, 5 Kč u výherních hracích přístrojů umístěných v hernách a 50 Kč, jsou-li umístěny v kasinech. Nejvyšší výhra z jedné hry činí 300 Kč, u výherních hracích přístrojů umístěných v hernách 750 Kč a 50 tis. Kč, jsou-li umístěny v kasinu.²⁰⁴ Za jednu hru se považuje ukončený proces, při kterém se po jednom spuštění uvede výherní hrací přístroj do režimu hry a nejpozději před ukončením této hry se odečte z ukazatele vložených peněz sázka na jednu hru. V průběhu jedné hry není dovoleno uskutečňovat další sázky a jedna hra nesmí být kratší než jedna sekunda. Každá hra musí hráči poskytnout možnost výhry a její výplaty, jakož i výplaty hráčem vložených finančních prostředků převyšujících hodnotu vsazených částek za odehrané hry.²⁰⁵ Nejvyšší hodinová prohra je 1 tis. Kč, u výherních hracích přístrojů umístěných v herně 2 tis. Kč a u výherních hracích přístrojů umístěných v kasinu 10 tis. Kč.²⁰⁶

Povolení k provozování výherních hracích přístrojů vydává na žádost obecní úřad pro svůj územní obvod, a to v přenesené působnosti. Toto ustanovení je významné, protože obce tak mohou na svém území provozování výherních hracích přístrojů regulovat, povolit nebo úplně zakázat.²⁰⁷ Krajský úřad pro svůj správní obvod, má-li být provozovatelem výherního hracího přístroje obec ve svém územním obvodu a ministerstvo financí, je-li výherní hrací přístroj na českou měnu provozován v kasinu a

¹⁹⁹ Dle § 17 odst. 8 loterního zákona

²⁰⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²⁰¹ Dle § 17 odst. 10 loterního zákona

²⁰² Dle § 18 odst. 2 loterního zákona

²⁰³ Dle § 36 odst. 1 loterního zákona

²⁰⁴ Dle § 17 odst. 4 loterního zákona

²⁰⁵ Dle § 17 odst. 3 loterního zákona

²⁰⁶ Dle § 17 odst. 6 loterního zákona

²⁰⁷ Viz kapitola Obecně závazné vyhlášky obcí

u výherních hracích přístrojů na cizí měnu.²⁰⁸ Při vydání povolení vzniká povinnost provozovatele označit výherní hrací přístroj známkou deklarující vznik povolení konkrétního zařízení a jeho provozuschopnost.²⁰⁹

5.4.6. Právní úprava de lege ferenda výherních zařízení

V loterním zákoně je nově uvedeno několik herních zařízení, na kterých je možné provozovat hazardní hry. Výherní hrací přístroje jsou jediná herní zařízení upravená ve zvláštní části loterního zákona. Ostatní herní zařízení povoluje ministerstvo financí. Je zajímavé, že situaci okolo výherních zařízení se rozhodl zákonodárce řešit definováním konkrétních zařízení. Těmi jsou interaktivní videoloterní terminály a lokální loterní systémy. To, že jsou tato výherní zařízení upravena konkrétně, může představovat zbytečný interpretační problém do budoucna. I studie a analýzy prováděné mezi hráči výherních hracích přístrojů, videoloterních terminálů a lokálních loterních systémů prokazují, že mezi těmito zařízeními nedělají samotní hráči zásadní rozdíl. Způsob provozování hry je totiž na všech výherních zařízeních stejný. Hráč zaplatí vklad do hry a poté hraje na zařízení (většinou s dotykovou obrazovkou či tlačítky) a v případě úspěchu je mu vyplacena výhra. Např. lokální loterní systém je dle loterního zákona vymezen jako *technické zařízení, které je elektronickým systémem tvořeným řídicí jednotkou se třemi pevně fyzicky spojenými herními místy obsluhovanými sázejícími, se kterými tvoří funkčně nedělitelný celek. Toto technické zařízení sázejícím nabízí konkrétní válcové hry zobrazované prostřednictvím nejméně tří mechanicky otáčejících se nebo elektronicky nabíhajících kotoučů s různými symboly, doplněné o bonusovou hru.*²¹⁰ Takto konkrétně určená zařízení sice odrážejí faktický stav současného hazardního trhu v České republice, ale nijak neřeší jeho právní úpravu do budoucna.

Provozovatelé totiž mohou provést další nastavbu těchto zařízení, které pod uvedenou definici spadat nemusí. V současné době řeší ministerstvo financí otázku tzv. kvízomatů.²¹¹ Tato zařízení po zaplacení vkladu do hry položí hráči triviální otázku a po

²⁰⁸ Dle § 18 odst. 1 loterního zákona

²⁰⁹ Dle § 18 odst. 4 loterního zákona

²¹⁰ Dle § 2 písm. n) loterního zákona

²¹¹ MINISTERSTVO FINANCÍ. Sdělení Ministerstva financí k tzv. „Kvízomatům“. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/loterie-a-sazkove-hry/stanoviska/sdeleni-ministerstva-financi-k-tzv-kvizo-16525>

jejím správném zodpovězení umožní klasickou hru. Provozovatelé se tak položením otázky snaží kvízomaty prezentovat jako vědomostní soutěže s bonusovou hrou, což je zjevným obcházením loterního zákona. V případě použití nadstavby lokálního loterního systému může dojít k navýšení počtu herních míst a tím pádem se takto úzce vymezená definice nebude na tato zařízení již vztahovat.

Z důvodu předcházení podobným případům by bylo vhodnější používat obecnější termín např. výherní zařízení. Výherní zařízení by mohla být definována jako zařízení sloužící k provozování hazardních her a umožňující finanční výhry. Tento termín je uvedený i v odborných člancích i ve vyhlášce města Františkovy Lázně. Tento postup schválil i Ústavní soud.²¹² Bližší vymezení herních zařízení by pak mohlo být upraveno ve vyhlášce ministerstva financí.

Neméně důležitým prvkem nové právní úpravy bude i délka trvání povolení. Dle vyjádření ministerstva financí nebude v současné době ministerstvo financí povolovat herní zařízení na dobu delší jednoho roku.²¹³ Je ovšem důležité tuto lhůtu promítnout i do loterního zákona, aby byla zachována zásada rovnosti a nestrannosti. Pokud se nepojmenovaná zařízení budou povolovat na základě § 50 odst. 3 loterního zákona, je žádoucí stanovit lhůtu na provoz těchto zařízení také v maximální délce jednoho roku. Zároveň je potřeba umožnit obcím tato zařízení na svém území regulovat podobně jako u jiných výherních zařízení. Poznatky plynoucí z provozování této hry se pak dají rychle promítnout do loterního zákona, příp. do vyhlášky upravující provozování výherních zařízení a tím zamezit opakování situace okolo vydávání povolení videoloterních terminálů.²¹⁴ Pokud by byla podobná právní úprava přijata, došlo by i k zjednodušení správních řízení, kterými je ministerstvo financí momentálně zahlceno. Vzhledem k množství výherních zařízení a na ně navazujících správních řízení se v současné době hovoří o přesunutí této pravomoci přímo na obce.²¹⁵

²¹² Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²¹³ MINISTERSTVO FINANCÍ. Herní zařízení se budou povolovat jen na jeden rok. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2014/herni-zarizeni-se-budou-povolovat-jen-na-17118>

²¹⁴ Viz kapitola Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009

²¹⁵ ČESKÁ TELEVIZE. Správní řízení s hazardem jsou na léta, MF je chce přenést na obce. ČT24.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/259333-spravni-rizeni-s-hazardem-jsou-na-leta-mf-je-chce-prenest-na-obce/>

5.5. Spotřebitelské soutěže

Spotřebitelské soutěže jsou soutěže, ankety a jiné akce o ceny, při nichž se provozovatel zavazuje vyplatit účastníkům určeným slosováním nebo jiným náhodným výběrem peněžní ceny, vkladní knížky, cenné papíry, pojištění apod. a nemovitosti, a při kterých je podmínkou účasti zakoupení určitého zboží, služby nebo jiného produktu.²¹⁶

Hodnota jednotlivé výhry nesmí podle loterního zákona v jedné soutěži přesáhnout částku 20 tis. Kč a zároveň souhrn hodnot veškerých nepeněžitých výher poskytnutých jedním provozovatelem soutěží nesmí v jednom kalendářním roce přesáhnout částku 200 tis. Kč. Veškeré spotřebitelské soutěže, kde hodnoty výher překračují výše uvedené limity, jsou zakázány.²¹⁷

Spotřebitelské soutěže jsou především používány jako jeden z marketingových nástrojů ke zvýšení odbytu spotřebního zboží nebo k upozornění na uvedení nového výrobku na trh. Provozování spotřebitelských soutěží je pro provozovatele velmi efektivní, neboť zvyšuje poptávku po výrobcích, přičemž produkční náklady výher uhradí stejně zákazníci formou vyšší ceny výrobku.²¹⁸ Není výjimkou, že hlavní výhrou ve spotřebitelských soutěžích jsou např. automobily, které svoji prodejní cenou překračují zákonné limity uvedené v loterním zákoně. Existuje tedy racionální potřeba se ptát, jak je současný stav možný, když v loterním zákoně jsou tyto limity nastaveny zcela jasně.

Odpověď je jednoduchá. Pojmovým znakem soutěží, které reguluje loterní zákon, je totiž prvek náhody ve vztahu k určení výherce. Pokud určení výherce soutěže nebude závislé na prvku náhody, nebude již na takovou soutěž dopadat regulace loterního zákona. Tato skutečnost je také mimo jiné potvrzena ve vyjádření Ministerstva financí ČR ze dne 11. května 2006, v němž samotné ministerstvo uvádí, že chybí-li prvek náhody ve vztahu k určení výherce, nejedná se již o spotřebitelskou soutěž regulovanou zákonem o loteriích.²¹⁹

Provozovatelé těchto spotřebitelských soutěží tak začali vymýšlet způsoby, jak náhodný prvek odstranit. Nejpoužívanějším způsobem jsou zřejmě tzv. vědomostní

²¹⁶ Dle § 1 odst. 4 loterního zákona

²¹⁷ BEDNÁŘ, Marek. Jak na loterie a spotřebitelské soutěže. Epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/jak-na-loterie-a-spotrebitelske-souteze-87816.html>

²¹⁸ HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 123

²¹⁹ BEDNÁŘ, Marek. Jak na loterie a spotřebitelské soutěže. Epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/jak-na-loterie-a-spotrebitelske-souteze-87816.html>

soutěže, při kterých se výhercem stává ten, který odpoví správně nebo nejbližě správně odpovědi. Je ovšem důležité, aby se na soutěžní otázku dalo během soutěže objektivně odpovědět. Vhodným příkladem jsou otázky typu: Kolik golfových míčků se vejde do zavazadlového prostoru automobilu? Každý soutěžící má totiž možnost odpovědět za pomoci matematiky a zjištěných hodnot. Nebo se může použít otázka: Kolik zákazníků navštíví za tento víkend náš obchod? Tato otázka může být z pohledu definice hazardní hry problematická, protože se dá odpověď jednak spočítat na základě statistických dat, na druhou stranu množství zákazníků může záviset na náhodném prvku jako je třeba počasí nebo jiné nepředvídatelné události.

Dalším způsobem jak se vyhnout náhodnému prvku a tím pádem i právní regulaci loterního zákona mohou být tzv. kreativní soutěže. Výhercem takové soutěže je osoba, která poskytne nejlepší příspěvek do soutěže, například složí píseň, kterou nezávislá porota určí jako nejhezčí.²²⁰ Na podobném principu jsou založené i soutěže, kdy je na internet poskytnuta soutěžní fotografie a kdokoli, kdo navštíví tuto internetovou stránku, pro ni může hlasovat. Dále mezi často používané metody patří tzv. rychlostní soutěže. Ty jsou založené prvku rychlosti soutěžícího. Příkladem budiž soutěž ve stylu výhru získá ten, kdo se jako třetí dovolá na telefonickou linku. I zde je náhodný prvek diskutabilní a tak bývá často pro jistotu doplněn i vědomostní otázkou.

Poslední nejrozšířenější metodou je soutěž typu „každý vyhrává“ – koncept takové soutěže je jasný, nicméně je nutné upozornit, že aby byla naplněna podmínka výhry každého účastníka, je nutné, aby mezi hodnotami výher nebyl značný rozdíl. Mezi soutěž typu „každý vyhrává“ by nepatřila soutěž, v níž by každý z účastníků vyhrál určitou drobnou výhru a jeden z těchto výherců by byl dále vylosován a vyhrál například motorové vozidlo. V takovém případě by se již jednalo o spotřebitelskou soutěž regulovanou loterním zákonem.²²¹

S ohledem na výše uvedené je proto nezbytné se ptát, zda současná právní regulace spotřebitelských soutěží má vlastně smysl. Stanovisko ministerstva financí je na jednu stranu závazné pro výrokovou část rozhodnutí finančního úřadu, který vykonává správní dozor nad provozováním spotřebitelských soutěží.²²² Na druhou stranu je právní úprava spotřebitelských loterií natolik potřebná, že by se její právní

²²⁰ BEDNÁŘ, Marek. Jak na loterie a spotřebitelské soutěže. Epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/jak-na-loterie-a-spotrebitelske-souteze-87816.html>

²²¹ BEDNÁŘ, Marek. Jak na loterie a spotřebitelské soutěže. Epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/jak-na-loterie-a-spotrebitelske-souteze-87816.html>

²²² Dle § 149 správního řádu

úprava o tom, které spotřebitelské loterie jsou povoleny a které ne, měla nacházet přímo v loterním zákoně. Neméně zajímavé je zjištění, že zatímco u karetní hry poker ministerstvo financí nepřiznává chybějící prvek náhody, u spotřebitelských soutěží typu rychlostní soutěže apod. je svým způsobem toleruje.

5.6. Ostatní hazardní hry

5.6.1. Bingo

Bingo je sázková hra provozovaná pomocí zvláštního druhu žetonů s kombinací patnácti čísel v číselné řadě od jedné do devadesáti, při kterých není předem určen počet účastníků a ani výše herní jistiny.²²³ Losování se provádí veřejně za pomoci mechanického zařízení a spočívá v postupném losování čísel od jedné do devadesáti. Výhra se vypočítává podle úhrnné výše vkladů, podle druhu výhry a v každé hře podle výsledku losování. Konkrétní podmínky provozování jsou stanoveny v herním plánu. Při vydávání oprávnění k provozování hazardní hry bingo se používá koncesní režim.

V České republice není hraní her typu Bingo příliš oblíbené, tento typ hazardních her se hraje především v kasinech. V roce 1994 byla uvedena hra Bingo na televizních obrazovkách. Provozovatel loterie ovšem manipuloval s výsledky slosování a hra Bingo skončila zřejmě nejznámějším podvodem v provozování loterií v České republice.

5.6.2. Nepojmenované hry

Z důvodu neustálého rozvoje hazardního trhu obsahuje loterní zákon i zmocňovací ustanovení v § 50 odst. 3. Na základě tohoto ustanovení může ministerstvo povolovat i loterie a jiné podobné hry, které nejsou v zákoně v části první až čtvrté upraveny, za předpokladu, že v povolení budou všechny podmínky provozování takové loterie a jiné podobné hry podrobně stanoveny.²²⁴ Tato kategorie hazardní her má za cíl umožnit provozování i takových her, které svým charakterem nejsou v rozporu s účelem

²²³ Dle § 2 písm. g) loterního zákona

²²⁴ Dle § 50 odst. 3 loterního zákona

zákona, avšak jejich znaky neodpovídají charakteristikám zákonem pojmenovaných a ve zvláštních částech zákona blíže upravených her.²²⁵ Ministerstvo financí tak na základě tohoto ustanovení může rychle reagovat na vznik nových hazardních her a individuálně je povolovat.

V minulosti bylo toto ustanovení používáno např. k povolování interaktivních videoloterních terminálů, dnes jsou na základě tohoto zmocňovacího ustanovení povolovány především internetové online sázky, které zatím nejsou přímo upraveny v loterním zákoně. Největším problémem souvisejícím s tímto zmocňovacím ustanovením je vysoký počet žádostí na povolení, kterými je ministerstvo financí v současné době doslova zahlceno. Každá žádost se totiž musí posuzovat individuálně a podmínky provozování si určují provozovatelé sami v herním plánu.

²²⁵ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 45

6. Úprava hazardních her v podzákoných právních předpisech

6.1. Vyhlášky ministerstva financí

Ministerstvo financí je ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu České republiky, finanční trh, regulaci vydávání elektronických peněz a ochranu zájmů spotřebitelů na finančním trhu s výjimkou výkonu dohledu nad finančním trhem v rozsahu působnosti České národní banky pro zavedení jednotné měny euro na území České republiky, pro platební styk, daně, pojistné na důchodové spoření, poplatky a clo, finanční hospodaření, finanční kontrolu, přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků, účetnictví, audit a daňové poradenství, věci devizové včetně pohledávek a závazků státu vůči zahraničí, ochranu zahraničních investic, hospodaření s majetkem státu, privatizaci majetku státu, příspěvek ke stavebnímu spoření a státní příspěvek na penzijní připojištění, ceny a pro činnost zaměřenou proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a vnitrostátní koordinaci při uplatňování mezinárodních sankcí za účelem udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu, posuzuje dovoz subvencovaných výrobků a přijímá opatření na ochranu proti dovozu těchto výrobků.²²⁶ V neposlední řadě je ústředním orgánem státní správy pro tomboly, loterie a jiné podobné hry.

O agendu v oblasti hazardního hraní se stará Odbor 34 – Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriami. Místo ředitele tohoto odboru je v současné době neobsazené. Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriami je dále dělen na dvě oddělení – oddělení 3401 a oddělení 3402.

Ministerstvo financí může v rámci své normotvorné činnosti vydávat prováděcí právní předpisy k loternímu zákonu. Tato pravomoc ministerstva financí vychází ze zmocnění obsažených v loterním zákoně.

6.1.1. Vyhláška o hracích přístrojích

První vyhláškou je **vyhláška č. 223/1993 Sb., o hracích přístrojích**, která byla vydána na základě zmocnění v § 50 odst. 1 loterního zákona. Vyhláška upravuje postup

²²⁶ Dle § 4 odst. 1 zákona č. 2/1969 Sb., zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky ve znění pozdějších předpisů

pro získání osvědčení o provozuschopnosti hracího přístroje. Toto osvědčení je primárním správním aktem a je vydávané státní zkušebnou.²²⁷ Dále jsou v této vyhlášce upraveny náležitosti známky vylepené na hrací přístroj, která potvrzuje získání osvědčení o provozuschopnosti. Upraveno je také vedení podkladů potřebných pro vyúčtování provozu hracích přístrojů, které je provozovatel povinen provést minimálně jednou za měsíc.

Z rozboru obsahu vyhlášky je patrné, že široce překračuje současné zákonné zmocnění, neboť upravuje záležitosti, které vyhlášce nepřísluší. Konkrétně je to osvědčování provozuschopnosti hracího přístroje, povolovací řízení a vyúčtování provozu hracích přístrojů. Jediné, co tedy vyhláška upravuje v souladu se zákonným zmocněním, jsou náležitosti známky.²²⁸ K tomuto nesouladu se zmocňovacím ustanovením došlo díky novelizaci, která změnila právě zmocňovací ustanovení § 50 loterního zákona. To dříve obsahovalo oprávnění ministerstva financí upravit vyhláškou i další podrobnosti týkající se celé druhé části loterního zákona. Vyhláška je stále platná, ale zmocnění překračující zákonný rámec zmocnění neplatí a nemohou být tedy aplikována, ačkoli nepůsobí proti zákonu. I když konkrétní ustanovení vyhlášky nejsou v přímém rozporu se zákonem, stále platí, že veřejná správa nemůže postupovat *praeter legem*.²²⁹

6.1.2. Vyhláška o podmínkách monitorování a uchovávání záznamů v kasinu

Z § 50 odst. 2 loterního zákona vyplývá, že ministerstvo stanoví právním předpisem podrobnosti a bližší podmínky pro monitorování a uchovávání záznamů v kasinech podle § 37. Tyto bližší podmínky upravuje **vyhláška č.285/1998 Sb., o podmínkách monitorování a uchovávání záznamů v kasinu**. Dle této vyhlášky musí každé kasino disponovat zařízením k monitorování každého herního stolu samostatně a v reálném čase. Navíc musí být tato záznamová zařízení vybavena mikrofony, aby umožnily přehrání záznamu se zvukem. Ze záznamu musejí být zřetelně patrné zejména číslice na ruletovém kole a na hracích stolech, označení žetonů, jejich počet a hodnoty

²²⁷ Elektrotechnický zkušební ústav, s.p. a Institut pro testování a certifikaci, a.s

²²⁸ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 79

²²⁹ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 79

karet.²³⁰ Tyto záznamy musí být datově a časově rozlišitelné z důvodu zpětného dohledání konkrétního časového úseku. Záznamy musí být uskladněny na bezpečném místě, aby nedošlo k jejich neoprávněné manipulaci. Je důležité zabránit jejich zcizení, znehodnocení, zničení, nebo zneužití.

Vyhláška obsahuje i povinnost určit provozovateli osoby, které vykonávají dohled nad monitorovacím systémem. V případě poruchy monitorovacího systému je provozovatel povinen ji nahlásit do 24 hodin od zjištění poruchy orgánu správního dozoru. Z loterního zákona vzniká povinnost uchovávat záznamy po dobu 90 kalendářních dnů a umožnit přístup k těmto záznamům, včetně zapůjčení mimo prostor kasina pracovníkům státního dozoru. V době vydání vyhlášky se předpokládalo, že záznamy budou uchovávány především na videokazetách. Díky technologickému pokroku je dnes možné veškeré záznamy uchovávat v digitální podobě. Skladování těchto záznamů by pak bylo i mnohem méně nákladné pro provozovatele a mohlo by i urychlit vykonávání správního dozoru. Při povolení takového druhu skladování by bylo vhodné uvažovat o prodloužení povinné lhůty k uchovávání záznamů.

6.1.3. Vyhláška o spotřebitelských soutěžích

Poslední vyhláškou ministerstva financí je **vyhláška č. 315/1999 Sb., o způsobu oznamování soutěží, anket a jiných akcí o ceny, které nejsou spotřebitelskou loterií**. Vyhláška byla vydána na základě zmocnění uvedeného v § 1 odst. 5 loterního zákona, který upravuje spotřebitelské soutěže. Spotřebitelské soutěže se nahláší místně příslušnému finančnímu úřadu minimálně 15 dní před jejich zahájením a veškeré náležitosti ohlášení, jsou upraveny právě v této vyhlášce.

6.2. Obecně závazné vyhlášky obcí

Obecně závazná vyhláška obce je právním předpisem, který je vydáván zastupitelstvem obce v mezích samostatné působnosti obce.²³¹ Obecná pravomoc územních samosprávných celků vydávat v rámci samostatné působnosti právní předpisy

²³⁰ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 80

²³¹ HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

označované jako obecně závazné vyhlášky vyplývá z čl. 104 odst. 3 Úst, podle kterého mohou zastupitelstva (územních samosprávných celků) vydávat tyto právní předpisy „v mezích své působnosti“, tzn. v mezích té (samostatné) působnosti, která jim může být podle čl. 104 odst. 1 Úst stanovena jen zákonem.²³² Obecně závazné vyhlášky jsou právním předpisem a jsou součástí právního systému České republiky. Obecně závazné vyhlášky nesmějí upravovat věci, které jsou svěřeny výhradně zákonu a nesmějí být v rozporu s právními předpisy vyšší právní síly. V současné době mohou pouze obce, jako jediné územně samosprávné celky, vydávat obecně závazné vyhlášky týkající se hazardních her na základě loterního zákona nebo zákona o obcích.

Obecně závazné vyhlášky obcí dotvářejí systém pramenů herního práva, které se týkají sázek a her výlučně.²³³ Vzhledem k tomu, že vyhlášky vydává zastupitelstvo obce pouze v rozsahu vlastní působnosti obce, může se jednat o prameny herního práva, které nejlépe reflektují konkrétní, aktuální a potřebnou situaci a dovedou na ni rychle a přiměřeně reagovat.

Zákon o obcích vymezuje čtyři možnosti, kdy může obec vydat obecně závaznou vyhlášku

- k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku; zejména může stanovit, které činnosti, jež by mohly narušit veřejný pořádek v obci nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány,
- pro pořádání, průběh a ukončení veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podniků, včetně tanečních zábav a diskoték, stanovením závazných podmínek v rozsahu nezbytném k zajištění veřejného pořádku,
- k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně (dále jen "veřejná zeleň") a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti,

²³² VEDRAL, Josef, VÁŇA, Luboš, BŘEŇ, Jan, PŠENIČKA, Stanislav. Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xv, 861 s. ISBN 80-717-9597-6. s. 71

²³³ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 81

- stanoví-li tak zvláštní zákon.²³⁴

Zjednodušeně by se dalo říci, že obecně závazné vyhlášky mají za úkol zabezpečit v obci veřejný pořádek. Veřejný pořádek představuje právním předpisem neurčený pojem. V obecném smyslu představuje souhrn pravidel nebo zásad chování na veřejnosti.²³⁵ Zmocnění obce k vydání obecně závazných vyhlášek nalezneme také v § 50 odst. 4 loterního zákona.

Loterní zákon zmocňuje obec k vydání obecně závazných vyhlášek týkajících se sázkových her podle § 2 písm. e), g), i), l), m) a n) a loterie a jiné podobné hry podle § 2 písm. j) a § 50 odst. 3²³⁶, které mohou být vymežující

- pozitivně – vyhláškou je určeno místo a čas, ve kterém mohou být hazardní hry provozovány,
- negativně - vyhláškou je určeno místo a čas, ve kterém nesmí být hazardní hry provozovány,
- absolutně negativně – vyhláškou je udělen zákaz provozování hazardních her na celém území obce.

Přijetím novely loterního zákona č. 300/2011 Sb., vznikla nově obcím povinnost informovat ministerstvo financí do 15 dnů dle § 50 odst. 7 o přijetí obecně závazné vyhlášky na základě § 50 odst. 4 a 5. Je zajímavé, že zmocnění obcí je upraveno pouze v § 50 odst. 4. Ustanovení § 50 odst. 5 loterního zákona žádné zmocnění k vydání obecně závazné vyhlášky neobsahuje a je tedy nesmyslné na něj odkazovat.

V každém případě se jedná o velice důležitou pravomoc obce, která může výrazně ovlivnit podnikání provozovatelů hazardních her. Obec může vyhlášku vydat kdykoliv na základě svého uvážení. Vyhláška však musí zachovávat obecnost a nesmí mít diskriminační charakter tím, že by se vztahovala jen na jmenovitě určené subjekty.²³⁷ Při zkoumání vyhlášek obcí, přijatých na základě tohoto zmocnění, je patrné, že většinou obce stanovily místa zákazu provozu hazardních her v přesně

²³⁴ Dle § 10 zákona č. 128/2000 Sb., zákon o obecním zřízení ve znění pozdějších předpisů – dále pouze zákon o obcích

²³⁵ HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1.

²³⁶ Viz kapitola Hazardní hry v České republice

²³⁷ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 82-83

určených budovách označených číslem popisným. V takto individuálně určených budovách již hraní hazardních her probíhalo a tudíž zákaz vydaný vyhláškou, měl jasný a nevyvratitelný vztah ke konkrétnímu provozovateli hazardní hry v daném místě. Čímž dochází k jednoznačné nerovnosti mezi provozovateli hazardních her, protože obecně závazná vyhláška by měla mít dopad na neurčitý okruh adresátů. K otázce obecnosti obecně závazných vyhlášek se vyjadřuje mj. i **Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10**²³⁸ ve kterém je uvedeno, že

„Ve vztahu k obecně závazným vyhláškám, zejména označují-li na základě výslovné zákonné autorizace [§ 10 písm. a) obecního zřízení či § 50 odst. 4 loterního zákona] konkrétní místa (ať už označením čtvrti, ulic a jejich částí či návsí nebo konce v malé vesnici), je nutno požadavek obecnosti regulace interpretovat tak, že se vymezení míst musí opírat o racionální důvody, neutrální a nediskriminační ve vztahu ke konkrétním osobám, na něž regulace při aplikaci dopadá. Nevyplývá-li důvod vymezení konkrétních míst z okolností nebo povahy věci, tíží nakonec obec, jež obecně závaznou vyhlášku vydala, povinnost v řízení před soudem takové racionální a neutrální důvody předeštrít a obhájit.“

Obecnost obecně závazné vyhlášky se tedy dle Ústavního soudu musí zkoumat individuálně a obec si musí oprávněnost vydání napadené vyhlášky před Ústavním soudem obhájit. Pokud obec nechce zakázat hazard plošně na základě absolutně negativně vymezující vyhlášky, pak se z hlediska zachování obecnosti jeví jako nejrozumnější udělení zákazu provozování hazardních her např. v určitých částech obce, v určitých ulicích, příp. v okruhu okolo společensky významných budov jako jsou škola, státní úřady, nemocnice apod. a tím se vyvarovat možné individualizaci provozovatele hazardních her jako adresáta právního předpisu.

Před rokem 2010 byly veškeré obecně závazné vyhlášky vydávány na základě zmocnění uvedeném v loterním zákoně.²³⁹ V únoru 2010 město Františkovy Lázně vydalo vyhlášku č.1/2010 týkající se regulace hazardního hraní na území obce dle

²³⁸ Viz kapitola Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009

²³⁹ Vyhlášky byly vydávány i na základě zrušeného ustanovení v § 17 odst. 11, který se týkal zákazu provozu hazardních her v 100m vzdálenosti od školských zařízení

obecného zmocnění obsaženého v § 10 písm. a) zákona o obcích, jako reakci na rozšíření videoloterních terminálů, v té době přímo neupravených v loterním zákoně.²⁴⁰

Obě zmocnění zakládají oprávnění obce vydat vyhlášku, nikoli její povinnost.²⁴¹ Každá obec tak má na výběr jestli hazardní hraní na svém území podpoří, či omezí. V případě podpory může obec počítat s nezanedbatelným finančním příjmem do obecní pokladny. Pokud provozování hazardních her omezí, odstraní tak negativní jevy spojené s hazardním hraním. Zjednodušeně by se dalo říct, že zpočátku obce preferovaly vlastní fiskální zájmy, zřejmě z důvodu nedostatečného seznámení s problematikou. Dnes již převažuje politický trend hazardní hraní omezit, právě z důvodu negativních jevů provázejících hazard.

6.2.1. Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009

Od roku 2005 se na území České republiky začali objevovat tzv. interaktivní videoloterní terminály na kterých bylo možné provozovat elektronickou ruletu, kostky, poker a další hazardní hry. Zjednodušeně by se dalo říci, že se jednalo o jakousi nadstavbu klasických výherních hracích přístrojů. Ministerstvo financí tato zařízení povolovalo na základě zmocnění § 50 odst. 3 loterního zákona. Nové videoloterní terminály vypadají oproti klasickým výherním hracím přístrojům moderněji a zajímavěji, ale zároveň jsou také mnohem nebezpečnější. Zatímco maximální výše sázek na hru na klasickém výherním hracím přístroji byla upravena v loterním zákoně, tak nové videoloterní terminály takto omezeny nebyly.²⁴²

Prvním provozovatelem interaktivních videoloterních terminálů byla společnost SAZKA, a.s.²⁴³. Ta měla k dispozici znalecký posudek, který tvrdil, že videoloterní terminál je napojen přes centrální server do rozsáhlé sítě a je tedy funkčně závislý na připojení k serveru, zatímco výherní hrací přístroj je samostatným herním zařízením.²⁴⁴ Tato odlišnost měla být podle znaleckého posudku klíčovým faktorem pro udělení povolení dle § 50 odst. 3, namísto povolení na základě ustanovení týkajících se

²⁴⁰ viz kapitola Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009

²⁴¹ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 81, ve kterém se autor zmiňuje o druhém zmocnění dle zrušeného § 17 odst. 11 nikoli o zmocnění na základě § 10 písm. a) zákona o obcích

²⁴² Dle § 17 odst. 4 loterního zákona - 2 Kč v restauraci, 5 Kč v herně a 50 Kč v kasinu

²⁴³ NOVOTNÝ, Josef. Studie hazardních her v České republice a navrhované změny. 2008. Dostupné z: <http://stophazardu.cz/uploads/assets//dokumenty/Studie-hazardnich-her.pdf>

²⁴⁴ Posudek vydaný Ústavem státu a práva Akademie věd ČR JUDr. Jaroslavem Zachariášem, CSc. Dostupné z: http://www.osbrneni.cz/wp-content/uploads/2012/04/100520USPAVCR_50_3.pdf

klasických výherních přístrojů obsažených ve zvláštní části loterního zákona. V rámci odlišností a funkčnosti obou zařízení, nelze proti tomuto posudku mít větších výhrad, kdyby ovšem nedošlo k jeho zneužití ostatními provozovateli.

Ministerstvo financí totiž udělovalo povolení k provozování videoloterních terminálů i do míst, kde výskyt výherních hracích přístrojů obec zakázala vyhláškou. Ministerstvo tak podle mnohých kritiků postupovalo *praeter legem* (či dokonce *contra legem*), přestože ministerstvo financí jako orgán veřejné správy má takovýto postup zakázaný. Někteří provozovatelé dokonce vybavili výherní hrací přístroje dálkovým vysílačem, čímž je mohli vydávat za videoloterní terminály. Dalším nezanedbatelným rizikem pro obce bylo, že z těchto zařízení obce nedostávaly příjem do obecního rozpočtu v podobě správních poplatků, ačkoli náklady spojené s provozováním hazardní hry byly stejné jako při provozování klasických výherních hracích přístrojů.

Ministerstvo financí 15. května 2009 vydalo metodiku pro schvalování videoloterních terminálů číslo jednací 34/44009/2009 jako reakci na nespokojenost obcí se situací okolo videoloterních terminálů. Na základě této metodiky bylo potřeba připojit k žádosti o povolení provozování těchto her souhlas zastupitelstva obce s umístěním videoloterních terminálů. V případě, že žádost prohlášení žadatele tento souhlas obsahovat nebude, Státní dozor nad sázkovými hrami a loteriemi Ministerstva financí povolení nevydá.²⁴⁵ Tato metodika byla poměrně slušným kompromisem, mezi ministerstvem financí a obcemi. Ministerstvo financí ovšem záhy stihlo vydat desetitisíce povolení k provozu videoloterních terminálů i na dobu 10 let. Nově přijatá metodika tedy měla na dosavadní situaci prakticky nulový účinek, neboť byla použitelná pouze na minimum provozovatelů, nebo na úplně nové žádosti.

Město Chrastava vydalo dne 31. srpna 2009 vyhlášku omezující umístění výherních hracích přístrojů a 19. října 2009 vyhlášku podřazující pod pojem výherních hracích přístrojů i videoloterní terminály řízené centrálně a povolované ministerstvem financí.²⁴⁶ Ministerstvo vnitra, jehož jednou z pravomocí je dohled nad legislativní činností územních samosprávných celků²⁴⁷, podalo 5. května 2010 Ústavnímu soudu

²⁴⁵ Rozhodnutí Státního dozoru nad sázkovými hrami a loteriemi Ministerstva financí čj.: 34/44009/2009 ze dne 15. května 2009.

²⁴⁶ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Videoloterní terminály. www.transparency.cz [online]. 2011 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/videoloterijni-terminaly/>

²⁴⁷ Dle § 124 zákona o obcích

návrh na zrušení části vyhlášky města Chrastava, ve které se stanovují místa, kde je možno provozovat videoloterní terminály.²⁴⁸

Ústavní soud vydal 14. června 2011 **nález sp. zn. Pl. ÚS 29/10** ve kterém se mj. věnuje struktuře loterního zákona, která je dle systematického výkladu Ústavního soudu tvořena dvěma částmi. První část je tvořena úvodním a závěrečným ustanovením.²⁴⁹ V této části se nachází především obecná úprava hazardních her, zatímco se v druhé části nachází zvláštní úprava jednotlivě uvedených hazardních her. Ústavní soud tak dal za pravdu zastupitelstvu obce Chrastava v tom, že může videoloterní terminály regulovat stejným způsobem jako výherní hrací přístroje z důvodu, že interaktivní videoloterní terminály se dají zařadit pod definici výherního hracího přístroje dle § 2 písm. e), ale zároveň se na ně nevztahuje zvláštní úprava obsažená v § 17 odst. 1. Ústavní soud se také věnoval teologickému výkladu, na jehož základě uvedl, že *speciální ustanovení obsažené v zákoně o loteriích je třeba s ohledem na to vykládat pokud možno extenzivně tak, aby byl naplněn původní účel, jenž byl tímto ustanovením sledován, tj. prosazení ochrany místních záležitostí veřejného pořádku.*²⁵⁰

Ústavní soud však zároveň zrušil jedno z ustanovení předmětné vyhlášky v části, kde je stanoven účel vydání vyhlášky. Obec Chrastava za jeden z účelů zvolilo též zajištění zneplatnění veškerých povolení na území města (minulých i budoucích) vydaných ministerstvem financí. Tím však obec překročila zákonem vymezené hranice věčné působnosti.²⁵¹ Obec Chrastava tedy u Ústavního soudu uspěla, ale od 1. 1. 2012 se stala tato úprava neúčinnou z důvodu novelizace loterního zákona č. 300/2011, která interaktivní videoloterní terminály výslovně upravuje v úvodních ustanoveních v § 2 písm. l), jako zařízení odlišná od výherních hracích přístrojů.

Další přelomovou vyhláškou č. 1/2010 vydalo zastupitelstvo města Františkovy Lázně dne 24. 2. 2010. Podle vyjádření svých představitelů, výhradně za účelem ochrany veřejného pořádku, neboť státní dozor na úseku loterií a jiných podobných her sám o sobě podle nich nezaručoval dostatečnou ochranu veřejného pořádku na území města.²⁵² Ministerstvo vnitra tuto vyhlášku napadlo, z důvodu podezření, zda zastupitelstvo

²⁴⁸ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Videoloterní terminály. www.transparency.cz [online]. 2011 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/videoloterijni-terminaly/>

²⁴⁹ Viz kapitola Systematika loterního zákona

²⁵⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 14. června 2011, sp. zn. Pl. ÚS 29/10

²⁵¹ TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Videoloterní terminály. www.transparency.cz [online]. 2011 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/videoloterijni-terminaly/>

²⁵² NAKLADATELSTVÍ C. H. BECK. Vyhlášku města Františkovy Lázně napadlo u ÚS Ministerstvo vnitra. [Beck-online.cz](http://beck-online.cz) [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/vyhlasuku-mesta-frantiskovy-lazne-napadlo-u-us-ministerstvo-vnitra/>

nejednalo mimo svou zákonem vymezenou působnost a svou zákonem vymezenou pravomoc a působnost nezneužilo.²⁵³

Přelomovost této vyhlášky spočívala v tom, že tato vyhláška byla vydána dle § 10 písm. a) zákona o obcích k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Videoloterní terminály povolované na základě § 50 odst. 3 loterního zákona byly v této vyhlášce označeny za výherní zařízení a jejich provozování bylo označeno jako činnost, která by mohla veřejný pořádek narušovat. Vyhláška zároveň určila jediné místo, na kterém mohla být takto definovaná výherní zařízení provozována.

K vyhlášce se vyjádřil i veřejný ochránce práv JUDr. Pavel Varvařovský, který uvedl, že *obec zde využila svého legitimního oprávnění k regulaci činností, které fakticky ohrožují veřejný pořádek v obci více než provozování VHP. O tom svědčí mj. i řada hlášení Policie České republiky.* Podle ombudsmana, by jednoznačně obec svoji pravomoc zneužila, kdyby vyhláškou město zakázalo na svém území sázet např. Sportku, či Šťastných deset, neboť tyto hry může povolovat pouze ministerstvo financí na základě zmocnění obsaženém v loterním zákoně a obecně závazné vyhlášky na takové hry nemohou mít žádný vliv.

Ústavní soud proto uzavřel otázku s tím, že *nelze připustit takový výklad podústavních předpisů, který by ve svém důsledku vedl k popření ústavně zaručeného práva územních samosprávných celků na samosprávu v tom smyslu, že by obce byly zbaveny možnosti rozhodovat ve formě obecně závazných vyhlášek o tom, kde se mohou na jejich území vyskytovat provozovny loterií a jiných podobných her, bez ohledu na to, jaké je jejich vnitřní technické uspořádání.*²⁵⁴ Dle Ústavního soudu nemohou být technické rozdíly mezi výherním hracím přístrojem a videoloterní terminálem důvodem pro odepření práva obcí na vydávání obecně závazných vyhlášek. Zda se toto oprávnění obcí na úrovni zákonné úpravy bude opírat o zvláštní zákon ve smyslu § 10 písm. d) zákona o obcích, či zda se bude opírat o generální klauzuli § 10 písm. a) zákona o obcích za účelem zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, se již nejeví jako podstatné.²⁵⁵

Ústavní soud se dále věnoval i ustanovení vyhlášky, která povolovala hraní na výherních zařízeních pouze na jediném místě v obci. Ústavní soud přezkoumal toto ustanovení z důvodu obavy, zda vyhláška splňuje základní podmínku obecnosti, když se

²⁵³ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²⁵⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²⁵⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

přímo dotýká práv konkrétních subjektů. *Ve vztahu k obecně závazným vyhláškám, ...je nutno požadavek obecnosti regulace interpretovat tak, že se vymezení míst musí opírat o racionální důvody, neutrální a nediskriminační ve vztahu ke konkrétním osobám, na něž regulace při aplikaci dopadá.*²⁵⁶ V opačném případě by obec musela v řízení před Ústavním soudem tyto důvody uvést a obhájit. Ústavní soud logickým výkladem dospěl k závěru, že *taková individualizace není výrazem libovůle ani nepřijatelné diskriminace, ale naopak ji považuje za racionálně odůvodněnou tím, že pokud je již ve městě - nota bene lázeňském - povolen provoz kasina, je logické, pokud se provozování hazardních her soustředí pouze a výlučně tam.*²⁵⁷ Toto zjištění opírá o ustanovení § 10 písm. a) obecního zřízení, na jehož základě město povolilo provoz hazardu do prostor kasina, kam dle zastupitelstva města Františkovy lázně a názoru Ústavního soudu logicky patří.

Ústavní soud se v otázce obecnosti věnoval i domněnce, zda provozovatelé jako individualizované subjekty nejsou zkráceni na právu přímé soudní ochrany při vydávání obecně závazných vyhlášek, *kteřé by se těmto subjektům dostalo v případě individualizace cestou aplikace práva ve formě vydání individuálních právních aktů.*²⁵⁸ Tohoto práva, ale mohou tyto subjekty využít u správního soudu, protože povolení k provozování hry dle § 50 odst. 3 loterního zákona uděluje ministerstvo financí, které musí k obecně závazným vyhláškám obcí při vydávání povolení přihlížet. *Správní soud je pak oprávněn posoudit všechny individuální okolnosti případu, tj. případně i to, zda obec zařazením té které nemovitosti do textu vyhlášky nejednala libovolně či diskriminačně. Je to také správní soud, který má možnost v této části obecně závaznou vyhlášku případně neaplikovat.*²⁵⁹ Dle nálezů Ústavního soudu tedy nedochází k rozšiřování pravomocí obcí k vydávání povolení k provozování hazardních her. Nálezy Ústavního soudu deklarují právo obcí na úpravu hazardních her nejen na základě loterního zákona, ale i na základě zákona o obcích.

Ústavní soud se v dalším **nálezu ÚS 22/11 ze dne 27. září 2011** mj. věnoval i otázce následného přezkumu povolení k provozování hazardních her v případě přijetí obecně závazné vyhlášky, která provoz těchto her zakazuje. Ministerstvo financí jako povolující orgán totiž dle loterního zákona zruší povolení, *jestliže nastanou nebo dodatečně vyjdou najevo okolnosti, pro které by nebylo možné loterii nebo jinou*

²⁵⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²⁵⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²⁵⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

²⁵⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

*podobnou hru povolit.*²⁶⁰ Takovou okolností je bezpochyby i vydání obecně závazné vyhlášky zakazující hraní hazardních her. Ministerstvo financí tak mělo zahájit přezkumná řízení ke všem dříve vydaným povolením, které se dostaly do kolize s obecně závaznými vyhláškami. Pokud by tak ministerstvo financí neučinilo a nezahájilo přezkumná řízení *v návaznosti na existující obecně závazné vyhlášky, porušilo by tak ústavně zaručené právo obcí na územní samosprávu.*²⁶¹

Jelikož právo obcí na regulaci videoloterních terminálů bylo potvrzené i Ústavním soudem, obsahovala novela loterního zákona č. 300/2011 Sb. zákonné zmocnění obcí na vydávání obecně závazných vyhlášek na regulaci výherních zařízení. Novelizace ovšem obsahovala i přechodné ustanovení v čl. II odst. 4 znějící:

Čl. II

Přechodná ustanovení

(...)

Odst. 4) Na povolení, která byla vydána podle § 2 písm. i), j) a podle § 50 odst. 3 zákona o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění účinném před 1. lednem 2012, se zmocnění obce vydávat obecně závaznou vyhlášku nevztahuje do 31. prosince 2014; totéž platí pro ustanovení § 50 odst. 5 zákona o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění účinném od 1. ledna 2012. Dobu platnosti těchto povolení omezí ministerstvo financí tak, aby jejich platnost skončila nejpozději dnem 31. prosince 2014, budou-li tyto loterie a jiné podobné hry provozovány v rozporu s obecně závaznou vyhláškou obce nebo v rozporu s ustanovením § 50 odst. 5 zákona o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění účinném od 1. ledna 2012.

V praxi to tedy znamenalo, že obce mohly regulovat tyto hazardní hry až od roku 2015. Toto přechodné ustanovení se stalo terčem kritiky občanských sdružení, které bojovaly proti hazardu²⁶² i veřejného ochránce práv. Ten poslal ministerstvu financí několik zpráv, ve kterých argumentoval nálezy Ústavního soudu, které obcím potvrdily právo regulovat na svém území hazardní hry na základě zmocnění obsaženého v zákoně o obcích i loterním zákoně a že nově schválená právní úprava toto právo obcím odpírá. Nakonec toto ustanovení bylo napadeno ústavní stížností městem

²⁶⁰ Dle § 43 odst. 1 loterního zákona

²⁶¹ Nález Ústavního soudu ze dne 27. září 2011, sp. Zn. Pl. ÚS 22/11

²⁶² Např. občanské sdružení Brnění nebo Občané proti závislostem

Klatovy. Město argumentovalo tím, že napadené ustanovení *dočasně suspendovalo existující, ústavně garantovanou a Ústavním soudem uznanou možnost obcí regulovat provozování interaktivních videoloterních terminálů na svém území.*²⁶³

Poslanecká sněmovna argumentovala obsahem důvodové zprávy k novele loterního zákona, že *platnost povolení vydaných do dne nabytí účinnosti obecně závazné vyhlášky obce, která nejsou s touto vyhláškou v souladu, nebude dotčena.*²⁶⁴ Ministerstvo financí se totiž obávalo zahájení arbitrážních soudů s dotčenými provozovateli, kteří by se odvolávali na retroaktivní působnost těchto vyhlášek pro dříve vydaná povolení. Toto přechodné ustanovení bylo tedy schváleno, aby dotčení provozovatelé měli možnost se na novou zákonnou úpravu řádně připravit. Touto argumentací bylo víceméně přiznáno, že toto rozhodnutí skutečně suspenduje deklarované právo obcí za výše uvedeným účelem.

Ústavní soud tak v řízení zjišťoval, zda tímto přechodným ustanovením nebylo zkráceno ústavní právo obcí na samosprávu. *Vymezení smyslu, podstaty, obsahu a rozsahu práva obcí na samosprávu se Ústavní soud ve své judikatuře věnoval již mnohokrát, a to jak v rovině obecné, tak i konkrétně ve vztahu k ústavnímu právu obcí vydávat v mezích své působnosti obecně závazné vyhlášky a ještě konkrétněji k možnosti obcí regulovat provoz výherních hracích automatů a obdobných zařízení ve smyslu loterního zákona.*²⁶⁵ Ústavní soud zopakoval tendenci, kterou již dříve vydal ve svých nálezech, že *součástí práva na samosprávu ve smyslu ustanovení čl. 8, čl. 100 odst. 1 i čl. 104 odst. 3 Ústavy a ve smyslu nyní již ustálené judikatury Ústavního soudu je také možnost obcí prostřednictvím vydávání obecně závazných vyhlášek regulovat provoz interaktivních videoloterních terminálů na svém území. Ústavní soud se věnoval otázce, zda napadené ustanovení možnost obcí regulovat provoz interaktivních videoloterních terminálů být jen dočasně, avšak po dobu nikoliv nevýznamnou, vylučuje (suspenduje), jedná se o zásah do ústavně garantovaného práva na samosprávu.*²⁶⁶ Vzhledem k tvrzením stran se Ústavní soud věnoval otázce, zda novela naplňuje tzv. legitimní cíl. Na jedné straně bylo legitimní právo obcí regulovat v obci hazard pomocí obecně závazných vyhlášek, na straně druhé legitimní očekávání provozovatelů vyplývající z ochrany práv podle mezinárodních dohod o podpoře a ochraně investic.

²⁶³ Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

²⁶⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

²⁶⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

²⁶⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

Dle ministerstva financí jako tvůrce této novely bylo oběma právům přiměřeně vyhověno, právě pomocí napadeného přechodného ustanovení.²⁶⁷

Ústavní soud ovšem při svém rozhodování vzal v potaz své předchozí nálezy, ve kterých právo obcí na regulaci hazardu potvrdil. A uvedl, že obava ministerstva financí o arbitráže se nezakládají na racionálním základě, jelikož obcím toto právo nově nevzniklo novelou loterního zákona obsahující napadené ustanovení. Toto právo nevzniklo ani nálezy Ústavního soudu. Ústavní soud těmito nálezy právo obcí k regulaci videoloterních terminálů deklaroval. *Provozovatelé interaktivních videoloterních terminálů - stejně jako každý jiný subjekt práva - si totiž mohli a měli být vědomi rizika, že jejich právní sféra může být dotčena v důsledku přijetí, změny či zrušení právních předpisů, a to nejen zákonů, nýbrž i podzákoných právních předpisů (včetně obecně závazných vyhlášek). To ostatně plyne i z ustálené judikatury Ústavního soudu; srov. např. nálezy sp. zn. Pl. ÚS 21/96 ze dne 4. 2. 1997 [N 13/7 SbNU 87 (96); 63/1997 Sb.], v němž Ústavní soud konstatoval, že zrušení staré a přijetí nové právní úpravy je nutně spjato se zásahem do principů rovnosti a ochrany důvěry občana v právo.*²⁶⁸ Očekávání provozovatelů v tom, že by ministerstvo financí ve správním řízení o povolování videoloterních terminálů pokračovalo v opomíjení, příp. ignoraci obecně závazných vyhlášek nemůže být logicky v žádném případě legitimní. Obavu ministerstva financí založenou na zahájení mezinárodních arbitrážních sporů s provozovateli, označil Ústavní soud za spekulaci, která nemá zákonné opodstatnění z důvodu zákazu provozování hazardních her zahraničními osobami, který je součástí loterního zákona.²⁶⁹ Ústavní soud tedy nálezem sp. zn. Pl. ÚS 6/13 ze dne 2. dubna 2013 zrušil uvedené ustanovení loterního zákona, čímž se vyřešil dlouholetý spor mezi obcemi a ministerstvem financí o regulaci hazardu obecně závaznými vyhláškami obcí.

²⁶⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

²⁶⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

²⁶⁹ Dle § 4 odst. 4 loterního zákona

7. Trestné činy související s hazardním hraním

Hazardní hraní s sebou bezpochyby přináší značná společenská rizika. Mohou tedy pochopitelně nastat situace vyplývající z protiprávního jednání, kdy sankce obsažené v jiných právních předpisech k regulaci takového jednání nebudou stačit. Z tohoto důvodu právní úpravu hazardních her nalezneme i v předpisech trestního práva. Stěžejním hmotně-právním předpisem trestního práva je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.²⁷⁰ V trestním zákoníku nalezneme i skutkové podstaty trestných činů, které souvisejí právě s hazardním hraním. Trestní zákoník upravuje trestný čin provozování loterie a podobné sázkové hry, provozování nepoctivých her a sázek a také upravuje trestný čin ohrožování mravní výchovy dítěte. Ustanovení týkající se těchto trestných činů značně vycházejí z původního trestního zákoníku, kde byly tyto skutkové podstaty upraveny podobným způsobem.²⁷¹

7.1. Neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry

Jedná se o úmyslný trestný čin, jehož pachatelem může být pouze fyzická osoba. Dle ustanovení § 252 trestný čin spáchá ten, kdo neoprávněně provozuje, organizuje, propaguje nebo zprostředkovává loterii nebo podobnou sázkovou hru.²⁷² Pachatelem tedy nemůže být účastník hry. Definice trestného činu neoprávněného podnikání je upravena v § 251 trestního zákoníku a ustanovení týkající se neoprávněného provozování hazardních her je zvláštním, speciálním případem neoprávněného podnikání, které chrání společenské vztahy vznikající při podnikání v souvislosti s provozováním loterie nebo podobné sázkové hry.²⁷³ Zvláštní právní úpravu již dříve ve vztahu k původnímu trestnímu zákoníku potvrdil ve svých usneseních Nejvyšší soud.²⁷⁴

Neoprávněně provozuje loterii nebo podobnou sázkovou hru ten, kdo ji provozuje bez příslušného povolení nebo ji zabezpečuje přes zákaz uvedený v loterním zákoně např. spotřebitelské loterie.²⁷⁵ Na rozdíl od obecného trestného činu

²⁷⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů, dále pouze trestní zákoník

²⁷¹ Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zrušen zákonem č.40/2009 Sb.

²⁷² Dle § 252 odst. 1 zákona trestního zákoníku

²⁷³ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614 s. 2569

²⁷⁴ Např. Usnesení Nejvyššího soudu ČR, 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1201/2006

²⁷⁵ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 96

neoprávněného podnikání, se u této skutkové podstaty nevyžaduje větší rozsah protiprávního jednání. Důvodem je, že se skutečný rozsah nedovolených sázkových her obtížně prokazuje.²⁷⁶ K naplnění skutkové podstaty trestného činu stačí i jednorázový čin. Takový čin, ale musí souviset s provozováním hazardní hry, která má charakter podnikání nebo souvisí s podnikáním (např. umístění hracích přístrojů v pohostinském zařízení), což vyžaduje, aby se jí zúčastnilo nebo mohlo zúčastnit více sázejících způsobem, který je charakteristický pro loterii nebo jinou sázkovou hru (stanovení herního plánu nebo pravidel loterie, tomboly či jiné sázkové hry, kurzů na možné výsledky, umístění hracího přístroje v kasinu, herně, pohostinství či jiném zařízení apod.).²⁷⁷ Zároveň je vyloučen souběh s obecným trestným činem neoprávněného podnikání.

Oproti starému trestnímu zákoníku jsou nově do skutkové podstaty zahrnuty i organizování, propagování a zprostředkování hazardních her dle loterního zákona. Organizováním loterie nebo podobné sázkové hry se rozumí, pokud ji pachatel přímo neprovozuje, ale její provozování zosnuje nebo řídí.²⁷⁸ Organizátorství je jedním ze znaků vývojového stádia u závažných trestných činů. V tomto ustanovení je potřeba použít užšího vnímání pojmu organizátora, jako účastníka trestného činu.²⁷⁹

Propagací loterie nebo podobné sázkové hry je šíření, rozšiřování a uvádění ve známost, tedy i zabezpečování jakékoli reklamy, včetně různých způsobů upozorňování (slovního, písemného, telefonního, elektronického, včetně internetu apod.) na neoprávněně provozovanou loterii nebo podobnou sázkovou hru. Může to být, a zpravidla i bude s ohledem na neoprávněnost, skrytá propagace.²⁸⁰ Výslovný zákaz nepovolených hazardních her nalezneme také v § 1 odst. 9 loterního zákona, toto ustanovení ale počítá s uložením sankce na základě zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zák. č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů.

Zprostředkováním loterie nebo podobné sázkové hry se rozumí jakékoli zajištění kontaktu mezi jednotlivými osobami zabývajícími se organizováním, provozováním, ale

²⁷⁶ JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, 968 s. ISBN 978-808-7576-649. s. 704

²⁷⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2571

²⁷⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2570

²⁷⁹ Dle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku

²⁸⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2571

i propagací nebo využíváním takové neoprávněně provozované loterie.²⁸¹ Jedná se především o zprostředkování nepovolené hazardní hry účastníkovi hry provozovatelem, ale může se jednat i o zajištění kontaktu mezi provozovatelem a osobou, která např. nelegálně obstará výherní hrací přístroj.²⁸²

V § 252 nalezneme sankce, které se pohybují od zákazu činnosti po odnětí svobody na tři roky. Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li trestný čin jako člen organizované skupiny, nebo získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.²⁸³ Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, získá-li pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.²⁸⁴

V rámci tohoto ustanovení je potřeba zmínit opět terminologickou nepřesnost postihující právní úpravu hazardních her. V tomto ustanovení se hovoří o loteriích a podobných sázkových hrách. Ovšem vzhledem k objektu trestného činu, kterým je veřejný zájem na dodržování státní regulace provozování loterií a podobných sázkových her, lze jednoduše dovést, že úmyslem bylo upravit provozování loterií a jiných podobných her upravených v loterním zákoně.²⁸⁵ I přes výše uvedené důvody by bylo rozhodně vhodnější používat jednotné označení pro hazardní hry.

Neoprávněně provozování loterie a podobné sázkové hry je jediným trestným činem, věnující se hazardním hrám, který nemůže spáchat právnická osoba. Vzhledem k tomu, že provozovatelem hazardních her dle § 1 odst. 7 loterního zákona může být pouze právnická osoba, je vynechání tohoto ustanovení zákonodárcem zajímavé. Jestliže je právo k provozování hazardních her dáno výlučně právnickým osobám, tak existuje logická potřeba zahrnout i toto ustanovení mezi trestné činy, za které má nést právnická osoba trestní odpovědnost.

7.2. Provozování nepoctivých her a sázek

Dalším trestným činem souvisejícím přímo s hazardním hraním je trestný čin provozování nepoctivých her a sázek, upravený v § 213 trestního zákoníku. Skutkovou

²⁸¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2571

²⁸² ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2571

²⁸³ Dle § 252 odst. 2 trestního zákoníku

²⁸⁴ Dle § 252 odst. 3 trestního zákoníku

²⁸⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2569

podstatu naplní ten, kdo provozuje peněžní nebo jinou podobnou hru nebo sázku, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům. Nepoctivé hry a sázky jsou takové hry, jejíž pravidla nezaručují rovné možnosti výhry všem účastníkům. Pojmem peněžní hra označujeme hry s peněžitým vkladem, za jinou podobnou hru se považuje hra obdobného typu, kde vkladem je jiná hodnota než peníze, např. věc nebo jiná majetková hodnota.²⁸⁶

V praxi jde především o tzv. řetězové hry (typu letadlo aj.) při kterých počet účastníků roste geometrickou řadou a na počátku zapojené osoby mají možnost získat mnohonásobek svého vkladu na úkor pozdějších účastníků.²⁸⁷ Takové jednání spočívá v získávání dalších zákazníků a prodejců různého zboží či služeb, za něž původní obchodníci dostávají provize nebo odměny. Hry typu letadlo či pyramida se často vydávají za obchodní modely, nikoli za hazardní hry.²⁸⁸ Blíže se tomuto problému věnoval ve svém usnesení Nejvyšší soud.²⁸⁹ V usnesení Nejvyššího soudu je uvedeno, že *podstatou takové hry je především získání nových účastníků, z jejichž vkladů (vstupních poplatků) je financován pyramidový systém, přičemž těmto novým (pozdějším) účastníkům s ohledem na jejich počet nejsou zaručeny rovné možnosti výhry, a to především ve srovnání s osobami již provozujícími tuto hru. Za uvedených předpokladů jde o tzv. pyramidovou hru i v případě, když je její existence a podstata navenek zastřena například získáváním nových účastníků jako obchodních zástupců pro provádění údajné obchodní činnosti, poskytováním různých nepodstatných slev či výhod apod. Povahu „výhry“ zde může mít i tzv. provize poskytovaná za získání dalších účastníků takové hry.*²⁹⁰

Jednou z dalších nepoctivých her může být i hra skořápky. Skořápky jsou známou hazardní hrou, jejíž princip je velmi jednoduchý. Obsluhující hry – skořápkář – míchá tři skořápky, pod jednou z nich je ukrytý předmět např. kulička. Úkolem sázejícího je uhodnout, kde se kulička nachází a v případě úspěchu je mu vyplacena výhra v dvojnásobné výši než sázka.²⁹¹ Skořápky se většinou hrají na veřejných prostranstvích, jako jsou trhy, poutě, nádraží apod. Na první pohled taková hra vypadá

²⁸⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2133

²⁸⁷ KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6. s. 94

²⁸⁸ Podobným, ale legálním obchodním modelem je multi-level marketing

²⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 11. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1237/2009

²⁹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 11. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1237/2009

²⁹¹ PAVELKA, Jindřich. Skořápky - pravděpodobnost výhry, podvádění, rozhodnutí soudu. Hazardni-hry.eu [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.hazardni-hry.eu/ostatni/skorapky.html>

pro sázející zajímavě, protože pravděpodobnost výhry je 1:3 a míchání skořápek probíhá před očima sázejícího.

Skořápkáři ovšem znají spoustu způsobů jak sázejícímu hru znesnadnit. Mezi ně patří řada rychlých pohybů a triků, při kterých se může kulička ocitnout např. v ruce a být nenápadně uložena do kteréhokoli kelímku. Skořápkářům také mohou pomáhat komplikované, tzv. volavky, kteří mají za úkol nalákat sázejícího k hraní pomocí psychologických metod. Často dají hráči okusit, jak snadno lze vyhrát a pak jej oberou o vše, nechá-li se. Atmosféru dokresluje také samotný skořápkář, který často mává tisícovkami v ruce. Tím útočí na podvědomí hráčů: zde jsou peníze, vezměte si svou výhru.²⁹²

K této hře vyjádřil Nejvyšší soud ve svém usnesení z 23. března 2007. Hra skořápkou *svými pravidly nezaručuje rovné možnosti výhry pro všechny účastníky, neboť jednostranně zvyhodňuje jejího provozovatele..., její provozování lze pokládat za provozování jiné podobné peněžité hry ve smyslu § 250c odst. 1 TrZ o trestném činu provozování nepoctivých her a sázek.*²⁹³

Obviněný argumentoval, že soud nevyslechl poškozené, kteří by určili výši svých sázek a výher a tudíž nemůže být prokázáno, že hra byla nepoctivá. Nejvyšší soud však dal za pravdu již okresnímu soudu, který v odůvodnění svého rozhodnutí podrobně vysvětlil důvody, proč danou hru podobnou peněžní hře nelze považovat za hru, jejíž pravidla zaručují rovné možnosti výhry. Správně rovněž dospěl k závěru, že k uplatnění znaku vyjádřeného slovy „provozuje jinou podobnou peněžní hru nebo sázku“ není nutné, aby provozovatel fakticky uzavřel sázku s některým z hráčů, nebo aby bylo dokonce prokázáno, že tuto sázku vyhrál.²⁹⁴ K naplnění skutkové podstaty provozování nepoctivých sázek a her dle tohoto usnesení stačí, aby pachatel nabízel jiným osobám možnost takové hry. K naplnění podstaty trestného činu tedy není podmínkou ani vložení vkladu do hry.

Někteří autoři např. internetových článků se vůči argumentaci Nejvyššího soudu vymezují.²⁹⁵ Kritici např. namítají, že hazardní hry jsou už ze své podstaty nepoctivé, neboť v dlouhodobém časovém úseku vždy vydělává provozovatel na úkor sázejících. Pokud by tomu tak nebylo, nikdo by v takovém odvětví logicky nepodnikal. Kritici sice

²⁹² PAVELKA, Jindřich. Skořápký - pravděpodobnost výhry, podvádění, rozhodnutí soudu. Hazardní-hry.eu [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.hazardni-hry.eu/ostatni/skorapky.html>

²⁹³ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. března 2007, sp. zn. 11 Tdo 48/2007

²⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze ČR dne 23. března 2007, sp. zn. 11 Tdo 48/2007

²⁹⁵ PAVELKA, Jindřich. Skořápký - pravděpodobnost výhry, podvádění, rozhodnutí soudu. Hazardní-hry.eu [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.hazardni-hry.eu/ostatni/skorapky.html>

mají pravdu, že šance na výhru při výběru jedné skořápky ze tří skořápek pro sázejícího je např. vyšší než u rulety. K posouzení nepoctivosti hry nestačí pouze matematické vyjádření pravděpodobnosti výhry, ale musíme brát v potaz i pravidla a okolnosti provázející provozování této hry.

Hra skořápky je skutečně už ze svého principu nepoctivá. Např. u hry black jack vystupuje krupiér jako protihráč sázejících a jeho cílem je vyhrát hru ve prospěch provozovatele. Pravidla hry black jack ovšem stanovují jasné mantinely, kdy krupiér již nesmí hrát, nebo moment kdy krupiér automaticky prohrává bez ohledu na soupeřův výsledek v dané hře. Pravidla hry black jack tedy nemohou být z tohoto důvodu nepoctivá, protože z nich mohou mít prospěch všechny strany a záleží pouze na náhodě. Stejně srovnání se nabízí i v případě volavek, jejichž úkolem je potencionálního hráče vtáhnout do hry a poté ho obelstít.

Podobně vystupují i hostesky v kasinech. Hostesky svým vzhledem a příjemným vystupováním lákají sázející k dalším sázkám. Hostesky ovšem nemají šanci samotnou hru nijak ovlivnit v neprospěch sázejícího, (krupiér tuto šanci sice má, ale je limitován pravidly, ze kterých může mít prospěch i sázející). Takové ovlivňování je úkolem právě volavek s primárním a často jediným cílem, aby sázející prohrál co nejvíce finančních prostředků. Rozdíl je i v místě provozování těchto typů her. Kasino je budova, ve které se provozují především hazardní hry, zatímco hra skořápky bývá provozována na veřejných prostranstvích. Z těchto důvodů by měla být především pravidla a okolnosti provozování vnímány jako zásadní rozdíl mezi nepoctivými a poctivými hazardními hrami. Prakticky nulová možnost výhry a neochota provozovatele výhru poskytnout jsou zásadními vlastnostmi nepoctivých her.

Trestný čin provozování nepoctivých her a sázek je úmyslným trestným činem a jeho skutková podstata je blízká skutkové podstatě trestného činu podvodu. O podvod se tu zpravidla nejedná, neboť účastníci jsou poměrně podrobně seznámeni s pravidly i systémem takové hry, ale zpravidla si neuvědomují, že v důsledku řetězení a nutnosti zapojení stále většího počtu účastníků nemají naději na výhru. Pokud by při tzv. hazardní hře nebo sázce byl u účastníků vyvoláván omyl nebo bylo využíváno jejich omylu či jim byly zamlčovány podstatné skutečnosti, šlo by za současného splnění i dalších požadovaných znaků o podvod podle § 209.²⁹⁶

²⁹⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2133

Objektem trestného činu je tu zájem na poctivém provozování peněžních nebo jiných podobných her nebo sázek, zejména co do rovné možnosti získání výhry z nich. Sekundárním objektem je cizí majetek.²⁹⁷ Pachatelem tohoto trestného činu je provozovatel nepoctivé sázky a hry, kterým může být jak fyzická, tak i právnická osoba. Sankcemi týkající se tohoto ustanovení jsou zákaz činnosti a odnětí svobody v maximální výši deseti let.

Protože ustanovení § 1 odst. 6 loterního zákona obsahuje zákaz loterií nebo jiných podobných her, které nezaručují všem účastníkům hry rovné podmínky, včetně možnosti výhry, se ustanovení § 213 trestního zákoníku použije pouze na případy provozování hazardních her neuvedených v loterním zákoně. Pokud by hazardní hra uvedená v loterním zákoně svými pravidly nezaručovala rovné podmínky všem účastníkům, nezískala by tak povolení k provozování hazardní hry a jednalo by se o trestný čin neoprávněného provozování hry.

7.3. Ohrožování výchovy dítěte

Poslední trestným činem, který se přímo věnuje hazardním hrám, je trestný čin ohrožování výchovy dítěte. Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo umožní, byť i z nedbalosti, dítěti hru na výherním hracím přístroji, který je vybaven technickým zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a které poskytuje možnost peněžité výhry.²⁹⁸ Objektem trestného činu ohrožování výchovy dítěte je zájem na řádné výchově dětí, která má být vedena v souladu se zásadami morálky občanské společnosti tak, aby byl zaručen jejich řádný rozumový, mravní a citový vývoj.²⁹⁹ Ustanovení týkající se hraní na výherním hracím přístroji je zvláštní právní úpravou pro obecnou definici trestného činu ohrožování výchovy dítěte uvedenou v odst. 1 tohoto paragrafu. Předmětem útoku mohou být jen děti, tedy ve smyslu § 126 osoby mladší osmnácti let.³⁰⁰

V tomto ustanovení je zákonodárcem použit termín výherní hrací přístroj. Tento pojem upravený v trestním zákoníku musí být chápán širěji, než je tomu u stejně pojmenovaného zařízení upraveného v loterním zákoně. Hracím přístrojem se zde

²⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 2132

²⁹⁸ Dle § 213 odst. 2 trestního zákoníku

²⁹⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 1954

³⁰⁰ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 1954

rozumí zpravidla elektronický, elektrotechnický, ale i mechanický nebo jiný automat, za podmínky, že je vybaven elektronickým, elektrotechnickým, mechanickým nebo jiným zařízením, které ovlivňuje výsledek zejména sázkové hry.³⁰¹

Zde přichází na řadu opět diskuze na téma rozdílnosti výherních hracích přístrojů a ostatních výherních zařízení, která nejsou v trestním zákoníku přímo vyjmenována. Je potřeba mít na paměti stěžejní zásadu trestního práva spočívající v zákazu analogie přímo neuvedeného trestného činu. Pokud je použita širší definice výherního hracího přístroje, do které spadají i ostatní hazardní hry provozované na výherních zařízeních, pak může být dosaženo legitimního cíle ochrany dítěte před negativními vlivy hazardního hraní. I Ústavní soud ve svých nálezech potvrdil, že např. videoloterní terminály ačkoli jsou technicky rozdílné, mají stejně negativní dopad jako klasické hrací přístroje.³⁰² Z tohoto důvodu je logicky potřeba chránit stejnou měrou před všemi druhy herních zařízení bez ohledu na jejich technické vlastnosti, nota bene u dětí.

Pachatelem trestného činu může být provozovatel, rodič, nebo osoba, které je dítě svěřeno do péče (např. chůva) i právnická osoba. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti. K naplnění skutkové podstaty trestného činu postačuje i umožnění jediné hry. Nezbytným prvkem je možnost poskytnutí peněžité výhry, bez ohledu na její skutečnou výhru. Ustanovení se tedy nevztahuje na zařízení poskytující věcnou výhru např. hračky apod.

³⁰¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. 3614 s. ISBN 978-807-4004-285. 3614. s. 1959

³⁰² Viz kapitola Legislativní změny ve vydávání vyhlášek obcí od roku 2009

Závěr

Hazardní hry jsou nedílnou součástí současného života v České republice a v budoucích letech se dá předpokládat jejich významný vývoj. Základní premisou této práce bylo zanalyzovat právní předpisy, které se tomuto specifického druhu lidské zábavy věnují. Touto diplomovou prací jsem se snažil sledovat vývoj historické i současné právní úpravy hazardních her v České republice. Na začátku práce bylo důležité vymezit základní termíny, které jsou pro toto odvětví specifické a vyskytují se napříč celou prací. Po charakteristice těch nejdůležitějších termínů následuje kapitola věnující se vývoji hazardních her napříč světovými dějinami. Tento exkurz je sice poměrně stručný, přesto se dle mého názoru jedná o přehled velice zajímavý. Větší část vývoje je logicky věnována právní úpravě hazardního hraní v českých zemích. Při zpracování této kapitoly jsem byl příjemně překvapen faktem, že právní regulace hazardu je prostoupena těmi nejzásadnějšími právními prameny české právní historie.

Po kapitole věnované historii následuje část práce věnující se soukromoprávní úpravě smlouvy o sázce a hře. Při jejím zpracování jsem se potýkal především s nedostatkem komentářové literatury věnující se tomuto druhu odvážných smluv. Tento nedostatek byl zapříčiněn přijetím nového soukromoprávního kodexu. Snažil jsem se tedy porovnávat nově přijatou soukromoprávní úpravu nejprve v rámci historického vývoje od ABGB až po úpravu obsaženou ve velké novelizaci občanského zákoníku z roku 1991. Zároveň jsem se pokoušel zjistit, zda komentářová literatura (příp. judikatura) vycházející ze zrušeného občanského zákoníku je právně konformní s nově přijatým zákonem. U některých rozhodnutí Nejvyššího soudu jsem musel dojít k zamítavému stanovisku, ve většině případů ovšem konformita dotčena zřejmě nebude.

Následující kapitola je věnována podstatně rozsáhlejší veřejnoprávní úpravě hazardních her. V této části práce jsem pracoval především s loterním zákonem. U tohoto zákona jsem považoval za prioritu věnovat několik odstavců jeho vývoji. Znalost vývoje je pro další analýzu tohoto stěžejního předpisu herního práva dle mého názoru nezbytná. Analýza vývoje loterního zákona totiž prokázala, že loterní zákon byl podroben častým novelizacím. Ve většině případů se ovšem jednalo o dílčí úpravy. Pokud už byla použita rozsáhlejší novela, vždy se jednalo o upravení již akutních záležitostí, jako byla např. situace okolo videoloterních terminálů. Kritickému náhledu jsem podrobil i loterní zákon z pohledu systematiky zákona. Na nesystematičnosti

loterního zákona se podepsaly zejména okolnosti provázející rychlé vytvoření a přijetí zákona. Dílčí úpravy systematičnosti zákona také neprospěly.

Stěžejní část práce je pak věnována druhům loterií a jiných podobných her v loterním zákoně. Při analyzování jednotlivých druhů jsem narazil na problematické označení loterie a jiné podobné hry. Tento pojem by s ohledem na vývoj hazardního trhu a jeho právní úpravy bylo vhodnější nahradit termínem hazardní hry. Pod tento pojem se lépe zařadí i sporné hazardní hry jako je např. poker. Z tohoto důvodu je pojem hazardní hra používán napříč touto prací namísto legálního pojmu loterie a jiná podobná hra.

Při rozebrání jednotlivých druhů hazardních her jsem se pokusil jednotlivé hry zařadit do příbuzných skupin. Během analyzování loterií jsem např. došel k názoru, že právní úprava loterií je poměrně zdařilá až na pár výjimek jako např. loterní komise. Tento fakt je ovšem způsoben především minimální vývojem provozování loterií, který se v dlouhodobém horizontu fakticky nezměnil. Jedinou změnou prošli praktické způsoby provozování. Došlo i ke zvýšení intenzity slosování u některých loterií jako např. Euromiliony apod.

V části věnované sázkovým hrám jsem upozornil na některá ustanovení loterního zákona, která mi přijdou nadbytečná či nesmyslná např. zvláštní úprava dostihových sázek. Část práce jsem věnoval i internetovému sázení, které je v současné době velikým trendem na trhu s hazardním hraním. V této oblasti bude zajímavé sledovat budoucí vývoj nejen v rámci právního systému České republiky, ale i evropského příp. mezinárodního práva.

V kapitole věnující se hazardním hrám provozovaných v kasinu je rozebrán především současný problém okolo definování loterie a jiné podobné hry v souvislosti s nedávnou novelou, která pod tuto definici zařadila i karetní hry typu poker. Pravidla této karetní hry jsem se pokusil zanalyzovat a výsledkem této analýzy je, že označení pokeru dle současné právní úpravy je přinejmenším sporné. V současné době probíhají i soudní řízení, která snad v tomto ohledu udělají jasno. Podobný vývoj není pouze české unikum. K podobným soudním řízením dochází po celém světě, protože karetní hry typu poker jsou v současnosti stále na vzestupu.

Při rozebírání současné právní úpravy hazardních her provozovaných na výherních zařízeních jsem narazil na trend zákonodárce ke konkretizování jednotlivých druhů výherních zařízení. Tento trend považuji za poměrně nešťastně zvolený způsob právní regulace. Dle mého názoru je vhodnější použít obecnější právní úpravu spolu se

zavedením pojmu herní zařízení, které lépe vystihuje podstatu provozování těchto hazardních her.

V neposlední řadě jsem část práce věnoval i spotřebitelským soutěžím. Spotřebitelské soutěže by si dle mého názoru zasloužily vlastní právní úpravu odděleně od klasických hazardních her. Při zkoumání současné situace jsem narazil na zajímavost spočívající v obcházení náhodného prvku, který definuje loterie a jiné podobné hry. Tento fakt by se měl do nové právní úpravy spotřebitelských soutěží určitě promítnout z důvodu zajištění právní jistoty při provozování spotřebitelských soutěží.

Po analýze stěžejního zákona herního práva jsem se věnoval podzákoným právním předpisům, které z něj vyplývají. Např. při analýze vyhlášky ministerstva financí o výherních hracích přístrojích bylo zjištěno, že její část je prakticky nepoužitelná. V části věnující se obecně závazným vyhláškám obcí jsem se věnoval i vývoji vydávání vyhlášek v posledních letech. Popis a analýza jednotlivých změn ať už v nálezích Ústavního soudu či novele loterního zákona je nezbytnou součástí práce, která vede k pochopení současné právní úpravy.

V poslední kapitole je rozebrána právní úprava hazardních her v rámci trestního práva. Rozebráním jednotlivých trestných činů jsem chtěl mj. upozornit na jednotnost pojmů označující hazardní hraní v právním systému České republiky. Trestní zákoník totiž pro některé pojmy zavádí vlastní označení, což vymahatelnost práva sice nevyklučuje, přesto by sjednocení pojmů napříč právním systémem pramenům herního práva dozajista prospělo.

Při zpracování této práce jsem se potýkal mj. i s nedostatkem odborné literatury vztahující se k právní úpravě hazardního hraní. Z tohoto důvodu jsem se snažil používat především webové články a vlastní úvahy k danému tématu. Jsem si vědom, že každá kapitola obsažená v této práci by mohla být podrobněji rozebrána jako vlastní téma diplomové práce. Pevně však věřím, že jsem k cíli této diplomové práce zdárně dospěl a žádnou z kapitol jsem vědomě nezanedbal.

S ohledem na všechna uvedená zjištění spatřuji zásadní potřebu v přijetí nového zákona, který by tyto a další nedostatky odstranil. Pokud by nový zákon např. zavedl vhodnější označení pro loterie a jiné podobné hry, bude potřeba tyto úpravy reflektovat i do ostatních právních předpisů jako je např. trestní zákoník. Před přijetím nového zákona je ovšem potřeba udělat nejdříve důkladnou analýzu hazardního trhu nejen v České republice, ale i v zahraničí. Je potřeba si uvědomit, že nastupuje nová generace hráčů, která o klasické provozování hazardních her např. v hernách nebude mít takový

zájem jako ta současná. Běžnou součástí života nastupující generace jsou počítače a jiné technologické vymoženosti. Dá se tedy předpokládat vývoj hazardního trhu i tímto směrem. Zjištěné poznatky z provedených analýz pak bezpochyby povedou k dokonalejší právní úpravě tohoto fenoménu v budoucnosti. Jedno je jisté, hazardní trh se neustále vyvíjí a česká právní úprava potřebuje změnu.

Seznam použitých pramenů

Literatura

DVOŘÁK, Tomáš. Zákon o loteriích a jiných podobných hrách: s poznámkami a souvisícími předpisy / 2. vydání podle stavu k 1. 12. 2006. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-720-1638-5.

HENDRYCH, Dušan. Právní slovník. 3., podstatně rozš. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, xxii, 1459 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 978-80-7400-059-1

HUBÁLEK, František. Produkty sázkového a herního průmyslu. Praha, 2008. s. 97 (nepublikovaná učebnice)

JELÍNEK, J. a kol. Trestní právo hmotné. 3. vydání. Praha: Leges, 2013, 968 s. ISBN 978-808-7576-649.

KASAL, Ivo. Losy v srdci Evropy. Od klasických ke stíracím. Praha: Olympia, 2001, s. 223. ISBN 80-7033-717-6.

KRAMÁŘ, Květoslav a Aleš HUŠÁK. Herní právo. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 181 s. ISBN 80-868-9880-6.

MALAST, Jan a Jiří RAJCHL. Soudní judikatura v oblasti herního práva. Vydání první. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 460 s. ISBN 978-807-3800-628.

ŠÁMAL, Pavel. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2012, 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠVESTKA, Jiří, Jiří SPÁČIL, Marta ŠKÁROVÁ a Milan HULMÁK. Občanský zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C. H. Beck, 2009, 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-108-6.

VEDRAL, Josef, VÁŇA, Luboš, BŘEŇ, Jan, PŠENIČKA, Stanislav. Zákon o obcích (obecní zřízení): komentář. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xv, 861 p. ISBN 80-717-9597-6.

ZÍBRT, Čeněk. Z her a zábav staročeských: příspěvky ke kulturním dějinám českým. Velké Meziříčí: Nakl. J. F. Šaška, 1889.

Zákony

JGS Nr. 946/1811 Všeobecný zákoník občanský (ABGB) zrušen zákonem č. 141/1950 Sb.

Zákon č. 141/1950 Sb., občanský zákoník (střední občanský zákoník) zrušen zákonem č. 40/1964 Sb.

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, zrušen zákonem č.40/2009 Sb.

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník zrušen zákonem č. 89/2012 Sb.

Zákon č. 2/1969 Sb., zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách ve znění pozdějších předpisů (loterní zákon)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obecním zřízení (zákon o obcích)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění pozdějších předpisů (správní řád)

Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování) ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů (trestní zákoník)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový občanský zákoník)

Vyhlášky Ministerstva financí České republiky

Vyhláška č. 223/1993 Sb., o hracích přístrojích

Vyhláška č.285/1998 Sb., o podmínkách monitorování a uchovávání záznamů v kasinu

Vyhláška č. 315/1999 Sb., o způsobu oznamování soutěží, anket a jiných akcí o ceny, které nejsou spotřebitelskou loterií

Judikatura

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 3. 2. 1972 R 42/1972 civ.

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích z 2. 11. 1995, sp. zn. 8 Co 1799/95

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 10. 1997 sp. zn. 3 Cdon 1396/96

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. listopadu 2003, sp. zn. 33 Odo 621/2003

Usnesení Nejvyššího soudu ČR, 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1201/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. března 2007, sp. zn. 11 Tdo 48/2007

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 11. 2009, sp. zn. 8 Tdo 1237/2009

Nález Ústavního soudu ze dne 7. září 2011, sp. zn. Pl. ÚS 56/10

Nález Ústavního soudu ze dne 27. září 2011, sp. Zn. Pl. ÚS 22/11

Nález Ústavního soudu ze dne 2. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 6/13

Dokumenty EU

Zelená kniha Evropské komise. O on-line hazardních hrách na vnitřním trhu /kód dokumentu 8313/11, KOM(2011) 128 v konečném znění.

Dokumenty Ministerstva financí České republiky

Stanovisko ministerstva financí ke karetním sázkovým hrám podle § 2 písm. m) zákona č. 202/1990 Sb. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Metodika_2012-01-01_Stanovisko-ke-karetnim-sazkovym-hram-podle-2-pism-m-zakona-c-2021990-Sb.pdf

Rozhodnutí Státního dozoru nad sázkovými hrami a loteriemi Ministerstva financí č.j.: 34/44009/2009 ze dne 15. května 2009

MINISTERSTVO FINANCÍ. Lokální loterní systém. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/loterie-a-sazkove-hry/podminky-pro-povolovani-loterii/lokalni-loterni-system>

MINISTERSTVO FINANCÍ. Sdělení Ministerstva financí k tzv. „Kvízomatům“. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/loterie-a-sazkove-hry/stanoviska/sdeleni-ministerstva-financi-k-tzv-kvizo-16525>

MINISTERSTVO FINANCÍ. Herní zařízení se budou povolovat jen na jeden rok. Ministerstvo financí ČR [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2014/herni-zarizeni-se-budou-povolovat-jen-na-17118>

MINISTERSTVO FINANCÍ. Odpovědi na nejčastěji kladené dotazy - k zákonu č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů - od 1. 1. 2012. Ministerstvo financí ČR [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/soukromy-sektor/regulace/loterie-a-sazkove-hry/casto-kladene-dotazy>

Důvodové zprávy k zákonům

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 70/1994 Sb.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 149/1998 Sb.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 63/1999 Sb.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 300/2011 Sb.

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., znění účinné od 18. 5. 2011

Posudky, studie a odborné články

ERNST & YOUNG. Srovnávací analýza vybraných modelů technických řešení sázkových her provozovaných prostřednictvím technických zařízení a návrh organizačního řešení státního dozoru nad sázkovými hrami a loteriemi. Ministerstvo financí ČR. 2013. Dostupné z: http://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Odborne-vyzkumy_Analyza_2013-03_Srovnavaci-analyza-vybranych-modelu-technickyh-reseni-sazkovych-her.pdf

NOVOTNÝ, Josef. Studie hazardních her v České republice a navrhované změny. 2008. Dostupné z: <http://stophazardu.cz/uploads/assets//dokumenty/Studie-hazardnich-her.pdf>

SAZKA, a.s. Komentáře k materiálu senátora Josefa Novotného. „Studie hazardních her v České republice a navrhované změny“. 2008.

ZACHARIÁŠ, Jaroslav Posudek vydaný Ústavem státu a práva Akademie věd ČR. Dostupné z: http://www.osbrneni.cz/wp-content/uploads/2012/04/100520USPAVCR_50_3.pdf

Internetové zdroje

Advokátní kancelář Richard Gürlich. Sázka, hra, los a veřejný příslib. www.sreality.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.sreality.cz/article/sazka-hra-los-a-verejny-prislib/7404>

Advokátní kancelář Kocián-Šolc-Balaščík. Sázka, hra a los. Jak se změní v novém občanském zákoníku? Patria Online [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2080555/sazka-hra-a-los-jak-se-zmeni-v-novem-obcanskem-zakoniku.html>

BEDNÁŘ, Marek. Jak na loterie a spotřebitelské soutěže. Epravo.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/jak-na-loterie-a-spotrebitelske-souteze-87816.html>

BUKAČ. Kde a jak vyhrát peníze. Měsec.cz [online]. 2003 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.mesec.cz/clanky/kde-a-jak-vyhrat-penize/>

ČECH, Jan. Výnosný zdroj státních příjmů: Kterak se Marie Terezie rozhodla zbohatnout na hazardní hře. Dějiny a současnost. Kulturně historická revue [online]. 2009, roč. 31, č. 11, s. 21-23 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://dejinyasoucasnost.cz/archiv/2009/11/vynosny-zdroj-statnich-prijmu/>

ČESKÁ TELEVIZE. Češi utratili za stírací losy přes miliardu. Propadly jim hlavně ženy. ČT24.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/260422-cesi-utratili-za-stiraci-losy-pres-miliardu-propadly-jim-hlavne-zeny/>

ČESKÁ TELEVIZE. Poprvé byla tažena čísla československé třídní loterie [online]. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kalendarium/61547-poprve-byla-tazena-cisla-ceskoslovenske-tridni-loterie/>

ČESKÁ TELEVIZE. Správní řízení s hazardem jsou na léta, MF je chce přenést na obce. ČT24.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/259333-spravni-řízení-s-hazardem-jsou-na-leta-mf-je-chce-prenest-na-obce/>

DVOŘÁK, Tomáš. K některým otázkám právní úpravy sázky a hry s přihlédnutím k principu dobrých mravů [online]. Spolek JURISTIC, @2001 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://obchodni.juristic.cz/75517/clanek/j_obchod2.html

KUNEŠOVÁ, Jana. ODDĚLENÍ STARŠÍCH ČESKÝCH DĚJIN NÁRODNÍHO MUZEA. Výstava Peníze představí i hazardní hry [online]. 11.11:2013. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.muzeum3000.cz/aktuality/vystava-penize-predstavi-i-hazardni-hry>

KŮTNER, Dušan. Stírací losy opět táhnou, prodeje rostou o desítky procent. E15.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/byznys/obchod-a-sluzby/stiraci-losy-opet-tahnou-prodeje-rostou-o-desitky-procent-1056192>

MACHALA, Jan. Vyostřování protektorátní protižidovské politiky v roce 1941. In: KUDRNA, Ladislav. Válečný rok 1941 v československém domácím a zahraničním odboji: sborník k mezinárodní konferenci. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů,

2012, s. 141-152. ISBN 808721160x. DOI: RIV/61989592:15210/12:33142223. Dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/publikace/sborniky/rok1941/machala-jan.pdf>

MASTNÍK, Aleš. Vynálezce, který proslavil Semily výherními stroji. 5plus2.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://liberecky-kraj.5plus2.cz/vynalezce-ktery-proslavil-semily-drn-/semily.aspx?c=A140109_052340_ppd-semily_58893

NAKLADATELSTVÍ C. H. BECK. Vyhlášku města Františkovy Lázně napadlo u ÚS Ministerstvo vnitra. Beck-online.cz [online]. 2012 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/vyhlasku-mesta-frantiskovy-lazne-napadlo-u-us-ministerstvo-vnitra/>

PAVELKA, Jindřich. Skořápky - pravděpodobnost výhry, podvádění, rozhodnutí soudu. Hazardni-hry.eu [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.hazardni-hry.eu/ostatni/skorapky.html>

PAVELKA, Jindřich. Soud poprvé rozhodoval o pokeru. Hazardní-Hry.eu [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.hazardni-hry.eu/karty/poker/soud-poprve-rozhodoval-o-pokeru.html>

PETROVA MICHAJLOVA, Alexandra. Historie hazardu. Dvorek.eu [online]. 28. 12. 2009. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.dvorek.eu/clanek/23585>

RACÍK, Lukáš. Co je investiční instrument Contract For Difference?. Měšec.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/clanky/co-je-investicni-instrument-contract-for-difference/>

SALINKOVÁ, Alena. Hazardní hry online. COFOLA 2011: the Conference Proceedings, 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2011. [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2011/files/IT/eGovernment/Salinkova_Alena_5976.pdf7

ŠTICKÝ, Jiří. Ministerstvo financí poprvé v historii povolí sázky na internetu. Idnes.cz [online]. 2008 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/ministerstvo-financi-poprve-v-historii-povoli-sazky-na-internetu-1d0-/ekonomika.aspx?c=A081211_210443_ekonomika_abr

TRANSPARENCY INTERNATIONAL. Videoloterní terminály. www.transparency.cz [online]. 2011 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/videoloterijni-terminaly/>

TRUSINA, Radim, Petr ŠEDIVÝ a Petr BÍLEK. Fotbal čelí sázkařskému skandálu, policie zatkla desítky hráčů. Idnes.cz [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z:

[http://fotbal.idnes.cz/policie-setri-korupcni-jednani-ve-fotbalovem-prostredi-pjo-
/fot_dsouteze.aspx?c=A130911_184202_fot_dsouteze_par](http://fotbal.idnes.cz/policie-setri-korupcni-jednani-ve-fotbalovem-prostredi-pjo-/fot_dsouteze.aspx?c=A130911_184202_fot_dsouteze_par)

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. O novém občanském zákoníku. Občanský zákoník [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z:

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/o-novem-obcanskem-zakoniku/>

Skutky apoštolů 1. www.biblenet.cz [online]. 2009 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z:

<http://www.biblenet.cz/app/b/Acts/chapter/1>

Shrnutí

Diplomová práce pojednává o právním odvětví, které upravuje hazardní hry a jejich provozování. V diplomové práci je rozebrán historický vývoj herního práva v českých zemích. Část práce obsahuje soukromoprávní úpravu odvážných smluv o sázce, jejímu vývoji a srovnání s historickou právní úpravou. Hlavní kapitolou práce je analýza jednotlivých druhů hazardních her upravených v zákoně o loteriích a jejich právní úprava z pohledu de lege ferenda. Na závěr je zařazena úprava hazardních her v oblasti trestního práva.

Summary

The Diploma thesis discusses about the special kind of law which regulates gambling and his execute. The Diploma thesis analyze the historical development of the gambling law in the Czech countries. Part of the thesis contains civil law regulation about aleatory contracts their historical development and their comparison. The main chapter analyze various types of gambling from the Act of Lotteries and the other similar games and compare them with a view to de lege ferenda. In conclusion is commisioned adjustment of gambling in criminal law.

Klíčová slova

loterie, jiné podobné hry, hra, hazardní hra, sázka, los, výhra, výherní hrací přístroj, videoloterní terminál, lokální loterní systém, podílové sázky, kurzové sázky, povolování hazardních her, internetová sázka, zákon o loteriích a jiných podobných hrách

Keywords

lottery, other similar games, game, gambling, bet, lottery ticket, win, gaming machine, video lottery terminal, local lottery system, parimutuel betting, fixed-odds betting, permitting gambling, internet bets, act of lotteries and the other similar games